

Efterårssemesteret 2008 - Journalistik - Roskilde Universitet

KLIMAJOURNALISTIK I DANMARK

EN ANALYSE AF KLIMADÆKNINGEN I FIRE DANSKE DAGBLADE
OG EN RESEARCHTUNG RADIOPRODUKTION OM MANGLENDE
KLIMATILPASNING AF NYBYGGERI I ØRESTAD

Kilde: Ørestadsselskabet

Specialeprojekt i researchtung journalistik
af Stine Kyø i samarbejde med Julie Søgaard
Vejleder: Nina Vinther Andersen

Abstract (in English)

In recent years an increasing public interest in climate issues has emerged and in December 2009 Denmark will host the United Nations international climate conference COP15. Due to these circumstances climate issues now appear as a separate beat from the environmental beat. Before, climate was just one of many topics which were covered in environmental journalism.

Based on a definition of climate journalism this dissertation investigates how this new isolated beat is covered in four selected national newspapers. Through a quantitative investigation of articles in a fixed period of six months and qualitative research interviews with selected journalists it is concluded that the climate beat is not evenly covered. Stories about, how to prevent additional climate changes and how humans are responsible for doing something about these changes, show a much higher representation in the news papers than stories about, how the society can and must adapt to the present and future changes in the climate.

The second part of this dissertation in investigative journalism is a radio feature on the lack of protection against the climate changes in new buildings in Ørestad near Copenhagen. The radio production is meant as a contribution to the scarce representation of the adaptation stories in climate journalism.

Resumé

I de senere år har der i offentligheden været en stigende interesse for klimaspørgsmål, og i december 2009 skal Danmark være vært for FN's internationale klimatopmøde COP15. Det har medført, at klimastoffet efterhånden har skilt sig ud som et særskilt stofområde og ikke længere blot er et af flere temaer under miljøjournalistikken.

Med udgangspunkt i en definition af klimajournalistik undersøges dækningen af dette stofområde i fire udvalgte landsdækkende dagblade. På baggrund af en kvantitativ undersøgelse af artikler i en periode på seks måneder og kvalitative forskningsinterview med udvalgte journalister konkluderes det, at klimastoffet ikke dækkes jævnt. Historier om, hvordan man kan forebygge flere klimaforandringer, og hvordan mennesket selv er skyld i disse ændringer, fylder meget mere i de fire aviser end historier om, hvordan vi tilpasser os de aktuelle og fremtidige klimaændringer.

Den anden del af dette specialeprojekt i researchtung journalistik er en radioproduktion, der handler om mangel på klimasikring af nybyggeri i Ørestad ved København. Produktionen er et temaindslag, der er tænkt som et bidrag til den underrepræsenterede del af klimastoffet i dansk presse – nemlig klimatilpasning.

Førord

Dette projekt er lavet i et samarbejde mellem specialestuderende Stine Kyø og studerende på Modul 3, Julie Søgaard. Projektet foreligger dermed både som et speciale og et M3-projekt og bliver derfor bedømt hver for sig ud fra de kriterier, der gælder for henholdsvis et speciale og et M3-projekt. Dog vil indholdet af de to projektyper være identisk.

Derudover udgør projektet en forholdsvis ny og sjælden anvendt specialetype. Derfor vises nedenfor studienævnets definition på netop denne type projekt fra og med 1. februar 2007:

Specialeprojektet i researchtung journalistik:

Dette speciale består dels af en journalistisk produktion inden for området researchtung (undersøgende) journalistik og dels af en tilhørende akademisk rapport. Denne form for speciale er derfor oplagt for dem der vil arbejde journalistisk i dybden med en problemstilling som de f.eks. er stødt på i deres praktikperiode, men ikke har haft tid til at grave i.

Specialet består som den ene del af en færdig produktion i et givet medie. Den behøver ikke nødvendigvis at være fornyende inden for genren eller området, men skal til gengæld leve op til de gængse professionskrav til grundig og seriøs undersøgende journalistik. Der stilles ikke bestemte krav til omfanget af produktionen, men det skal vurderes og begrundes i forhold til de gængse normer for det valgte medie.

Den anden del af specialet består af en akademisk rapport på maks. 40 sider med en analytisk og reflekteret redegørelse for kildevalg, researchproblemer, sandhedskrav m.m. Produktionen indgår altså som empiri i rapporten, og det er et krav at man forholder sig analytisk og teoretisk reflekterende til de problemstillinger man har mødt undervejs i produktionen. En logbog kan med fordel føres som et nyttigt arbejdsredskab for rapportens refleksioner og analyser. Den indgår dog ikke som en del af rapporten, men kan evt. tilføjes som bilag til specialet. I specialeprojektet i researchtung journalistik vægtes forholdet mellem rapport og produktion ligeligt.

I dette projekt er der endvidere en indledende teoretisk gennemgang samt en kvantitativ og kvalitativ undersøgelse, der skal bidrage til en større forståelse af den samfundsmæssige og mediesociologiske sammenhæng, som produktionen indgår i.

Derudover vil der i projektet - som i andre specialetyper - indgå en formidlende artikel om projektet, som skal kunne bringes i et relevant medie.

Indhold

Forord	3
1.0 Indledning	6
1.1 Problemfelt	7
1.1.1 Problemformulering 1	7
1.1.2 Problemformulering 2	8
1.2 Projektafgrænsning og opbygning	8
1.2.1 Læsevejledning	9
2.0 Fra miljøjournalistik til klimajournalistik	10
2.1 Videnskabsjournalistik	10
2.2 Miljøjournalistik	11
2.3 Klimajournalistik	14
2.4 Risikosamfundet	15
2.5 Sammenfatning	17
3.0 Kvantitativ undersøgelse af klimadækning i fire danske dagblade	19
3.1 Metode	19
3.1.1 Søgeord	19
3.1.2 Kildeafgrænsning	19
3.1.3 Tidsperiode	20
3.1.4 Artikelafrænsning	21
3.1.6 Kategorier	21
3.2 Kategori-definitioner	22
3.3 Resultater	25
3.3.1 Berlingske Tidende	25
3.3.2 Jyllands-Posten	26
3.3.3 Politiken	26
3.3.4 Information	27
3.3.5 Fordeling af klimaartikler efter dato	27
4.0 Kvalitative forskningsinterviews med fem danske miljøjournalister	29
4.1 Metode	29
4.2 Analyse	31
4.2.1 Klimatilpasning over for klimaforebyggelse	31
4.2.2 Løsningsorienteret over for problemorienteret	32

4.2.3 Borger/erhverv, Kommunalt, Statsligt eller Globalt niveau.....	33
4.2.4 Klimatopmøder	34
4.2.5 Tilfældigheder	35
5.0 Journalistisk metode og analyse af researchtung produktion	38
5.1 Mål og afgrænsning af emne	38
5.2 Kilder og vinkling.....	39
5.3 Format.....	44
5.4 Lyd.....	45
6.0 Konklusion	47
7.0 Perspektivering	48
8.0 Litteratur og kilder i rapporten.....	49
8.1 Litteraturliste	49
8.2 Kvalitative interviews.....	51
9. 0 Kilder i produktion.....	52
9.1 Primære kilder	52
9.2 Sekundære kilder	52
9.3 Skriftlige kilder	53
10.0 Bilag.....	54
Bilag 1: Kvantitativ undersøgelse af klimaartikler i fire danske dagblade	54
Bilag 2: Statistisk optælling af klimaartikler i fire danske dagblade	67
Bilag 3: Udskrift af forskningsinterviews med de fem miljøjournalister	71
Bilag 4: Logbog ført fra uge 36 til uge 48 i 2008	85
Bilag 5: Formidlende artikel.....	90

1.0 Indledning

Vejret opfører sig mere og mere ekstremt. Overalt på kloden rapporteres der ofte om massive oversvømmelser som følge af store regnskyl, om gletsjere, der næsten er forsvundet og om ekstrem tørke med altødelæggende skovbrande til følge. Også i Danmark mærker man de klimaforandringer, som FN's klimapanel, The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), mener, er årsagen til problemerne. Det medfører overskrifter som disse i de danske medier:

”Velkommen til Vandland Danmark. Vand er uundværligt. Vand er Livets Kilde. Men Livets Kilde kan, under ekstreme vejrforhold, forvandles til Helvedets Bæk. Som det skete i Greve sidste sommer.”¹

”Sigurds flygler ødelagt af vand. Oversvømmelse i DR-byens kælder i nat betød ødelæggelser for millioner i det uhelds-ramte byggeri, som ikke tåler kraftig regn.”²

”Klimaforandringer kan skabe ghettoer. Hvis Danmarks godt en halv mio. almene boliger skal tilpasses et mere ekstremt klima, kommer det til at koste langt mere, end Landsbyggefonden kan klare.”³

”Ændret klima giver dyrere forsikringer. Skybrud og storme koster forsikrings-selskaberne dyrt. Flere sætter præmierne op, og på sigt vil der muligvis være boliger, der ikke længere kan forsikres i Danmark.”⁴

I december 2009 skal Danmark være vært for FN's internationale klimatopmøde COP15. Udfaldet af det møde kan få stor betydning for, hvordan fremtidens vejr vil udvikle sig og dermed for vores infrastruktur som bygninger, veje og kloakker.

Som overskrifterne antyder, er dele af Danmarks eksisterende infrastruktur ikke tilpasset fremtidens ekstreme vejrforhold. Det drejer sig særligt om kloaksystemet, der flere steder har vist sig ikke at kunne kapere de store mængder vand. Eksempelvis oplevede Greve Kommune, at et helt boligkvarter stod under vand efter et skybrud en sommernat i 2007. Derudover stiller ekstremvejret større krav til indretningen af nye og renovering af gamle byggerier – især dem der ligger i udsatte områder. Det kan betyde stigende udgifter til renovering og nybyggeri og forhøjede forsikringspræmier. Det ses i Regeringens Strategi for Tilpasning til Klimaændringer i Danmark, hvor også andre sektorer, der er i risikozonen, bliver peget ud.

---

¹ Politiken, 18.5. 2008.

² B.T., 12.7. 2008.

³ Ritzau Online, 30.9. 2008.

⁴ Kristeligt Dagblad, 12.9. 2008.

1.1 Problemfelt

Selvom den offentlige interesse for klimaspørgsmål er stigende, er det et udfordrende emne at formidle til den brede befolkning. Især fordi det kan være svært at forholde sig til noget, der vil ske i fremtiden, men også fordi det samtidig stiller krav om en forståelse af tekniske og naturvidenskabelige problemstillinger.

Derfor har der tilsyneladende været en tendens til i medierne hovedsagligt at gribe klimaproblemerne an ud fra et forebyggelsesperspektiv. Enten bliver der set på de globale klimaforhandlinger om at reducere drivhusgasserne, eller på hvor meget man som borger selv bidrager til klimaforandringerne. De ovennævnte konsekvenser, som klimaændringerne kan resultere i og en tilpasning til disse, fylder umiddelbart mindre i mediernes og dermed befolkningens bevidsthed.

Sammenlagt synes den journalistiske dækning af klimaområdet dog at være øget de senere år, mens andre miljøspørgsmål som forurenede vandløb og genmodificerede fødevarer er blevet trængt lidt i baggrunden. Derfor kunne journalistik om klima efterhånden blive betragtet som et særskilt stofområde.

1.1.1 Problemformulering 1

Hvad er klimajournalistik?

Og hvor meget fylder klimatilpasningsstof i fire udvalgte dagblade (Politiken, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten og Information) i forhold til klimaforebyggelsesstof i perioden 1. juni 2008 til 1. december 2008 og hvorfor?

1.1.1.1 Hypotese

Samfundets og mediernes stigende fokus på klima har medført, at klimajournalistik i dag må defineres som et separat stofområde og ikke som blot et af flere emner under miljøjournalistikken. I den journalistiske dækning af klima fylder artikler om klimaforebyggelse meget mere end klimatilpasning i de danske aviser. Desuden fokuserer artiklerne oftere på problemerne vedrørende klimaet frem for løsningerne.

Denne tese var udgangspunktet for projektets researchtunge produktion, hvor målet var at lave et løsningsorienteret indslag om klimatilpasning. Produktionen ville derfor i nogen grad udfylde et hul i den journalistiske formidling af klimaproblematikken.

1.1.2 Problemformulering 2

Hvordan kan man i en radioproduktion til P1 Orientering formidle de problemer, klimaforandringerne vil medføre?

1.1.2.1 Hypotese

Et længere temaindslag til P1 Orientering vil nødvendigvis være eksperttungt, da programmet som udgangspunkt behandler overordnede samfundsrelaterede problemstillinger. Et abstrakt problem som klimaforandringer må derfor kunne gøres mere konkret ved at se på et aspekt af klimaforandringerne, som kan få betydning for lytteren i hans eller hendes hverdag. Desuden skal radioindslaget indeholde elementer, der gør det nemmere for lytteren at visualisere det, som illustrationer og en billedside har mulighed for at gøre på andre typer af journalistiske platforme.

1.2 Projektafgrænsning og opbygning

For at besvare projektets problemformuleringer er rapporten bygget op af tre dele. **Første del** vil med udgangspunkt i teorier om videnskabs- og miljøjournalistik samt risikosamfundet definere begrebet klimajournalistik.

Denne definition er en forudsætning for projektets **anden del**, hvor prioriteringen og dækningen af klimastoffet i fire danske dagblade, Berlingske Tidende, Information, Jyllands-Posten og Politiken i perioden fra 3. juni 2008 til 3. december 2008, bliver belyst på baggrund af en kvantitativ undersøgelse. Teori og metode bag samt begrundelse for undersøgelsens kriterier vil også blive gennemgået i denne del.

Resultaterne i den kvantitative undersøgelse vil være afsættet for interviews med en miljøjournalist fra hvert af de fire undersøgte dagblade. Disse interviews vil blive gennemført på baggrund af teori om kvalitative forskningsinterviews. Journalisternes besvarelser vil blive anvendt i en analyse af, hvorfor avisernes klimadækning ser ud, som den gør. Endelig vil et kvalitativt interview med klima- og miljømedarbejderen på P1 Orientering kunne belyse, hvordan klimastof med den kvantitative undersøgelse in mente hidtil har været dækket i programmet.

Dette leder over til projektrapportens **trede del**, hvor der med udgangspunkt i metodeteori om radio- og undersøgende journalistik reflekteres over projektets researchtunge produktion. En produktion der, som nævnt i problemfeltet, bygger på projektets hypotese om, at historier om klimatilpasning med en løsningsorienteret vinkel bliver dækket i mindre grad end klimaforebyggelse med en problemorienteret vinkel.

1.2.1 Læsevejledning

De tre dele i projektrapporten er opbygget således, at en forudgående del er forudsætning for den næste. De enkelte dele vil dog i nogen grad kunne læses separat. Den researchtunge produktion, som er det empiriske udgangspunkt for rapportens tredje del, og som tæller halvdelen i det samlede projekt, vil naturligvis kunne høres uafhængigt af projektrapporten, da den udgør en afsluttet journalistisk produktion. Det anbefales at lytte til produktionen før gennemlæsning af projektrapporten - særligt i forhold til rapportens tredje del, hvor man som læser vil have en bedre forudsætning i forhold til forståelsen af de problemstillinger, der reflekteres over i rapporten.

2.0 Fra miljøjournalistik til klimajournalistik

Hidtil er journalistik om klimarelaterede emner blevet betegnet som miljøjournalistik. Miljøjournalistik kan endvidere betegnes som en disciplin inden for videnskabsjournalistik. Det skyldes, at miljøjournalistik er et stofområde, der ofte er baseret på videnskabelige resultater. I dette kapitel forklares forholdet mellem videnskabs-, miljø- og klimajournalistik.

Desuden gennemgås videnskabsjournalistens - og hermed miljø- og klimajournalistens - rolle og udfordringer i forhold til at formidle et komplekst emne som eksempelvis klimaforandringer. Udgangspunktet for denne gennemgang er Stuart Allans (2002) teori om miljø- og videnskabsjournalistik og Ulrich Becks (1997) definition af risikosamfundet.

2.1 Videnskabsjournalistik

Først en definition af, hvad formålet med videnskabsjournalistik er, da denne definition også vil gælde undergrupperne miljøjournalistik og klimajournalistik.

”You can paint an awesome and adventuresome picture of space exploration with all its glittering planetary rings, but you can also acknowledge its risks and probe its failures” (Allan, 2002:76).

Allan (2002) mener, at videnskabsjournalisters rolle ikke længere blot er at vise og oversætte forskernes spektakulære opdagelser, men også at være kritiske og belyse de mulige problemstillinger, opdagelserne eventuelt medfører (Allan, 2002: 75-76).

Den svenske videnskabsjournalist og professor i kommunikation, Peter Sylwan, udlægger det på en lidt anden måde:

”En av vetenskapsjournalistikens funktioner är att bygga broar mellan vetenskapsvärlden och den vardagliga världen” (Sylwan i Hornmoen et al., 2006:55).

En velfungerende videnskabsjournalistik giver ifølge Sylwan modtageren en chance for at forholde sig selvstændigt og kritisk til videnskaben, samtidig med at den giver forskeren mulighed for at formidle sin forskning i en bredere kontekst (Hornmoen et al., 2006:55).

Derudover gælder der nogle helt konkrete kriterier for, om en historie kan blive til en nyhed, nemlig de fem nyhedskriterier – aktualitet, væsentlighed, identifikation, sensation og konflikt (Meilby, 2004:55).

Kriterierne gælder for alle nyheder og dermed også for videnskabs- miljø- og klimahistorier.

Det vigtigste nyhedskriterium for videnskabsjournalistik er ifølge Allan (2002) identifikationskriteriet. Det, der skrives om, bør gøres genkendeligt for læseren i form af en menneskelig interesse eller noget læseren kan forholde sig til, fordi videnskabens kompleksitet i sig selv er svær for almindelige mennesker at forholde sig til (Allan, 2002:79).

Ifølge Allan (2002) er videnskabsjournalistik - og dermed også miljø- og klimajournalistik - en af de sværeste discipliner inden for journalistik (Allan, 2002:76).

Kompleksiteten i videnskab kan være en af grundene til, at nyheder og videnskab kan være svære at kombinere. Et komplekst budskab passer nemlig ikke ind i nyhedsredaktionernes ønske om enkle, skarpvinklede historier (Allan, 2002:72). Journalisten vil have et konkret svar, som fanger publikum og er let at forstå, mens forskeren arbejder mere abstrakt og primært har sine kolleger som målgruppe. Dermed fremlægger han/hun sin forskning i detaljer og eventuelt med visse forbehold, så svaret bliver videnskabeligt korrekt, men ikke nødvendigvis let at forstå (Brier, 2002:74).

At de tænker forskelligt, giver både journalisten og forskeren nogle udfordringer, når forskningen skal formidles til et bredt publikum. For journalister er konflikt et nyhedskriterium, som kan være med til at sælge en historie, mens forskere hele tiden forsøger at skabe enighed (Allan, 2002:85-86). Desuden er videnskab et journalistisk emne, hvor journalisten mere end på andre områder skal have ekspertise for at kunne skrive en velbalanceret historie, der kommer hele vejen rundt og hører alle sider af sagen (Allan, 2002:83). Der er mange autoritative kilder, der skal håndteres, og det er ikke altid et spørgsmål om rigtig og forkert, men mere om forskellige tolkninger af samme emne. Hver stemme skal placeres i det store billede, så publikum kan forstå argumenterne i den rigtige sammenhæng, og således at en eventuel minoritet ikke nødvendigvis er forkert på den (Allan, 2002:84).

2.2 Miljøjournalistik

I det følgende kommer en kort definition af miljøjournalistik, da klimajournalistik udspringer heraf. Ordet miljø stammer fra latin og omfatter:

”alle de påvirkninger et individ udsættes for fra befrugtningen” (Gyldendals Fremmedordbog, 1993: 397).

Det vil sige miljø kan dække alt fra hormonforstyrrende stoffer, der hindrer graviditet over olieudslip til truede dyrearter på grund af skovhugst samt ændrede klimaforhold.

Miljøjournalistikken som selvstændigt stofområde opstod ifølge Allan i 1970’erne i forbindelse med en voksende opmærksomhed på at ”miljøet” udfordrede eksisterende stofområder. Nyhedsorganisationerne begyndte en efter en at bruge miljø som decideret stofområde for at kunne finde frem til historier med nyhedsværdi (Allan, 2002:104-105).

I Danmark fik vi vores første miljøministerium i 1971 kaldet Ministeriet for Forureningsbekæmpelse med socialdemokraten Jens Kampmann i spidsen. Ligesom hos spirende miljøorganisationer som NOAH⁵ var fokus i høj grad på enkeltsager i industrien, hvor virksomheder som Cheminova og Grindstedværket i 1950’erne og 1960’erne havde deponeret giftigt affald på kystnære strækninger og i nogle tilfælde tæt ved danske badestrande. I 1973 blev ministeriet omdøbt til Miljøministeriet og efterhånden fik ministeriet også et bredere fokus og ansvarsområde (Rehling (red.), 1996:5,15).

Parallelt hermed rapporterede nyhedsmediernes om enkeltsagerne, men efterhånden som den offentlige interesse for miljøet faldt igen, var det nødvendigt at lave miljønyheder, der fastholdt modtagerne (Allan, 2002:105-106).

Ligesom inden for videnskabsjournalistik er identifikationskriteriet en vigtig faktor i miljøjournalistik. En miljøjournalist forklarer på spørgsmålet, om han giver læserne det, de burde vide, eller det de gerne vil læse, således:

”...I try to find the human element while writing about an increasingly complex world of bewildering facts and figures. Every beat needs that, but this beat demands it.” (Allan, 2002:107)

Det er altså vigtigt, at få komplekse emner ned på et plan, som læseren kan relatere til, for at det kan fange hans/hendes interesse. Og offentlighedens interesse for miljøspørgsmål følger medie-dækningens fokus på området eller mangel på samme. Er der meget lidt mediebevågenhed på miljøproblemer, er der heller ikke den store interesse for det i befolkningen og omvendt (Allan,

---

⁵ NOAH er en landsdækkende miljøbevægelse dannet i 1969, der arbejder for ”at forbedre det levende miljø ved aktivt at bekæmpe miljødelæggelsen og dens årsager – og anviser alternativer” (<http://www.noah.dk/hvadnoah.html>).

2002:106). Medierne formidler viden om miljø gennem argumenterende diskussioner, som fremhæver én sandhedspåstand frem for en anden. Det giver medierne en stort ansvar, idet vi er afhængige af dem til at formidle forskningen på miljøområdet til det brede publikum i offentligheden. Det vil sige, mediernes evne til at udlægge et miljøproblem eller risiko på en bestemt måde, giver dem en vis magt til at være med til at bestemme, hvad der skal defineres som miljøproblemer, og hvad der ikke skal. Mediedækning af miljøspørgsmål er dermed også med til at rette politikernes øjne i en bestemt retning og få miljøproblemer højere op på den politiske dagsorden (Allan, 2002:102-103,106).

Ikke nok med, at formidling af miljøstof er forbundet med et stort ansvar, det er også svært at formidle, når nogle eksperter mener, at klimaændringerne til en vis grad er menneskeskabte, mens andre mener, at ændringerne blot er en del af en Jordens naturlige cyklus. Her er det vigtigt at bevare sin sunde fornuft og skepsis og se ud over, hvad de konkurrerende eksperter siger (Allan, 2002:114-115). Ofte handler miljøjournalistik nemlig om emner, der er forbundet med en vis risiko for vores samfund. Disse risici er uforudsigelige på en anden måde end dem, vi kender fra eksempelvis ildebrand eller røveriske overfald:

”...they are neither just unintended consequences of rational actions, nor mere side effects, but endemic to the scientific innovations and economic practices characteristic of the industrial way of life...” (Barbara Adam i Allan, 2002:97).

Om end utilsigtet, så er vi altså selv skyld i disse risici, fordi de er et resultat af den måde, vi har indrettet vores samfund på, og medierne fremstiller da også miljøet som et socialt problem (Allan, 2002:103). Når en journalist vil undersøge miljørisici, er der ingen steder uden for ”naturen”, hvor journalisten kan observere objektivt. Journalisten er, hvad enten han/hun vil det eller ej, selv en del af det, selvom han/hun ikke nødvendigvis har nogen særlig stor rolle i det – et eksempel her kunne være partikelforurening fra biler og brændeovne (Allan, 2002:101). I eksempelvis sport eller politik kan journalisten stå på sidelinjen og vurdere ”objektivt” og derefter skrive sin artikel uden selv at være en del af det, han/hun skriver om. Det er umuligt i mange miljøspørgsmål, fordi journalisten selv lever i og bidrager til det miljø, han eller hun skriver om.

2.3 Klimajournalistik

I takt med et øget fokus på klimaforandringer - særligt i forbindelse med FN's klimatopmøde i København 2009 og med udnævnelsen af Connie Hedegaard som klimaminister i 2005 - kan man med en vis rimelighed efterhånden kalde klima for et særskilt stofområde. Eksempelvis har Danmarks Radio udnævnt en klimakorrespondent, Miljømagasinet på P1 er omdøbt til Klima og Miljø, og miljøjournalister bliver tituleret klimaskribenter⁶, ligesom flere medier får klimaportaler (Berlingske Tidende, Jyllands-Posten) eller laver temaer om klima (Information)⁷.

I dette projekt vil klimajournalistik derfor blive betegnet og brugt som et selvstændigt journalistisk stofområde.

Ulempen ved at trække klimastoffet ud fra miljøstoffet er, at der naturligvis altid vil være et større eller mindre overlap, fordi klimajournalistik er en underkategori til miljøjournalistik. Alligevel kan man betegne en del af miljøjournalistikken som klimajournalistik, når der er tale om miljøproblemer med langsigtede konsekvenser. Dette kan dog ikke stå alene, da eksempelvis ophobningen af det skadedyrsbekæmpende middel DDT i dyr og mennesker også kan betegnes som et langsigtet miljøproblem (Taylor, 1970:134).

Klimajournalistik må derfor defineres som journalistik, der beskæftiger med sig langsigtede ændringer i vejrforholdene lokalt og globalt. Ændringer som i øjeblikket menes hovedsagligt at skyldes udledning af drivhusgasserne CO₂ og metan fra naturlige og menneskeskabte kilder.

Drivhusgasserne er derfor en central faktor i dækningen af klimastoffet, selvom andre mulige årsager til klimaændringer også bliver dækket såsom variationer i Solens aktivitet (Svensmark & Friis-Christensen, 1997).

Det vurderes, at en definition af klimajournalistik og en sondring mellem miljø- og klimajournalistik vil skabe en vis klarhed for læseren.

Allans teori om videnskabs- og miljøjournalistik kan ikke bruges direkte som referenceramme for klimajournalistik i dette projekt, da han ikke skelner mellem miljø- og klimajournalistik. Hans teori er fra 2002 og dermed fra en tid, hvor klima ikke i samme grad var begyndt at skille sig ud og blive et selvstændigt stofområde.

---

⁶ Berlingske Tidende, <http://www.berlingske.dk/article/20080429/klima/80429086/>

⁷ Der kan læses mere om Berlingske Tidendes og Jyllands-Postens klimaportaler og Informations klimatema i kapitel 3.

Klimastoffet er stadig så nyt som selvstændigt område, at der tilsyneladende endnu ikke findes noget videnskabeligt litteratur specifikt om klimajournalistik eller, hvor klimajournalistik bliver brugt som begreb. Klimajournalistik må derfor stadig officielt falde ind under miljø- og videnskabsjournalistik. Det er også grunden til, at Allans teori om videnskabs- og miljøjournalistik benyttes i dette projekt.

Det leder videre til den anden metateori i projektet, nemlig Ulrich Becks teori om risikosamfundet. Som det vil fremgå af gennemgangen af hans teori, er journalistikken med til at skabe risikosamfundet både i udvælgelsen af forskellige emner og *måden*, et emne dækkes på.

2.4 Risikosamfundet

Journalistik om miljø og klima handler ofte om risici i vores dagligdag eller om risikoen for uønskede ændringer for fremtidens samfundsforhold.

Ifølge den tyske sociolog og samfundsforsker, Ulrich Beck, er det såkaldte risikosamfund afløseren for industrisamfundet. Samtidig med, at vi producerer materielle goder for at mindske nød, producerer vi også risici, som kan ende med at gøre stor skade på det selv samme samfund, vi udvikler og moderniserer i forsøget på at minimere risici (Beck, 1997:27).

I Becks første udgave af teorien om risikosamfundet fra 1986 skelnede han ikke mellem begreberne risiko og fare. Først i 1988 i *Gegengifte* definerer Beck forskellen mellem risiko og fare i sin teori (Sørensen & Christiansen, 2006:24-27). For at undgå eventuel forvirring vil det udelukkende være begrebet risiko, der bliver brugt i projektet her.

Med risikosamfundet vender den generelle usikkerhed, vi så ihærdigt har forsøgt at bekæmpe med videnskab og rationalitet, tilbage. Sørensen & Christiansen pointerer i deres tolkning af Becks teori om risikosamfundet, at det ironisk nok er de teknologiske og videnskabelige fremskridt fra industrisamfundets tid, der får usikkerheden til at vende tilbage i samfundet (Sørensen & Christiansen, 2006:20).

Risikosamfundet opstår, når vi producerer risici såsom global opvarmning, samtidig med at vi begynder at anerkende disse risici og begynder at sætte argumenter herfra i centrum for samfundsudviklingen på linje med økonomiske og videnskabelige argumenter. Det er vigtigt, at begge betingelser opfyldes, for at Becks definition på risikosamfundet gælder (Sørensen & Christiansen, 2006:20-21). Beck definerer risiciene som følgeproblemer, der opstår i forbindelse med den teknologiske og økonomiske udvikling. Moderniseringsprocessen gør dermed sig selv til et problem og et tema, fordi fokus flyttes fra selve udviklingen og anvendelsen af teknologi, til

hvordan de selvproducerede risici, der opstår i forbindelse med aktuelle og fremtidige teknologier, behandles videnskabeligt og politisk (Beck, 1997:28).

Becks teori om risikosamfundet er fra 1986, hvor han siger, vi endnu ikke lever i et risikosamfund, men at fokus heller ikke længere alene er på de problemer, der er forbundet med at mindske den materielle knaphed (Beck, 1997:29).

Sørensen & Christiansen kommer med et godt eksempel på, at vi omtrent 10 år senere *var* ved at være trådt ind i risikosamfundet på globalt plan, nemlig Kyotoprotokollen fra 1997. Her indgik 38 lande en aftale om at arbejde på at reducere verdens samlede udslip af drivhusgasser. Med denne klimaafnede havde man på verdensplan erkendt, at det er nødvendigt at sætte bekæmpelsen af en selvskabt risiko – nemlig faren for en selvforskyldt global opvarmning, som kan resultere i uoverskuelige konsekvenser for mennesker og miljø – foran hensynet til arbejdspladser og økonomi (Sørensen & Christiansen, 2006:21).

Beck taler om ”nye” og ”gamle” risici, hvor de gamle er synlige forstået på den måde, at de ligesom de materielle goder, der følger med den teknologiske udvikling, er konkrete og kan ses og erfares. Disse er eksempelvis arbejdsløshed eller sult. Nye risici som sprøjterester i mad eller huller i ozonlaget derimod kræver formidling over videnskabelige teorier, eksperimenter og måleinstrumenter for at blive synlige (Beck, 1997: 37-38; Sørensen & Christiansen, 2006:31). Det er dog ikke nok bare at konstatere disse ”usynlige” risici som kendsgerninger. Det er nødvendigt med en kausal fortolkning til at legitimere, at eksempelvis global opvarmning er et biprodukt af moderniseringsprocessen. Selv formodninger om kausalitet gør ikke risiciene synlige. Disse vil altid være nogle, man forudsætter eller tror er sande og vil derfor også altid til en vis grad være diskuterbare og midlertidige (Beck, 1997:38-39).

Det er især miljøproblemer, der skaber de største risici. De er uberegnelige, og virkningen er ikke længere bundet til det sted, de blev til. Dermed er de potentielt globale og kan true selve livet på Jorden (Beck, 1997:31). Beck peger, ligesom Allan (2002) gjorde tidligere i kapitlet, på, at medierne har en væsentlig rolle i, hvordan risiciene udlægges og dermed opfattes; de kan dramatiseres eller bagatelliseres, og de kan øges eller mindskes inden for rammerne af den viden, man har. Det kan få væsentlig betydning samfundsmæssigt og politisk (Beck, 1997:32).

Én af de mange risici, vi skal lære at leve med, er bivirkningerne ved klimaforandringer. Om den risiko er ny eller gammel kan måske diskuteres, fordi klimaet altid har ændret sig, og uden vi nødvendigvis ser det, men vi er i hvert fald begyndt at kunne se følgerne af ændringerne.

Herhjemme kan et eksempel være de stadig hyppigere styrtregnskyl, som har forårsaget overfyldte kloakker og oversvømmede kældre.

Og klimaændringer er ifølge Kris M. Wilson i Allan et al. (2000) ikke en ubetydelig risiko for vores samfund.

”Global climate change may be the greatest environmental risk of our time. Of all time” (Allan et al., 2000:201).

Wilson mener, at de globale klimaændringer, vi har foran os i dag, er større, end hvad vi har oplevet før, og at vi er mere opmærksomme på dem denne gang. Opmærksomheden skyldes massemedierne, da det som nævnt tidligere i kapitlet om videnskabsjournalistik, er dem, der oversætter komplekse videnskabelige begreber og sammenhænge til offentligheden (Allan et al., 2000:201). Wilson mener dog ikke, det er de videnskabelige resultater, der bliver beskrevet, men at det ofte er dramatiske og sensationsprægede historier, som måske nok fanger publikums opmærksomhed, men ikke rigtig oplyser dem om risiciene ved klimaændringer. Nogle gange bliver vinklerne så skarpe, at overskrifterne ender med at være direkte forkerte (Allan et al., 2000: 201).

2.5 Sammenfatning

Journalister, der skriver om klima, står med en stor udfordring i at formidle videnskabelig forskning om klima til offentligheden. Det er ofte komplekse videnskabelige resultater, der skal gøres forståelige for menigmand. Der følger også et stort ansvar med det at være klimajournalist. Ved at fokusere på bestemte områder af klimastoffet, kan de være med til at styre den politiske dagsorden i én retning frem for en anden. Er der bred mediedækning af eksempelvis problemstillingen i forbindelse med overfyldte kloakker og oversvømmede kældre efter store regnskyl, der skyldes klimaforandringer, vil det være noget befolkningen vil begynde at interessere sig for. Der er derfor også stor sandsynlighed for, at det i et eller andet omfang vil komme på den politiske dagsorden, hvordan man kan undgå det i fremtiden, så det forbliver enkeltstående tilfælde og ikke bliver til et samfundsproblem. Omvendt er det ikke sikkert, at netop dette emne ville havne på den politiske dagsorden, hvis ikke det blev dækket i medierne. Det er ikke kun emnet - eksempelvis de seneste somres store regnskyl - journalisterne vælger at fokusere på, det er også *måden*, journalisterne vælger at formidle det på, der kan være med til at præge den politiske dagsorden.

Som Wilson nævner tidligere, er de klimaændringer, vi kommer til at opleve og allerede så småt begynder at mærke, ikke ubetydelige. Ved at dække klima er medierne med til at gøre offentligheden mere bevidst om problemet og ved at sætte det i en forståelig nærværende sammenhæng gøre offentligheden opmærksom på det ansvar, der følger med.

Med udgangspunkt i projektets definition på klimajournalistik og de to metateorier om miljøjournalistik og risikosamfundet, vil det i det følgende kapitel ved hjælp af en kvantitativ indholdsanalyse blive undersøgt, i hvilken retning den journalistiske klimadækning i Danmark går i øjeblikket.

Klimajournalistikken kan opdeles i to overordnede grupper, klimatilpasning og klimaforebyggelse, som er to måder at forholde sig til klimaforandringerne på.

Klimatilpasning tager afsæt i, at klimaændringerne er en realitet, samfundet er nødt til at tilpasse sig ved eksempelvis at tænke klimasikring ind i planlægningen af nybyggeri og infrastruktur generelt.

I forbindelse med klimaforebyggelse er udgangspunktet at forebygge, at klimaet ændrer sig og dermed forhindre, at det bliver en trussel for samfundet eller at forebygge, at der kommer flere klimaændringer, end dem vi allerede er begyndt at se. Populært sagt kan man sige, de to kategorier repræsenterer enten helbredelse eller forebyggelse af et onde.

3.0 Kvantitativ undersøgelse af klimadækning i fire danske dagblade

For at undersøge projektets hypotese om, at historier vedrørende klimatilpasning rent faktisk er underrepræsenteret i de danske medier i forhold til klimaforebyggelse, og om disse er mere problem- end løsningsorienteret, er der gennemført en kvantitativ undersøgelse af artikler om klima i fire danske landsdækkende aviser.

3.1 Metode

En kvantitativ undersøgelse - eller indholdsanalyse – er en metode, hvor man laver en systematisk optælling af et bestemt indhold i en række tekster som for eksempel avisartikler. Indholdet, der bliver registreret, kan være et bestemt ord eller tema. I en kvantitativ undersøgelse bliver indholdet betragtet som data, selvom der er tale om tekst og ikke tal. Man må derfor opbygge et system, der gør det muligt at behandle det registrerede indhold som data. Det kan gøres ved at opstille kategorier, som teksterne kan blive inddelt i. Disse kategorier skal være dækkende for det, der undersøges, men må ikke overlappe hinanden (Fuglsang et al., 2007:61).

Der er foretaget en søgning på ordet 'klima' i databasen Infomedia i perioden 3.6.2008 til 3.12.2008 i papirudgaverne af Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Politiken og Information.

I det følgende gennemgås og begrundes de søgekriterier og kategorier, som er anvendt i undersøgelsen.

3.1.1 Søgeord

Søgeordet 'klima' blev valgt, da det kan betragtes som det mest dækkende ord relateret til begreber som klimaforebyggelse og klimatilpasning. Databasen søgte derudover automatisk på afledninger af ordet såsom klimaproblemer, klimaforandringer og så videre. Endelig indgår ordet 'klima' som et tema-ord i Infomedias database. Det vil sige, at selvom 'klima' ikke indgår i artiklen, kan artiklen alligevel godt falde ind under temaet 'klima' og derfor alligevel dukke op i søgningen. Det udelukker dog ikke, at enkelte artikler ikke er blevet registreret i søgningen. Men det vurderes, at der her er tale om en så lille fejlmargen, at de artikler, der indgår i søgningen alligevel vil kunne give et repræsentativt udsnit af avisernes klimadækning.

3.1.2 Kildeafgræsning

Papirudgaverne af Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Politiken og Information er brugt som

kildemateriale, fordi de trods et faldende oplagstal i et vist omfang stadig er dagsordensættende i dansk presse. De elektroniske medier som tv og radio refererer dagligt historier fra morgenaviserne. Det samme gør Ritzaus Bureau og de efterhånden få, men store, gratisaviser. De fire aviser kan desuden i mere eller mindre grad stadig betragtes som omnibus-aviser. Der vil derfor ikke være en unaturlig lille eller stor dækning af klimastof. Niche-aviser, som Kristeligt Dagblad og Børsen samt tabloid-aviser som B.T. og Ekstra Bladet indgår dermed ikke i undersøgelsen.

På denne baggrund vurderes det, at de fire aviser vil give et fornuftigt overblik over, hvordan dansk presse dækker klimastof.

Alle fire aviser har en elektronisk udgave på nettet. De elektroniske udgaver er fravalgt som kilder, da der ellers vil forekomme en skævvridning i optællingen af artikler om klima. Ofte udkommer en artikel også i internetversion og vil derfor tælle dobbelt. Desuden har Berlingske Tidende og Jyllands-Posten valgt at oprette en decideret klimaportal⁸, som en del af klimadækningen op til klimatopmødet i København i 2009. Dette er ikke tilfældet hos Information, hvor klima indgår som et tema blandt mange andre på avisens hjemmeside. Det vil sige, at man her blot samler artikler om klima under et tema. Jyllands-Posten og Berlingske Tidende har derimod skrevet artikler særligt til deres klimaportaler. Desuden indgår der i portalerne også informationsmateriale, quizzes, film med mere. Politiken har hverken oprettet en portal eller et tema om klima på avisens hjemmeside. Derfor vil det være svært at anvende webkilder, da de fire internetaviser ikke er direkte sammenlignelige.

3.1.3 Tidsperiode

Klimadækningen stiger med al sandsynligvis omkring internationale topmøder med klima på programmet. For at kunne påvise dette må der nødvendigvis være flere end et enkelt møde i den tidsperiode, man dækker. De sidste mange år har FN afholdt en klimakonference i december måned. Den seneste var i Polen 2008. Hvis alene FN's topmøder skulle bruges som rettesnor i den forbindelse, ville det være nødvendigt, at gå mindst et år tilbage i sin dækning, så minimum to af disse møder vil indgå i empirien.

Da FN ikke er det eneste internationale forum, hvor klima er på dagsordenen, er der valgt en tidsperiode på seks måneder: Fra den 3. juni 2008 til den 3. december 2008. Dette skyldes, at denne periode rummer hele tre internationale topmøder, hvor klima er på dagsordenen: 2008 U.S. – EU Summit den 10. juni 2008, G8-topmøde den 7.-9. juli 2008 og FN konference den 1.-12. december

---

⁸ <http://www.berlingske.dk/section/klima/> og <http://viden.jp.dk/klima/>

2008. Det burde derfor være muligt at kunne identificere en tendens i denne periode, såfremt klimadækningen steg omkring disse topmøder.

3.1.4 Artikelafgrænsning

For at få indblik alene i en traditionel journalistisk dækning af klimaspørgsmålet, blev en række artikeltyper fravalgt under søgningen. Det drejer sig om anmeldelser, debatstof, rejsebeskrivelser og regnskabsfremlæggelser. Dog vil interviews med en enkelt person indgå, da vedkommende udsættes for journalistiske spørgsmål og får et umiddelbart modspil - modsat i traditionelt debatstof. Desuden indgår analyser trods deres holdningsmæssige karakter, da analyser oftest er en journalistisk og tilstræbt objektiv vurdering af en problemstilling.

Et søgeord som 'klima' er en meget bred betegnelse. Derfor vil artikler, der ikke omhandler Jordens klima også falde ind under søgningen på dette ord – fx artikler om det politiske klima eller økonomiske klima. Disse artikler blev naturligvis frasorteret.

Under gennemlæsning af de enkelte artikler blev artikler, hvor ordet klima kun er en del af en opremsning eller kort omtales og derfor ikke er en del af hovedvinklen i artiklen, desuden fravalgt. Derimod indgår noter om klima samt referater af lovforslag vedrørende klima i optællingen.

3.1.5 Optælling

En avis som Information udkommer kun seks dage om ugen. Derfor vil der kunne ske en skævvridning af, hvor mange artikler de enkelte aviser skriver om klima. Derfor vil der i analysen alene indgå procentvise sammenligninger, så aviserne ikke sammenlignes på det nøjagtige antal artikler, men på det relative størrelsesforhold. Hovedformålet med undersøgelsen var da heller ikke at finde frem til, hvor meget klima bliver dækket generelt, men hvor meget henholdsvis klimatilpasning og klimaforebyggelse - med underkategorier – fyldte i forhold til hinanden. Dog kan resultaterne i tal ses senere i dette kapitel i form af tabeller.

3.1.6 Kategorier

Beskrivelsen af de enkelte kategorier er at finde på side 22. I det følgende kommer en kort begrundelse for projektets opdeling i disse kategorier.

Som tidligere nævnt var det en del af tesen at undersøge, om klimatilpasning vitterligt blev dækket i et langt mindre omfang end klimaforebyggelse. De to overordnede kategorier må derfor nødvendigvis være henholdsvis Klimatilpasning og Klimaforebyggelse.

Herunder er artiklerne inddelt i Problem og Løsning. Denne opdeling er baseret på en tese om, at når det kommer til dækningen af klimaspørgsmål, er artiklerne i danske aviser meget lidt løsningsorienteret og har i stedet en tendens til alene at fokusere på problemet. Denne tese måtte derfor også efterprøves.

Endelig blev artiklerne inddelt i Borger/Erhverv, Kommunalt, Statsligt og Globalt under henholdsvis Problem og Løsning. Dette er for at få indblik i avisernes fokus med hensyn til, på hvilket niveau ansvaret for klimaproblemerne - og løsninger af disse - ligger.

3.2 Kategori-definitioner

- **Klimatilpasning**

Artiklerne i denne kategori omhandler konsekvenserne af klimaforandringerne. Det vil sige konsekvenser, der allerede er slået igennem eller snart vil gøre det og dermed skaber et behov for tilpasning.

- **Problem**

Her beskriver artiklerne konsekvenser af klimaforandringerne uden dog at komme med en decideret løsning på tilpasning til disse.

- **Borger/erhverv**

Klimaforandringer, der udgør et direkte problem for borger eller erhverv. For eksempel forhøjede forsikringspræmier som følge af hyppigere regnskyl eller tropesygdomme som følge af stigende temperaturer.

- **Kommunalt**

Klimaforandringer, der har indflydelse på kommunernes planlægning og økonomi, og som kræver, at kommunerne tager initiativ. For eksempel vil klimatilpasning, som kommunerne burde løse, men i stedet enten undlader at løse eller hvis problem blot sendes videre til den enkelte borger, kunne falde ind under denne kategori.

- **Statsligt**

Et problem med klimaforandringer, der vil kræve initiativer på statsligt niveau. For eksempel invasive arter i forbindelse med stigende temperaturer eller problemer, der kræver klimatilpasning af natur og infrastruktur.

- **Globalt**

Her beskrives konsekvenser af klimaforandringerne, der gælder globalt eller for

andre stater end Danmark. For eksempel global havstigning eller ørkendannelse og oversvømmelser i bestemte dele af verden.

○ **Løsning**

Her indgår konkrete initiativer eller forslag til, hvordan man tilpasser sig til klimaforandringerne.

▪ **Borger/erhverv**

Klimatilpasning eller forslag til klimatilpasning på initiativ af borgere eller erhvervsliv. For eksempel byggeri tilpasset klimaforandringerne - eller turistbranchen der udnytter, at klimaet i Danmark bliver mildere.

▪ **Kommunalt**

Klimatilpasning eller forslag til klimatilpasning i kommunalt regi. Her kunne enkelte af de fundne artikler under Klimatilpasning → Problem → Kommunalt måske også indgå – da det at pålægge borgerne at løse problemet kan betragtes som en kommunal løsning. Ellers ville kommunal løsning for eksempel være en kommunal klimatilpasning af planloven.

▪ **Statsligt**

Initiativer og forslag til lovgivning om klimatilpasning i for eksempel kommuner og erhvervsliv eller klimatilpasninger, der er statens ansvar - for eksempel opførelse af højere diger eller klimatilpasning af andre anlægsbyggerier.

▪ **Globalt**

Initiativer eller forslag til klimatilpasning i et globalt perspektiv. For eksempel genmanipulerede landbrugsprodukter, der kan tåle de ændrede forhold, tilpasning af infrastruktur i andre lande eller nye muligheder som følge af klimaforandringer – for eksempel isfrie passager ved Arktis.

• **Klimaforebyggelse**

Artikler der omhandler forebyggelse af yderligere klimaforandringer. Dvs. artikler om for eksempel udledning af drivhusgasser eller andet, hvor mennesket direkte kan påvirke de faktorer, der fører til klimaforandringer ved at gennemføre bæredygtige initiativer.

○ **Problem**

Her omtales for eksempel drivhusgasser som et problem, men uden forslag eller initiativer til hvordan mennesket kan løse det.

- **Borger/erhverv**

Her udgør borgerne og erhvervslivet et problem. For eksempel manglende viden om og initiativ til klimaforebyggelse eller hvor borgernes eller erhvervslivets initiativer ikke har en effekt.

- **Kommunalt**

Her udgør kommuner et problem. For eksempel mangel på bæredygtige initiativer i kommunen.

- **Statsligt**

Her udgør staten et problem i forebyggelsen af klimaforandringer.

Manglende lovgivning eller initiativer, der skader en bæredygtig udvikling – for eksempel opførelse af nye kulkraftværker eller opkøb af CO₂-kvoter.

- **Globalt**

Manglende initiativer eller forslag til klimaforebyggelse i et globalt perspektiv. For eksempel manglende vilje eller initiativ til at indgå aftaler om reduktion af drivhusgasser i de enkelte lande og/eller globalt samt stigende udledning af drivhusgasser.

- **Løsning**

Artikler hvor et forslag eller initiativ til klimaforebyggelse indgår.

- **Borger/erhverv**

Initiativer eller forslag til klimaforebyggelse hos den enkelte borger eller i erhvervslivet. For eksempel energibesparende tiltag i hjemmet eller som forbruger samt energibesparende tiltag i produktion og transport i erhvervslivet.

- **Kommunalt**

Initiativer eller forslag til klimaforebyggelse i kommuner. For eksempel tiltag som omstilling til energirigtig kommune og støtte til energirigtigt byggeri i kommunen.

- **Statsligt**

Initiativer eller forslag til initiativer på statsligt niveau. For eksempel roadpricing, opførelse af vindmølleparker og afgifter på miljøbelastende biler.

- **Globalt**

Indgåelse eller anslag til indgåelse af internationale klimaaftaler samt initiativer og forslag til klimaforebyggende initiativer i andre stater end Danmark.

3.3 Resultater

Artiklerne, der indgik i den kvantitative undersøgelse, blev inddelt i de ovennævnte kategorier og registreret ud fra rubrik og dato for udgivelse (se bilag 1). Efterfølgende er der gennemført en optælling af artiklerne i de enkelte kategorier (se bilag 2). Resultatet af denne optælling ses i tabel 1 til 4.

Tabel 1: Fordeling af klimaartikler efter kategori i Berlingske Tidende.

Klimatilpasning i alt	18	Klimaforebyg. i alt	148
Problem i alt	8	Problem i alt	49
Borger/Erhverv	2	Borger/Erhverv	9
Kommunalt	1	Kommunalt	0
Statsligt	0	Statsligt	12
Globalt	5	Globalt	28
Løsning i alt	10	Løsning i alt	99
Borger/Erhverv	2	Borger/Erhverv	42
Kommunalt	0	Kommunalt	4
Statsligt	6	Statsligt	17
Globalt	2	Globalt	36

3.3.1 Berlingske Tidende

Avisen har en klar overvægt af artikler i kategorien klimaforebyggelse frem for klimatilpasning, som fylder cirka 12 procent af de registrerede artikler (se tabel 1).

I de fire nederste kategorier under Klimatilpasning er der fra 0 til en håndfuld artikler i de enkelte kategorier og sammenlagt med et lille flertal af løsningsorienterede artikler.

Under de klimaforbyggende artikler er der et flertal af løsningsorienterede artikler i forhold til problemorienterede artikler. De Statsligt og Globalt orienterede artikler fylder kun lidt mere i Løsningskategorien end i Problem, hvorimod Borger/Erhvervs-kategorierne adskiller sig klart fra hinanden. Her er der fem gange så mange løsningsorienterede artikler som problemorienterede.

Der er sammenlagt meget få artikler under kategorien Kommunalt. Men de, der er, er hovedsagligt løsningsorienterede.

Tabel 2: Fordeling af klimaartikler efter kategori i Jyllands-Posten

Klimatilpasning i alt	27	Klimaforebyg. i alt	83
Problem i alt	19	Problem i alt	39
Borger/Erhverv	7	Borger/Erhverv	6
Kommunalt	3	Kommunalt	1
Statsligt	2	Statsligt	15
Globalt	7	Globalt	17
Løsning i alt	8	Løsning i alt	44
Borger/Erhverv	5	Borger/Erhverv	16
Kommunalt	0	Kommunalt	8
Statsligt	2	Statsligt	11
Globalt	1	Globalt	9

3.3.2 Jyllands-Posten

Her fylder Klimatilpasning knap en tredjedel af de registrerede artikler. Der er flere problemorienterede artikler i denne kategori med fokus på Borger/Erhverv og Globalt. Borger/Erhverv fylder forholdsvis meget på grund af et tema om oversvømmelse af boliger. Under Klimaforebyggelse fylder Løsning sammenlagt en smule mere end Problem. Borger/Erhverv har mere end dobbelt så mange under Løsning som under Problem. Kommunalt er næsten kun Løsningsorienterede, mens Statsligt og Globalt har en overvægt af Problemorienterede artikler.

Tabel 3: Fordeling af klimaartikler efter kategori i Politiken

Klimatilpasning i alt	31	Klimaforebyg. i alt	97
Problem i alt	23	Problem i alt	65
Borger/Erhverv	2	Borger/Erhverv	9
Kommunalt	0	Kommunalt	0
Statsligt	3	Statsligt	11
Globalt	18	Globalt	45
Løsning i alt	8	Løsning i alt	32
Borger/Erhverv	0	Borger/Erhverv	7
Kommunalt	0	Kommunalt	0
Statsligt	1	Statsligt	16
Globalt	7	Globalt	9

3.3.3 Politiken

Igen er der langt flere artikler om klimaforebyggelse end klimatilpasning, som her fylder knap en tredjedel.

Artiklerne om Klimatilpasning er hovedsagligt Problemorienterede og under kategorien Globalt.

Under Klimaforebyggelse dominerer de Globalt Problemorienterede artikler også klart. Disse artikler fylder lidt under halvdelen i denne kategori.

I kategorien Klimaforebyggelse er der ingen artikler under Kommunalt. De resterende artikler fordeler sig mellem Borger/Erhverv, som har lidt flere Problemorienterede artikler og kategorien Statsligt, der har lidt flere Løsningsorienterede artikler.

Tabel 4: Fordeling af klimaartikler efter kategori i Information

Klimatilpasning i alt	12	Klimaforebyg. i alt	115
Problem i alt	12	Problem i alt	63
Borger/Erhverv	0	Borger/Erhverv	5
Kommunalt	0	Kommunalt	0
Statsligt	0	Statsligt	20
Globalt	12	Globalt	38
Løsning i alt	0	Løsning i alt	56
Borger/Erhverv	0	Borger/Erhverv	14
Kommunalt	0	Kommunalt	1
Statsligt	0	Statsligt	14
Globalt	0	Globalt	27

3.3.4 Information

Klimatilpasningsartikler fylder omkring en tiendedel af de registrerede artikler og er kun at finde under kategorien Problemorienteret → Globalt.

Klimaforebyggelsesartiklerne har lidt flere Problemorienterede artikler end Løsningsorienterede. De Problemorienterede er klart domineret af kategorierne Statsligt og Globalt. Det samme gælder under kategorien Løsning. Dog fylder kategorien Borger/Erhverv her mere end dobbelt så meget som under Problem. Kategorien Kommunalt har sammenlagt én artikel blandt alle de registrerede artikler for Information, og den ligger i kategorien Klimaforebyggelse → Løsning.

Kvantitativt er Information ikke den avis, der har færrest artikler om klima på trods af, at den kun udkommer 6 dage om ugen og altså ikke alle ugens dage, som de tre andre aviser. Det er Jyllands-Posten, der har færrest artikler i alt om klima i den målte periode (se bilag 2).

3.3.5 Fordeling af klimaartikler efter dato

I den registrerede periode fra 3.6.2008 til 3.12.2008 er der for Berlingske Tidendes, Politikens og Jyllands-Postens vedkommende en tydelig tendens til et øget fokus på klimaartikler op til det store FN klimatopmøde i Poznan i Polen i starten af december, idet der bliver gradvist flere klimaartikler

i ugerne op til mødet. Fokus på de to andre internationale topmøder med klima på dagsordenen i den målte periode er mindre, men dog til stede i et vist omfang (se bilag 2).

Berlingske Tidende er den avis, hvor tendensen til mange klimaartikler omkring topmøderne er tydeligst. 2008 U.S. – EU Summit den 10. juni har næst efter Poznan i december 2008 genereret flest artikler med gennemsnitlig ti klimaartikler om ugen i de tre uger rundt om mødet. Avisen har knap så mange klimaartikler omkring G8 Topmødet 7.-9. juli 2008.

I Jyllands-Postens klimadækning ses tendensen også i perioden omkring 2008 U.S. – EU Summit, men der er til gengæld ikke ret mange klimaartikler omkring G8 topmødet i juli.

Informations klimadækning skiller sig ud fra de tre andre avisers dækning af klimastof. Der ses ikke noget tydeligt fokus på klimaartikler op til nogen af de tre internationale topmøder i perioden. Det svinger meget fra uge til uge, hvor mange klimaartikler Information har. Ugerne omkring og under de tre internationale klimatopmøder i den målte periode er ikke de uger, der er færrest klimaartikler, men det er heller ikke der, hvor der er flest.

I den kvantitative undersøgelse blev projektets hypotese, om at klimatilpasning blev dækket i langt mindre grad end klimaforebyggelse i den valgte tidsperiode på de fire aviser, bekræftet. Desuden havde tre ud af fire aviser flere problemorienterede artikler end løsningsorienterede. På baggrund af de kvantitative resultater blev der gennemført et kvalitativt forskningsinterview med en miljøjournalist fra hver af de fire aviser. Som repræsentant for den enkelte avis skulle de reflektere over, hvordan deres medie behandler klimajournalistik ud fra de givne kategorier, og hvorfor det forholdt sig sådan.

4.0 Kvalitative forskningsinterviews med fem danske miljøjournalister

I den kvalitative undersøgelse deltager miljøjournalisterne Pauli Andersen (PA) fra Berlingske Tidende, Lars From (LF) fra Jyllands-Posten, Michael Rothenborg (MR) fra Politiken og Jørgen Steen Nielsen (JSN) fra Information samt Karen Hjulmand (KH) fra Orientering på P1 (se bilag 3). Repræsentanterne fra de fire dagblade blev valgt på baggrund af deres fremtrædende rolle i dækningen af miljø- og klimastof på det medie, de er tilknyttet.

Karen Hjulmand er klima- og miljøpolitisk reporter på det program, som den journalistiske produktion i projektet er målrettet og vil derfor kunne reflektere over, hvordan Orientering dækker klimaområdet, hvilket vil blive brugt i overgangen til kapitel 5, hvor forløbet for den researchtunge produktion gennemgås.

4.1 Metode

Strukturen på et kvalitativt forskningsinterview nærmer sig ifølge Steinar Kvale en hverdags-samtale, men fordi det er et professionelt interview, forudsætter det en bestemt tilgang og spørgeteknik (Kvale, 1997:38).

Forskningsinterviewet skiller sig ud fra hverdagssamtalen ved at have en systematisk spørgeform, og interviewerens spørgsmål bør være enkle og korte. Desuden har forskningsinterviewet et specifikt formål og en særlig struktur, hvor en hverdagssamtale ikke nødvendigvis skal føre i en bestemt retning (Kvale, 1997:136).

Spørgsmålene til de fire avisjournalister tog udgangspunkt i de valgte kategorier fra den kvantitative undersøgelse. Intervieweren gennemgik definitionen på de enkelte kategorier og spurgte derefter interviewpersonen, hvor han mente, avisens fokus lå. Derefter blev han præsenteret for resultaterne, som han så skulle forholde sig til.

Da Orientering ikke var med i den kvantitative undersøgelse, skulle Karen Hjulmand alene forholde sig til, hvad hun mente, Orienterings fokus var inden for de givne kategorier.

Spørgsmålene til journalisterne var ikke alle korte og dermed heller ikke altid enkle, og det skabte lidt forvirring i enkelte tilfælde.

Tre af de fire avisjournalister blev interviewet over telefon, mens Michael Rothenborg svarede på spørgsmålene via e-mail. Han havde derfor en fordel i at kunne gå tilbage og læse definitionerne igen samt mulighed for at læse resultaterne på forhånd. Hans svar på de indledende spørgsmål om avisens fokus er derfor muligvis ikke så umiddelbare som de tre andre journalisters. Til gengæld kunne han i ro og mag bruge længere tid på at reflektere over undersøgelsens resultater.

Journalisterne havde fået en stor mængde information i starten af interviewet i form af gennemgangen af de enkelte kategorier fra den kvantitative undersøgelse. Det var derfor svært for nogle af de journalister, der blev interviewet over telefonen, at skelne de forskellige definitioner på kategorierne fra hinanden efter bare en enkelt gennemgang, hvor andre fangede den med det samme. Eftersom spørgsmålene tog udgangspunkt i statistikken på de forskellige kategorier, var der et par tilfælde, hvor kategorierne skulle ridses op igen eller spørgsmålet omformuleres, for at journalisterne kunne huske, præcis hvad de betød. Det var et forventet problem, der var svært at undgå, fordi kategorierne var en stor del af interviewet.

Det kunne muligvis have været en fordel at sende definitionerne på kategorierne til journalisterne inden interviewet, så de havde haft bedre mulighed for at sætte sig ind i stoffet. Det var dog ikke med i overvejelserne, da det i forvejen var svært at få fat på journalisterne i den periode, hvor det passede bedst ind i projektførelsen. Journalisterne var en stor del af tiden i Poznan i Polen til FN's klimatopmøde.

Den form for interview, der er benyttet her, er et såkaldt halvstruktureret interview. Det betyder, at man har en række temaer, der skal dækkes samt en skabelon med forslag til spørgsmål. Det er dog ikke ensbetydende med, at man ikke løbende under interviewet kan lave om på rækkefølge eller spørgsmålenes form, så de passer til de svar, man får fra interviewpersonen (Kvale, 1997:129).

Denne teknik gjaldt selvfølgelig ikke i Michael Rothenborgs tilfælde, som svarede på de tilsendte spørgsmål, præcist som de var udformet. I slutningen af hans besvarelse havde han nogle yderligere refleksioner over Politikens dækning af klimastof.

I forskningsinterviewet styrer interviewerens forløbet ved blandt andet at definere situationen og introducere samtaleemnerne. Der er altså ikke tale om en gensidig interaktion mellem to ligeværdige partnere, men om en afgjort magtasymmetri, hvor interviewerens har magten (Kvale, 1997:131).

Interviewerens hypotese vil under det optimale interview være færdigafprøvet ved interviewets slutning, fordi interviewerens gerne skulle bruge sine spørgsmål til at få den be- eller afkræftet (Kvale, 1997:136, 139).

I de fire kvalitative interviews med avisjournalisterne skulle projektets hypotese om klimadækningen i de fire dagblade ikke be- eller afkræftes, som den allerede var blevet det i den kvantitative undersøgelse. Til gengæld skulle den kvalitative undersøgelse i analysen være med til at belyse, hvorfor dækningen så ud, som den gjorde.

4.2 Analyse

De fire avisjournalister mener ikke, der findes en decideret policy omkring dækningen af klimastof på deres respektive aviser. Journalisterne er dog forholdsvis enige om, hvad artikler om klima skal indeholde. Samlet set skal de være konkrete, væsentlige, gerne handlingsorienterede, og læseren skal kunne forholde sig til, hvad artiklen handler om – noget læseren kan genkende. Derudover nævner flere også vigtigheden af at skrive om klimaproblemer på statsligt og globalt plan. Som Pauli Andersen fra Berlingske Tidende siger: "... fordi det er vigtigt, vi også får den politiske diskussion om, hvad vi skal gøre ved det." (PA, 10.12.2008).

4.2.1 Klimatilpasning over for klimaforebyggelse

Pauli Andersen (Berlingske) og Lars From (Jyllands-Posten) mener ikke, deres aviser prioriterer den ene type historie højere end den anden, hvor imod både Jørgen Steen Nielsen (Information) og Michael Rothenborg (Politiken) begge mener, deres aviser prioriterer artikler om klimaforebyggelse højest. Det er da også, som man kan se i tabel 1 til 4 samt bilag 2, artikler om klimaforebyggelse, der klart dominerer samlet set i statistikkerne over de fire aviser. Jørgen Steen Nielsen mener, at: "...det, der trænger sig mest på...det er at hindre, at det bliver værre..." (JSN, 15.12.2008). Han suppleres af Michael Rothenborg, der mener, at: "...det er her, man politisk for alvor kan gøre noget, og det er her konsekvenserne kan blive virkelig alvorlige, hvis man ikke gør noget... Det er langt det vigtigste for politikerne at sætte ind her. Det siger jo sig selv, at det er bedre at forebygge end at helbrede" (MR, 19.12.2008).

Journalisterne er da heller ikke overraskede over, at artikler om klimaforebyggelse fylder meget i undersøgelsen: "Forebyggelse er jo den helt store afgørende ting i forhold til problemets omfang. Det er derfor, vi har lagt vægten så meget på det" (PA, 10.12.2008). Her kommer identifikationskriteriet også ind som en begrundelse for den overvældende dominans af artikler om klimaforebyggelse: "...det er mere vedkommende. Vi ser på, hvad folk selv kan gøre, så de ikke drukner i information fra klimaforskere, der siger sådan og sådan" (LF, 15.12.2008). Journalisternes forklaringer på, hvorfor det er artikler om klimaforebyggelse, der dominerer, stemmer også godt overens med deres tidligere nævnte beskrivelser af en god klimahistorie, idet de mener, artikler om klimaforebyggelse er mere vedkommende og væsentlige end artikler om klimatilpasning.

4.2.2 Løsningsorienteret over for problemorienteret

Berlingske Tidende har som den eneste avis flere løsningsorienterede artikler end problemorienterede. Faktisk har avisen ca. dobbelt så mange løsningsorienterede artikler som problemorienterede. Pauli Andersen mener, det har noget med avisens overordnede målsætninger at gøre: "...på et tidspunkt blev der lagt meget vægt på, at vi skulle prøve at skrive mere om løsninger og ikke kun male fanden på væggen..." (PA, 10.12.2008)

Michael Rothenborg mener, at det for at være god journalistik skal være både og – ikke enten eller: "Hvis der ikke også er et løsningselement, er det en dårlig artikel." (MR, 19.12.2008) Alligevel har Politiken flest problemorienterede artikler, godt og vel dobbelt så mange som løsningsorienterede, og mange af dem har et globalt fokus både i forhold til klimatilpasning og klimaforebyggelse. Det, mener Michael Rothenborg, ikke er tilsigtet, og at det blandt andet skyldes, at den store debat om *dansk tilpasning* kørte i efteråret 2007 og foråret 2008 i forbindelse med regeringens tilpasningsstrategi. Det når derfor ikke med i den periode, dette projekt behandler.

Desuden skriver Rothenborg i øjeblikket på en bog, der udkommer til april. Den handler om, hvordan situationen vil være for Danmark frem til 2099. Han har derfor ikke villet offentliggøre pointer fra bogen ved at skrive artikler til avisen om det, den kommer til at handle om. Derfor har der altså ikke været så mange klimaartikler med et mere lokalt og nationalt fokus i perioden for dette projekt.

Michael Rothenborg er den, der skriver mest om klima på Politiken, og han skriver ifølge ham selv gerne løsningsorienterede artikler. Da han havde orlov i hele juni måned og halvdelen af juli og derudover var på netredaktionen hele august og på barsel de to første uger af september, har det måske en betydning for mængden af løsningsorienterede artikler i den målte periode.

Rothenborg mener, hans fravær havde indflydelse på, hvad der blev bragt i avisen: "Absolut ja. Nogle historier bliver slet ikke dækket. Min makker Lars Dahlager er ret interesseret i globale spørgsmål – og ikke altid særlig konkret. Til gengæld har han mere styr på det nørdede, end jeg har, så han er egentlig mere fagjournalist. Det er mig, der er det politiske dyr, der kan sætte tingene ind i en større sammenhæng" (MR, 19.12.2008).

Ser man på, hvornår Politikens løsningsorienterede klimaartikler er skrevet, viser det sig, at mange af dem er skrevet sent i perioden, hvor Rothenborg var tilbage fra orlov, barsel og netredaktion. Om det også betyder, at det vitterligt er ham, der har skrevet de løsningsorienterede artikler i Politiken, kan ikke ses i statistikken, da det ikke var et kriterium at registrere journalistens navn i den kvantitative undersøgelse. Men på baggrund af ovenstående faktorer kan det godt tyde på, at det er

tilfældet. Dog skal det siges, at der også var mange problemorienterede artikler i sidste halvdel af perioden.

Information har ligesom Politiken flest problemorienterede artikler. Jørgen Steen Nielsen mener, det meget er tilfældigheder, der er afgørende for, om Information har flest artikler, der er løsningsorienterede eller problemorienterede alt efter, hvilken tidsperiode man måler i. I perioden før projektets tidsramme, mener Jørgen Steen Nielsen, at Information gjorde meget ud af, at der er en såkaldt grøn revolution på vej, hvilket betød produktion af mere løsningsorienterede artikler om klimaforebyggelse: ”Der var en periode, hvor det fyldte rigtig meget, tror jeg nok. Og så tror jeg, at fordi vi løb ind i en sæson [red. den målte periode til denne rapport], hvor afsmeltning af is er stor i Arktis og på Grønland, at det kom til at fylde noget” (JSN, 15.12.2008).

4.2.3 Borger/erhverv, Kommunalt, Statsligt eller Globalt niveau

Alle fire aviser har en overvægt af artikler, der falder ind under kategorien globalt niveau, og årsagen til det er meget simpel: ”Det globale fokus er jo oplagt, fordi det er et globalt problem, vi taler om” (PA, 10.12.2008). Problemerne med klimaforandringer er altså ikke noget, der skal håndteres alene og lokalt.

Eftersom der generelt er flest artikler om klimaforebyggelse, må det være naturligt, at det er her, det globale fokus er størst, og at det også er her, journalisterne mener, det er begrænset, hvad vi kan gøre som enkeltpersoner: ”...klimaforebyggelse er et globalt problem...vi køber ikke den der med, at du selv kan gøre en stor indsats. Det afhænger af dine politikere” (MR, 19.12.2008).

Kategorien Borger/erhverv fylder mere i statistikken, end kategorien Kommunalt gør. Det kan der være flere forklaringer på: ”Grunden til Borger/erhverv fylder så meget, tror jeg nok, er, at det ikke har stået så klart for os på redaktionen, hvilken rolle kommunerne spiller i forhold til klimaforandringerne. Og kommunerne, ved jeg, har selv haft svært ved at finde ud af, hvordan de skal takle den her tilpasning...Så jeg tror nok, der har været usikkerhed omkring, hvad det er for en rolle, kommunerne spiller i det her” (PA, 10.12.2008). Især i statistikken over Informations artikler om klima ses det tydeligt, at der er mange flere artikler under Borger/erhverv end under Kommunalt, hvor der kun er en enkelt artikel i sidstnævnte kategori: ”Nogle af dem, der handler om boligbyggeri og bygningsreovering foregår jo i kommuner, men aktørerne i artiklerne har nok været boligselskaber og arkitekter og sådan noget, så det er måske ikke en kommunalbestyrelse, der har hovedrollen, men det foregår lokalt i nogle kommuner” (JSN, 15.12.2008).

De artikler, der falder ind under kategorien Borger/erhverv, er hovedsageligt løsningsorienterede: "...der er begyndt at ske spændende ting lokalt – især i kommuner rundt omkring og i byggeriet...der er nogle rigtig gode eksempler på folk, der skaber løsninger" (JSN, 15.12.2008). Derudover hænger det også sammen med, at journalisterne, som det blev nævnt i starten af analysen, gerne vil have klimajournalistikken ned på jorden og handle om læserne eller læsernes nabo, så det bliver lettere at forstå, hvad det handler om. Pauli Andersen forklarer Berlingske Tidendes overvægt at artikler i Borger/erhverv kategorien således: "Dels er der jo vores meget stærke fokus på erhvervslivet i det hele taget...og når det gælder borgerne, så er svaret, som jeg startede med at sige, at der på avisen har været en interesse for, at vi kom tættere på borgerne" (PA, 10.12.2008).

4.2.4 Klimatopmøder

Som nævnt i kapitel 3, viser statistikken, at der i en vis grad kan ses en koncentration af artikler om klima op til og under internationale topmøder med klima på dagsordenen og for nogle topmøder mere end andre. Det er ikke overraskende, da det naturligt vil være aktuelt at lave klimahistorier, når klimaet bliver diskuteret internationalt og politisk. På Politiken har der ligefrem været en diskussion om, hvorvidt der skal være et konstant fokus på klimastoffet, eller om det skal koncentreres til specielle lejligheder som eksempelvis topmøderne. Michael Rothenborg mener det sidste: "...fordi jeg ellers tror, at læsernes brækker sig. Men nu har den øverste ledelse besluttet det første..." (MR, 19.12.2008). Desuden vil Rothenborg være væk fra Politiken i otte måneder i 2009, og det har ledelsen ikke ment, avisen kan holde til. Derfor er der udnævnt en klimaredaktør, der har en medarbejder og en praktikant mere eller mindre fast tilknyttet.

Information er den eneste af de fire aviser, hvor statistikken ikke viser en tydelig koncentration af artikler om klima omkring et eller flere af de tre topmøder i den registrerede periode. En af grundene til det, kan ifølge Jørgen Steen Nielsen være, at avisen formentlig har færre ressourcer til at dække topmøderne end de andre aviser. Information har kun én medarbejder (JSN) til at dække klimastoffet uanset, om der er topmøde eller ej. Nielsen peger derudover på en anden årsag til den mere jævne dækning af klimastof: "...måske er der sådan en vis sund skepsis overfor nogle af de der møder. Altså det i Polen, det er jo en FN proces, som skal lede frem til en klimaaftale i København, og den betragter vi som vigtig, hvor et G8-møde, som vi også skrev lidt om, ikke er led i en formaliseret global beslutningsproces, men "bare" et møde, hvor statslederne mødtes og udtalte sig om en række emner" (JSN, 15.12.2008).

Jyllands-Posten havde mange artikler om klima i perioden omkring G8 topmødet i juli 2008 og FN's klimatopmøde i Poznan i december 2008, men ikke 2008 U.S. – EU Summit i juni 2008. Lars From mener, "...det skyldes tilfældigheder, men altså G8 er jo meget relevant, hvor snakken mellem EU og USA formentlig ikke fører til alverden" (LF, 15.12.2008).

Så selvom det i nogen grad er tilfældigheder og den aktuelle dagsorden, der er afgørende for, hvad aviserne vælger at skrive om klima, så skinner det igennem i nogle af journalisternes svar, at både deres egne og avisens interesser for bestemte områder og vinkler af klimastoffet også har betydning. Eksempelvis ser det ud til, at Lars From og/eller Jyllands-Posten vægter et G8 topmøde højere end Jørgen Steen Nielsen og/eller Information gør. Det er ikke muligt ud fra interviewene at konstatere, om det er den enkelte journalist eller avisen, der vælger, hvilke historier og vinkler, der skal skrives i forhold til klimadækningen, da det i undersøgelsen ikke var et fokusområde. Dog blev der spurgt, om aviserne har en policy for klimadækningen. Det mener journalisterne, som nævnt i starten af kapitlet, ikke der er, og et par af journalisterne fortæller, at de ret frit kan vælge, hvad de vil skrive om: "Der er stort set frie tøjler til at skrive – problemet kan være, at prioriteringen af artiklerne måske kan favorisere nogle frem for andre...Det er for eksempel langt lettere at få klimahistorier på forsiden i forbindelse med aktuelle begivenheder som forhandlinger i FN (konferencen i Poznan, 1.-12. dec.)..." (MR, 19.12.2008).

4.2.5 Tilfældigheder

I flere af interviewene nævner journalisterne, som det også fremgår af ovenstående, at fordelingen af artiklerne i de forskellige kategorier til en vis grad skyldes tilfældigheder, fordi en del af artiklerne skrives i forbindelse med aktuelle begivenheder som eksempelvis topmøder med klima på dagsordenen eller ny forskning om, at isen ved polerne smelter. Det vil sige, at det eksempelvis er mest naturligt at skrive problemorienterede artikler, når der kommer meldinger fra forskere om, at indlandsisen er ved at smelte, men til gengæld mest oplagt at skrive løsningsorienterede artikler, når der er et klimatopmøde, hvor løsninger diskuteres.

På den anden side kan man argumentere for, at man godt kan vælge at skrive en løsningsorienteret artikel om, at indlandsisen er ved at smelte ved for eksempel at bruge kilder, der fortæller, hvad man kan gøre for at stoppe udviklingen. Og artikler fra et klimatopmøde behøver ikke nødvendigvis at være løsningsorienteret, hvis journalisten eksempelvis vælger at fokusere på et klimaproblem, der ikke tages op på mødet eller at forhandlingerne ikke fører til noget.

Man kan derfor sige, at det i nogen grad er tilfældigheder, der afgør, hvilke kategorier klimaartiklerne havner i, men også at, det er meget afhængigt af, hvilke(n) journalist(er), det er, der dækker klimastoffet – især hvis der ikke er en decideret policy eller overordnet målsætning på avisen, der bestemmer, hvad udgangspunktet for artiklerne skal være.

En anden type tilfældighed, der spiller ind i statistikken i forhold til antal artikler om klima i den registrerede periode, er, om den enkelte journalist, der dækker klima, har været væk fra sit stofområde i længere tid på grund af ferie, orlov eller andet. Som tidligere nævnt var Michael Rothenborg (Politiken) meget væk i starten af perioden, hvilket passer med, at der generelt var få klimaartikler i Politiken i den periode. Lars From (JP) havde ferie det meste af juli og var på kursus i noget af august, og det kan også ses i statistikken, hvor der eksempelvis som nævnt i kapitel 3 ikke er ret mange klimaartikler i Jyllands-Posten i perioden omkring G8 topmødet i juli. På Politiken betyder Michael Rothenborgs fravær som nævnt også, at der bliver skrevet færre og andre typer klimahistorier, når Rothenborg er væk. Noget tilsvarende gør sig ifølge Lars From gældende for Jyllands-Posten, som er den avis, der i den kvantitative undersøgelse har publiceret færrest klimaartikler: ”Jeg tror, det er lidt tilfældigt, fordi jeg har været en del væk og lavet andre ting” (LF, 15.12.2008). Op til og under FN’s klimatopmøde i december var begge journalister tilbage og dækningen af klimastoffet steg en smule i Jyllands-Posten, mens Politiken havde en større stigning i sin dækning.

Som man kunne se i den kvantitative analyse og i flere af dagbladsjournalisternes svar, er det klimaforebyggelse, der har fået mest plads i den danske klimadækning på bekostning af klimatilpasning. Sådan har det også været på Orientering på P1, hvor Karen Hjulmand er den, der dækker klimastoffet. Hun mener dog, det er ved at ændre sig: ”Det *har* været mest forebyggelse i lang tid, men nu begynder vi at nærme os, der hvor tilpasningen trækker ind på det andet emne. Det er fordi, der har været meget lidt forskning, og der har været meget lidt konkrete eksempler på, at tilpasning faktisk var et problem, der trængte sig på, og de begynder at komme nu” (KH, 15.12.2008).

Det var netop noget, der kunne mærkes, da radioproduktionen om klimasikring af nybyggeri til dette projekt skulle laves. Det viste sig, at klimasikring, som falder ind under kategorien klimatilpasning, ikke var noget, der blev tænkt ret meget over i praksis. Godt nok kom regeringen med en klimatilpasningsstrategi i foråret 2008, men den indeholder ikke deciderede retningslinjer, der skal overholdes. Og rent praktisk findes der allerede viden om, hvad man kan gøre for at

tilpasse eksempelvis infrastrukturen mod klimaforandringerne, men da det er meget dyrt, er der ikke mange bygherrer og entreprenører, der vælger at klimasikre sådan noget som nybyggeri, så længe det ikke er lovpligtigt. De fleste kilder, der blev kontaktet i forbindelse med radioproduktionen – både eksperter, bygherrer mv. og myndigheder - var dog enige om, at det er noget, man vil blive mere og mere bevidst om i takt med, at klimaændringerne sætter ind. Der var dog delte meninger om, hvordan tilpasningen skal foregå i praksis, og hvem der skal være de ansvarlige, men det lægger blot op til en masse gode historier om klimatilpasning i fremtiden.

Karen Hjulmand mener, en god klimahistorie på Orientering skal have større relevans end blot her og nu nyhedsdækning: ”Der skal være enten noget, der rækker tilbage, eller noget der får fremtidig betydning...det skal have mere varig betydning (KH, 15.12.2008). Det har også været formålet med radioproduktionen om klimasikring, som blev produceret netop med Orientering for øje som udgivelsesmedie.

5.0 Journalistisk metode og analyse af researchtunge produktion

I dette kapitel gennemgås forløbet omkring projektets researchtunge produktion. Her redegøres og reflekteres over mål, afgrænsning, vinkel, research, kilder, format og lyd.

Gennemgangen er dels baseret på den logbog (bilag 4), der blev ført under den researchtunge produktionsperiode fra idéfase over research og optagelser til færdig produktion i ugerne 36 til 48 i 2008 – dels på teori om radioproduktion og undersøgende journalistik.

5.1 Mål og afgrænsning af emne

For at gøre det overordnede emne om klimatilpasning af Danmarks infrastruktur (se kapitel 1) mere konkret og ikke mindst nærværende for en lytter, var det vigtigt at holde fokus på et enkelt element af infrastrukturen. Her faldt valget på byggeri, da det blev vurderet, at Danmarks samlede bygningsmasse umiddelbart ville være et meget omkostningstungt område at klimatilpasse. En omkostning som i mange tilfælde ville have en direkte økonomisk indflydelse på den enkelte ejer af en ejendom.

Det var derfor oplagt at lave en kortlægning af eksisterende udsatte bolig- og erhvervsområder, som allerede har og vil kunne få problemer under klimaforandringerne. Men meget byggeri i områder som for eksempel Greve er opført på et tidspunkt – 1960'erne og 1970'erne – hvor klimaforandringer ikke var på dagsordenen. Det ville derfor være svært at stille myndigheder og bygherrer til ansvar for manglende klimatilpasning på daværende tidspunkt.

Derimod kan man i højere grad stille myndigheder og bygherrer til ansvar for at sikre nutidens nybyggeri mod omfanget af de klimaforandringer, man i dag har en viden om. Det var derfor interessant at undersøge, om man på baggrund af den aktuelle viden tilpasser sig klimaforandringerne, når man bygger nyt.

De senere år er nye bolig- og erhvervsområder skudt op mange steder i landet. Ved en yderligere afgrænsning blev Ørestad valgt som case. Ørestad er et forholdsvis stort, nyt bolig- og erhvervsbyggeri, og på grund af sin beliggenhed tæt ved København kunne man forestille sig, at mange bygherrer har valgt at opføre eksperimenterende prestigebyggeri i Ørestad. Desuden har Ørestad en relativ høj grundvandsstand, og grundene ligger tæt ved havets overflade. Man ville derfor her med overvejende sandsynlighed i et vist omfang have tilpasset sig klimaforandringer, såfremt klimatilpasning bliver tænkt ind i nybyggeri i Danmark i dag. Kort sagt ville en kortlægning af nybyggeriet i Ørestad kunne give et rimeligt indblik i den aktuelle indsats på området. *Minimumsmålet* (Kvam, 1995:109) for den endelige produktion var derfor at finde ud af, om

klimatilpasning er tænkt ind i nybyggeri eller ej. *Maksimumsmålet* var, såfremt det ikke var tilfældet, og hovedparten af eksperterne fandt klimatilpasning nødvendig, at konfrontere de ansvarlige myndigheder – lovgiverne – med, hvorfor klimatilpasning endnu ikke er et krav i dansk bygge Lovgivning.

Med udgangspunkt i disse mål kan produktionen i nogen grad betegnes som en blanding mellem paradoksjournalistik og problemudredende journalistik. Paradoksjournalistik går ud på at påvise, at de forestillinger, der kan være i den brede offentlighed, ikke altid stemmer overens med kendsgerningerne, mens problemudredende journalistik dykker ned i et emne og kan frembringe nye eller delvis nye sammenhænge, som modtagerne ikke før har kendt til (Larsen, 2008:11-12; Meilby & Minke, 1983:30-32).

Efter yderligere research blev det besluttet at fokusere på de problemer, der kan opstå som følge af øget nedbør og højere temperaturer, da en øget vindbelastning til en vis grænse *er* indført i gældende regler og byggeskik som følge af orkanen i 1999 (Jørgen Nielsen (ref.); Munch-Andersen & Buhelt, 2000; BR 08).

5.2 Kilder og vinkling

I den indledende fase før den endelige afgrænsning blev der gennemført en overordnet research af mulige kilder til produktionen. Dette var et vigtigt redskab til afgrænsningen af historien (Meilby, 1989:82). Kilderne blev inddelt i fem grupperinger: naturvidenskabelige/tekniske eksperter, økonomiske eksperter (forsikringsbranchen), myndigheder, politikere og cases. Med cases menes udsatte områder i Danmark – herunder konkrete erfaringskilder, der har haft skader på deres huse. Sidstnævnte kilder blev indsamlet med henblik på at lave et eller flere mindre indslag til P4 i den region, som casene tilhører. Da produktionen blev afgrænset til et enkelt nybygget område, Ørestad, og et længere temaindslag i Orientering, blev denne kildegruppe imidlertid fravalgt. Herefter blev der gennemført to parallelle researchforløb. Da projektgruppen bestod af to journaliststuderende, ville det dels kunne spare tid, og dels ville det være muligt løbende at udveksle oplysninger, så begge journaliststuderende gennem hele researchperioden var klædt bedst muligt på (Kvam, 1995:114; Meilby & Minke, 1983:71-75).

Det ene forløb var at kortlægge den konkrete case – Ørestad. Her blev gennemført en undersøgelse af, hvilke byggerier, der er i området, og hvilke udfordringer øget nedbør og højere temperaturer vil kunne give for de enkelte byggerier. Her blev der set på beliggenhed og arkitektur – for eksempel

store vinduespartier og store altaner. Desuden blev det registreret, hvilke byggerier der allerede havde rapporteret om problemer.

For at kunne kontakte relevante personer blev bygherrer, ingeniører og entreprenører på byggerier i Ørestad også registreret. Her blev arkitekter fravalgt som kilder, da det på den ene side er bygherren og entreprenøren, der har ansvaret for en eventuel klimatilpasning, mens det på den anden side er ingeniøren, der har den nødvendige viden om, hvordan det skal kunne lade sig gøre. Arkitekten står groft sagt for det æstetiske udtryk, mens ingeniøren skal sikre, at byggeriet hænger sammen. Det andet forløb var at få et overblik over den viden og lovgivning, der var på området. Da der, som tidligere antydet, i dag ikke findes en lovgivning om klimatilpasning, blev det undersøgt, om byudviklingselskabet, By og Havn, havde lagt nogle klimatilpasningsklausuler på byggerierne i Ørestad. Det var der ikke, og det har dermed været op til de enkelte bygherrer, om man ønsker at klimatilpasse sit byggeri.

Med udgangspunkt i IPCC's og DMI's klimascenarier var det derfor nødvendigt at undersøge, om der er og vil opstå et behov for klimatilpasning af nybyggeri. Da det var tilfældet, blev det undersøgt, om der ville komme en lovgivning på området.

I denne del af forløbet var det vigtigt at fokusere på, hvilken interesse de forskellige kildegrupper havde (Meilby, 1989:91,94,96; Kvam, 1995:172; Meilby & Minke, 1983:171-172).

Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) under Aalborg Universitet ligger inde med en stor viden om byggeteknik og er uafhængig af kommercielle interesser. Til gengæld rådgiver instituttet staten om byggeri og har netop i forbindelse med regeringens klimatilpasningsstrategi været med i et rådgivningspanel. Der blev fundet tre kilder fra SBI, der har viden om klimatilpasning af byggeri. På baggrund af researchinterviews med de tre forskere, blev Jørgen Nielsen (SBI) vurderet til her at være den mest uafhængige kilde – og dermed bedst egnet til at deltage i radioindslaget. Jørgen Nielsen har tidligere været med i et rådgivningspanel i forbindelse med klimatilpasningsstrategien, mens de to andre forskere stadig er en del af et panel, der under Energistyrelsen i dag rådgiver om den videre kortlægning af viden om klimatilpasning. Det afspejlede sig også i hvor villig (Meilby, 1989:83), kilderne var til at udtale sig om behovet for klimatilpasning. Én henviste ligefrem til Energistyrelsen, hvorimod Jørgen Nielsen var mere klar i sin vurdering.

En anden gruppe af ekspertkilder er de private rådgivende ingeniører, som både er opdaterede med den nyeste viden om metoder til at klimatilpasse byggeri og samtidig skal forholde sig til klimatilpasning i praksis. Ingeniørerne i researchinterviewene var alle enige om, at der er behov for klimatilpasning. Men de rådgivende ingeniører er samtidigt afhængige af at få solgt så mange

løsninger til bygherrerne som muligt. Derfor kunne ingeniørerne eventuelt have en interesse i at skabe et behov for klimatilpasning, som de derefter skal betales for at løse.

Det samme kunne gælde forsikringsselskaberne, hvor flere har meldt ud, at forsikringspræmien stiger i udsatte områder uden klimatilpasning. Forsikringsbranchen har en interesse i, at kunderne bliver klimasikret, så selskaberne ikke skal udbetale enorme forsikringssummer eksempelvis efter et større regnskyl.

For at få indsigt i hvor langt myndighederne er i en eventuel lovgivningsproces, var det nødvendigt at tale med embedsfolk i de relevante styrelser – Energistyrelsen samt Erhvervs- og Byggestyrelsen. Herigennem var det også muligt at få en fornemmelse af, hvor højt man politisk prioriterer området. Erhvervs- og Byggestyrelsen var først for nyligt begyndt at arbejde med området og kunne derfor ikke bidrage med mange oplysninger. Som koordinationsenhed for klimatilpasningsstrategien havde Energistyrelsen derimod et overblik over status på området.

Embedsfolk er en kompliceret kildegruppe, da de kan sidde inde med relevant viden, men samtidig kan være præget af den politiske dagsorden. De skal hele tiden veje deres ord på en guldvægt, og man er derfor nødt til at tolke på det, de siger og ikke mindst det, de undlader at sige. Endelig er der de politiske aktører. Da vinklen blev lagt på den overordnede lovgivning om klimatilpasning, var det aktørerne på et statsligt og parlamentarisk niveau, der blev hørt i indslaget (Meilby & Minke, 1983:173).

Som udgangspunkt var det den ansvarlige minister for Energistyrelsen – klimaminister Connie Hedegaard – der skulle melde ud, om regeringen ville indføre lovgivning om klimatilpasning af byggeri. Det samme blev miljøordførere fra regerings- og oppositionspartier spurgt om. Efter et længere kontaktførløb til ministerens pressestab, hvor spørgsmålet blot var, hvornår ministeren havde mulighed for at udtale sig, endte det med, at ministeren slet ikke ønskede at deltage i et interview.

Ordføreren fra regeringspartiet Venstre ønskede ikke lovgivning på nuværende tidspunkt, mens ordføreren fra oppositionspartiet SF mente, det var nødvendigt.

Da miljøorganisationerne var enige i sidstnævnte vurdering, blev de valgt fra som kilder i indslaget. Det samme blev kommunerne, hvis standpunkt dog kort nævnes i indslaget.

Man kunne i højere grad have lagt fokus på det kommunale ansvar for vedligeholdelse af kloaksystemet samt kommunernes mulighed for at lægge klimaklausuler på bygherrerne i området. Men da den overordnede vinkel handlede om, hvorvidt der er behov for lovgivning om

klimatilpasning af nybyggeri, er kommunerne blot endnu en aktør, der ønsker lovgivning. Desuden var kommunalt og statsligt anlægsbyggeri ikke en del af den valgte vinkel.

I forvejen fandt samtlige aktører i indslaget – bortset fra Venstres ordfører – det nødvendigt at indføre lovgivning, hvis klimatilpasning af nybyggeri skulle blive en realitet. Der blev forsøgt skabt en bedre balance i indslaget mellem de to standpunkter - for og imod lovgivning, da en repræsentant for de rådgivende ingeniører skulle findes. Kilden fra Rambøll havde under researchinterviewet vurderet, at lovgivning var omsonst, da den alligevel ikke ville kunne følge med vidensudviklingen inden for klimasikring. Men op til det endelige interview havde han skiftet mening og var nu også enig i, at lovgivning måtte blive nødvendig.

En anden måde, hvorpå man kunne skabe balance i synspunkterne, kunne være at dreje fokus over på den usikkerhed, der er om klimascenarierne. Man kunne stille spørgsmålet, om det overhovedet er muligt at tilpasse sig noget, som man ikke kender de endelige konsekvenser af. Spørgsmålet blev i indslaget berørt af flere og er på sin vis også afgørende for bygherrerens beslutning om at undlade at klimasikre. Det var dog nødvendigt for forståelsen i indslaget at lægge sig fast på ét klimascenarium, så der var ét grundlag at diskutere klimasikring ud fra - ellers ville indslaget handle mere om, hvorvidt der er klimaforandringer end om, om man skal sikre sig imod dem eller ej. En anden kildegruppe, der ikke var med i indslaget, var beboere i Ørestad. En rundringning viste, at de overordnet set gerne ville betale ekstra for klimatilpasning, men egentlig havde regnet med, at det allerede var tænkt ind i deres boliger. Noget som kortlægningen af byggerierne i Ørestad havde vist, at bygherrerne ikke havde gjort. Da beboerne først kommer ind i billedet, når den færdige bolig skal sælges, vil en eventuel efterspørgsel af klimasikring fra deres side ikke have nogen umiddelbar betydning for byggeriet. For bygherre og entreprenør er det et spørgsmål om penge og så længe, der ikke er et krav om klimasikring fra lovgiverne, vil man ikke investere i noget, som kan vise sig at være en unødvendig udgift. En lille voxpop eller et interview med en beboer er derfor ikke interessant, da beslutningen ikke ligger hos dem. I et format som Orientering skal der være en god begrundelse for at have erfaringskilder med i et indslag (Søgaard, 2008:7) – for eksempel skal en erfaringskildes sag have indflydelse på eller betydning for en overordnet politisk problemstilling. Da det ikke er tilfældet her, ville en voxpop kun give et mere varieret indslag. På baggrund af rundringningen til beboerne blev deres kommentarer alligevel refereret i indslaget. Det skyldes, at de illustrerede det paradoks, indslaget fremstiller: En viden om klimaændringer har ikke nødvendigvis medført, at man tilpasser sig disse.

Det færdige indslag blev sendt i P1 Orientering den 19. december 2008 og blev dermed betragtet som afleveret til bedømmelse. Indslaget gennemgik en let redigering til selve udsendelsen, da værtsteksten i projektets version allerede var speaket, så indslaget i projektet kunne fremstå som et helt temaindslag med oplæg, mellemlæg og nedlæg. I tilfælde af, at Orientering havde valgt at lave nogle drastiske ændringer i indslaget, ville disse ændringer altså ikke være kommet med i projektets version.

Under research og interviews blev alle kilder orienteret om, at indslaget var en del af et studieprojekt, men var målrettet Orientering og dermed havde en chance for at blive sendt. Alligevel havde kilden fra MT Højgaard i reportagen fra Det Flexible Hus efter optagelsen blevet i tvivl om, hvorvidt det, han havde sagt, skulle bruges til mere end som en del af projektet. Han vurderede derfor, at han var nødt til at lade sin virksomheds kommunikationsafdeling godkende, det han havde sagt, inden det kunne sendes i Orientering. Da han var den eneste kilde i reportagen, indvilligede projektgruppen i at sende reportagedelen af indslaget til en form for citatgodkendelse hos ham og virksomhedens kommunikationsenhed.

Under normale omstændigheder, hvor det private erhvervsliv måske kan betragte nyhedsmediernes som en reklameplatform, og derfor gerne vil fremstå bedst muligt, ville en godkendelse ikke være praksis, da denne type kilder ofte som udgangspunkt allerede ved, hvad det betyder, når man udtaler sig til en journalist (Meilby, 1989:83; Meilby & Minke, 1983:164). Men grundet den atypiske situation, hvor projektgruppen ikke var udsendt fra et medie, men kom fra et universitet, og kilden ikke kunne betragtes som en dreven professionel kilde, fik han mulighed for at sige nej til at medvirke i det endelige indslag. For selvom indslaget ikke var blevet sendt i Orientering, skulle det ud fra de gængse professionskrav til researchtung journalistik (se forord) alligevel kunne være klar til at blive offentliggjort. Hvis kilden havde sagt nej, måtte reportagen enten laves om eller helt fjernes fra indslaget. Dette skete ikke, men efterfølgende var projektgruppen ekstra grundig med at informere kilderne om, hvad de deltog i.

Flere af de deltagende kilder samt enkelte researchkilder havde ønsket at blive informeret, når og hvis indslaget blev sendt, så de kunne lytte med. Da indslaget blev sendt lidt tidligere end forventet, nåede kilderne ikke at blive orienteret, men fik inden genudsendelsen tilsendt en e-mail, som også indeholdt et link til indslaget.

De fleste kilder, som valgte at besvare e-mailen, havde kun positive tilkendegivelser. En enkelt kilde – Eyvind Vesselbo fra Venstre – var dog overrasket over, at det interview han havde givet, indgik i en radioudsendelse. Han stod ved det, han havde sagt, men han ville have formuleret sig

anderledes, hvis han havde vidst, at det ikke blot var en researchsamtale til et speciale, men et egentligt journalistisk interview, det drejede sig om. Denne udmelding overraskede til gengæld projektgruppen, som både under researchinterviewet og det endelige interview havde gjort det klart - ligesom over for de andre kilder - at det netop var en del af et radioindslag. Det havde i researchfasen da også betydet, at nogle kilder alene havde ønsket at udtale sig til baggrund. Da 'kildekontrakten' med Vesselbo ikke var blevet optaget på bånd var det i princippet ord mod ord. Efter en samtale med Eyvind Vesselbo tilkendegav han dog, at han ikke ønskede at gå videre med sagen.

Med de to tvivlstilfælde in mente ville det måske have været en fordel som det første, når man kontaktede en kilde at sige, at det, de udtalte sig om, skulle bruges i en journalistisk produktion, som også var en del af et speciale, i stedet for at præsentere sig som specialestuderende på en journalistuddannelse og først derefter oplyse om, at udtalelserne muligvis ville blive offentliggjort i et radioindslag i Orientering. Her kunne en standardiseret præsentationstekst være en fordel, så man sikrede, at de samme oplysninger kom med hver gang, man talte med en kilde. Fra praktikperioden på et dansk medie blev det ofte erfaret, at kilder – især de uprofessionelle – kun hørte, at man var journalist og enten blev afskrækket eller tiltrukket af det, mens erfaringen fra dette projekt har vist, at nogle få kilder altså tilsyneladende kun hører, at man er studerende og dermed muligvis ikke fanger, at det, de siger, også er en del af en produktion, som skal kunne offentliggøres.

5.3 Format

Radioformatet blev valgt med udgangspunkt i projektgruppens erfaring med dette medie på henholdsvis P4 Nordjylland og P1 Orientering.

Produktionen er bygget op som et temaindslag på cirka 20 minutter til netop P1 Orientering, da programmets format med længere baggrundsindslag giver mulighed for en dybere gennemgang af en problemstilling, som er kendetegnende for en researchtung produktion. Desuden kan et typisk indslag fra P1 Orientering indeholde både en orientering, interviews og reportage. Det giver en vis frihed til at gribe den valgte historie an på flere måder.

Som format har en radioproduktion både fordele og ulemper. Da radioformatet ikke kræver lytterens fulde opmærksomhed, men ofte tillader at lytteren foretager sig andet imens - såsom at køre bil eller lave mad – er det muligt at formidle et komplekst emne uden at lytteren nødvendigvis mister interessen. Samtidig er mange radiolyttere vanelyttere og fortrolige med formatet og den type af historier, programmet formidler (Farmann & Kramhøft, 1989:87).

En længere avisartikel kræver læserens fulde opmærksom. Derfor er det i højere grad vigtigt, at artiklens emne fænger, så læseren motiveres til at læse hele artiklen. Omvendt kan læseren med det samme genlæse dele af artiklen, hvis man har glemt pointer undervejs (Farmann & Kramhøft, 1989:11). Det er ikke muligt i en direkte radioudsendelse, hvor lytteren ikke altid har været med fra indslaget start eller kan blive afledt af omgivelserne. Det er derfor vigtigt med repetition af hovedpointerne, en mere simpel formidling af historien og med flere delelementer, som kan høres uafhængigt af hinanden (Farmann & Kramhøft, 1989:12).

Projektets temaindslag indeholder netop flere delelementer, som bryder op i den ellers eksperttunge produktion. Reportagen midt i temaet giver en mulighed for at fastholde lytteren, som ellers risikerer at falde fra, hvis rækken af ekspertudtalelser fortsætter ubrudt gennem hele indslaget. Reportagen er her også særlig vigtig, da den er med til at hive problemstillingen ned på et mere lavpraktisk niveau, selvom kilden ofte er forholdsvis teknisk i sine beskrivelser af byggeriet. Temaindslaget er ikke blot eksperttunt, men bevæger sig ind på emner, der netop er meget tekniske. Det er klart noget af det, der er svært at formidle i radioen, da der hverken er en billedside eller illustrationer til at hjælpe modtageren på vej. Her kan reportagen hjælpe lytteren med at visualisere de problemer, manglende klimasikring kan medføre. Svagheden er dog stadig, at næsten alt er tænkte eksempler, da de konsekvenser, klimaforandringer kan have for byggeriet, i dag kun udgør et mindre problem. Omvendt viser indslaget også, hvor svært det er at forholde sig til, hvad klimaforandringer kan føre med sig i fremtiden.

5.4 Lyd

Da indslagets udgangspunkt var klimaændringerne og ændrede vejrforhold – herunder øget nedbør og flere storme – ville lyden af regn og rusk være en oplagt lydramme. Målet var at bruge denne ramme som et gennemgående tema i indslaget – for eksempel som en kort breaker mellem de enkelte delindslag. Projektgruppen ønskede, at den lyd, der blev anvendt i indslaget, var optaget 'on location' i Ørestad af gruppen selv. Der skulle ikke anvendes nogen form for arkiv-lyd. Desværre var der i perioden, hvor optagelser fandt sted, ingen voldsomme storme eller regnskyl. Derfor er optagelserne fra en almindelig regnvejrsdag med en god vind. Disse optagelser var ikke effektfulde nok og ville ikke kunne illustrere problemstillingen hele indslaget igennem. Indslaget blev derfor indledt med den del af optagelserne, der indeholdt både regn og rusk samt lyden af et metro-tog, som nok kun det lokalkendte øre ville kunne opfange.

En typisk reportage indledes ofte med en lydkulisse, der sammen med journalistens beskrivelse klart sætter scenen og skaber en stemning for resten af reportagen (Vittus, 2001:82-83). I projektets indslag startede reportagen i rolige omgivelser i en sparsomt møbleret stue. Det er derfor vigtigt, at den begrænsede lydkulisse opvejes af en detaljeret beskrivelse af, hvor reporteren befinder sig. Den relative stilhed i stuen gav dog en god kontrast til den del af reportagen, der foregik ude på altanen. Her understøttede vinden og en smule trafikstøj beskrivelsen af, at man ikke længere befandt sig indenfor. Endelig illustrerede den mere kompakte lydkulisse med en mekanisk lyd i baggrunden, at man i reportagens sidste scene nu var nede i en kælder. Der er dog ingen af de tre lydkulisser, der var så tydelige, at reporteren ikke var nødt til at præsentere, hvor man nu bevægede sig hen. En lydkulisse skal dog ikke kunne stå alene. For det er netop blot en kulisse, der understøtter reporterens fortælling og ikke omvendt (Vittus, 2001:86-87). Ambitionen for hele temaindslaget var, at få alle kilder til at tale direkte til en mikrofon, så lyden blev bedst mulig. Desværre var det ikke muligt inden for den tidsperiode, hvor optagelserne lå, at interviewe alle med en radiooptager eller i et lydstudie. Derfor blev der gået på kompromis med lyd kvaliteten ved at optage nogle kilder over telefon frem for at måtte fravælge dem som kilder. Det overordnede resultat af temaindslaget er derfor jævnfør ovenstående lydmæssigt ikke af den kvalitet, der var målet i udgangspunktet, da indhold blev prioriteret over det æstetiske. Man kunne have skubbet nogle interviews og vejroptagelser til senere i projektførløbet, men med risiko for at resultatet ville blive det samme eller ringere, da redigeringsperioden dermed ville blive kortere.

6.0 Konklusion

Journalistik om ændringer i klimaet har hidtil hørt ind under miljøjournalistik. Sådan er det ikke længere. I dag kan man tale om *klimajournalistik som et selvstændigt stofområde*. Det afspejler sig i, at medierne har udnævnt journalister til særlige klimamedarbejdere, oprettet klimaportaler og fulgt de internationale klimaforhandlinger tæt. Overordnet set kan klimajournalistik defineres som journalistik, der beskæftiger sig med de langsigtede ændringer af vejrforholdene lokalt og globalt.

En bestemt del af klimajournalistikken har fået meget mere spalteplads end andet – nemlig journalistik om *klimaforebyggelse frem for klimatilpasning*. Det bekræftede den kvantitative undersøgelse af fire danske dagblade. Artiklerne om klimatilpasning viste sig at fylde mellem knap en tredjedel og en tiendedel af det samlede antal klimaartikler i den enkelte avis. Jyllands-Posten havde den højeste andel artikler om klimatilpasning, mens Information havde den mindste andel.

Klimajournalistik er i nogen grad *mere problemorienteret end løsningsorienteret*. Det gjorde sig særligt gældende i Politiken, hvor kategorien Løsning fyldte omtrent halvt så meget som kategorien Problem. I de andre aviser var fordelingen dog mere ligelig, og i Berlingske Tidende var der sammenlagt flest løsningsorienterede artikler.

De kvalitative interviews med dagbladsjournalisterne viste, at der tilsyneladende ikke findes en officiel policy for, hvad klimajournalistik skal indeholde på nogen af de fire aviser. Og selvom tilfældigheder i nogen grad spillede en rolle i forhold til, hvordan klimaartiklerne fordelte sig på kategorierne i den målte periode, så var begreber som *nærhed og konkretisering* derimod noget, som journalisterne ligesom teoretikeren Stuart Allan lagde vægt på var vigtige i formidlingen af klima.

Den journalistiske produktion skulle undersøge, hvordan man i en researchtung radioproduktion kunne formidle det område af klimajournalistikken, som fyldte mindst i de danske medier – nemlig klimatilpasning med en løsningsorienteret vinkel. Der blev lavet et temaindslag til P1 Orientering om manglende klimatilpasning af nybyggeri i Ørestad på Amager ved København. Ved at *tage udgangspunkt i et afgrænset område* kunne man for lytteren konkretisere den overordnede paradoksale politiske problemstilling om, at en øget viden om klimaændringerne ikke nødvendigvis havde medført krav om klimatilpasning. En konkretisering betød dog også en mere teknisk gennemgang af de problemer, klimaændringerne vil medføre for byggeriet og de mulige løsninger på disse. Det blev delvist opvejet ved at opdele temaindslaget i *flere delindslag* – herunder en reportage fra et nyt boligbyggeri i Ørestad.

7.0 Perspektivering

Som nævnt i konklusionen har det været projektgruppens ambition at få et komplekst emne som klimaforandringer ned på et konkret niveau, så lytteren har nemmere ved at forholde sig til det, vedkommende hører.

Her kunne en videnskabelig lytterundersøgelse være et redskab til at forbedre formidlingen af emnet. En repræsentativ gruppe lyttere kunne høre det færdige indslag og derefter svare på nogle spørgsmål vedrørende forståelse og formidling af klimatilpasning i indslaget.

For at undersøge hvorvidt denne type undersøgelse kunne være et nyttigt redskab i en mulig opfølgning på dette projekt, lavede projektgruppen en uvidenskabelig stikprøve, hvor en lille håndfuld lyttere netop blev bedt om at høre indslaget igennem.

Gruppen bestod af en P1-lytter og tre P4-lyttere. Selvom indslaget var målrettet P1, var det interessant at høre, om det var konkret nok til, at P4-lytterne også ville blive fastholdt indslaget igennem. En enkelt P4-lytter hæftede sig blandt andet ved nogle af de tekniske beskrivelser, hvor problemstillingen ifølge ham ikke blev formidlet klart nok. To andre P4-lyttere savnede at høre de beboere, som indslaget refererede til. Dem savnede P1-lytteren og den sidste af P4-lytterne til gengæld ikke. P1-lytteren opdagede knap nok, at de blev nævnt. Endelig blev en P4-lytter forvirret over Eyvind Vesselbos kommentar om kommunernes ansvar, som, hun mente, ikke passede helt ind i konteksten.

Projektgruppen havde allerede i sin egen analyse hæftet sig ved enkelte af de elementer, lyttergruppen nævnte. En lyttergruppe kunne desuden være en god indikator for, om formidlingen bliver for indforstået. Den risiko er klart til stede, når man som journalist længe har beskæftiget sig med det samme emne. Et problem som mange videnskabsfolk sikkert kan genkende.

I forlængelse af diskussionen i kapitel 4 om, hvorvidt det er tilfældigheder, den enkelte journalist eller det enkelte medie, der er afgørende for, hvilke klimahistorier der bliver skrevet, kunne det være interessant at tilsætte et ekstra lag til både den kvantitative og kvalitative undersøgelse og registrere, *hvem* der har skrevet hvilke typer af artikler i optællingen. Herefter kunne man interviewe redaktører og redaktionssekretærer på de enkelte dagblade om, hvad, de mener, er vigtigt at dække og på den baggrund få et indblik i, hvad avisens policy er – officielt eller uofficielt. Det kunne give et billede af, om den faste klimajournalist rent faktisk fulgte den overordnede policy eller vitterligt skrev ud fra egne prioriteringer og dermed var en autonom fagmedarbejder, som journalisterne selv gav udtryk for i de kvalitative forskningsinterviews.

8.0 Litteratur og kilder i rapporten

8.1 Litteraturliste

Allan, Stuart (2000)

Environmental risks and the media

Routledge, London, England and New York, USA

Allan, Stuart (2002)

Media, Risk & Science

Open University Press, Buckingham, England

Beck, Ulrich (1997)

Risikosamfundet – på vej mod en ny modernitet

Hans Reitzels Forlag a/s, København, Danmark

Brier, Søren (2002)

Fra Fakta til Fikta – Videnskabsformidling og populærvidenskab i underholdningens tidsalder

Akademisk Forlag A/S, København, Danmark

Brüel, Sven og Nielsen, Niels Åge (1993)

Fremmedordbog – Gyldendals Røde Ordbøger

Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S, København, Danmark

Farmann, Erik og Kramhøft, Peter (1989)

Radiojournalistik

Ajour, Danmarks Journalisthøjskole, Århus, Danmark

Fuglsang, Lars, Hagedorn-Rasmussen, Peter og Bitsch Olsen, Poul (red.) (2007)

Teknikker i Samfundsvidenskaberne

Roskilde Universitetsforlag, Roskilde, Danmark

Hornmoen, Harald et al. (2006)

Fornuften har flere stemmer – Offentligheden, journalisten og forskeren

J.W. Cappelens Forlag as, Oslo, Norge

Kvale, Steinar (1997)

Interview – En introduktion til det kvalitative forskningsinterview

Hans Reitzels Forlag, København, Danmark

Kvam, Bjarne (1995)

Etterforskende journalistikk

Institutt for Journalistikk, Fredrikstad, Norge

Larsen, Peter Harms (2008)

Introduktion til undersøgende journalistik – definitioner, historie, ideologi, metoder, praksis, refleksioner

Studieserie for Journalistik på RUC, Roskilde, Danmark

Meilby, Mogens (2004)

Journalistikkens grundtrin – Fra idé til artikel

Forlaget Ajour, Århus, Danmark

Meilby, Mogens (1989)

Idé og Research – Journalistik

Forlaget Ajour, Århus, Danmark

Meilby, Mogens og Minke, Kim (1983)

Når sandheden skal frem – Metoder i grundig journalistisk research

Forlaget Borgen, København, Danmark

Munch-Andersen, Jørgen og Buhelt, Mogens (2000)

Stormskader på Bygninger – Undersøgelser af skader ved stormen 3. december 1999

By og Byg Resultater, Statens Byggeforskningsinstitut, Hørsholm, Danmark

Rehling, David (red.) (1996)

Miljø- og Energiministeriet 1971-96: Undfangelse, udvikling og udblik

Stougaard Jensen / Scantryk A/S, København, Danmark

Svensmark, Henrik og Friis-Christensen, Eigil (1997)

Variation of cosmic ray flux and global cloud coverage-a missing link in solar-climate relationships

Journal of Atmospheric and Solar-Terrestrial Physics, vol. 59. No II, pp. 1225-1232, UK

Søgaard, Julie (2008)

Deadline og Orientering – Danmarks Radio

Praktikrapport, Journalistik på RUC, Roskilde, Danmark

Sørensen, Mads P. & Christiansen, Allan (2006)

Ulrich Beck – Risikosamfundet og det andet moderne

Århus Universitetsforlag, Århus, Danmark

Taylor, Gordon Rattray (1970)

Dommedag – En sammenfattende fremstilling af forureningens og befolkningsekspllosionens problemer

Lademann Forlagsaktieselskab, København, Danmark

Vittus, Claus (2001)

Jeg står her... Reportage i radio og tv

DR Multimedie, København, Danmark

8.2 Kvalitative interviews

Andersen, Pauli: Journalist på Berlingske Tidende, hvor han i 17 år har dækket natur- og miljøstoffet. Han har de senere år haft særligt fokus på energi- og klimastoffet.

From, Lars: Journalist på Jyllands-Posten, hvor han har miljø, klima og trafik som faste stofområder - og har bl.a. dækket miljø- og klimakonferencer over hele kloden.

Hjulmand, Karen: Journalist på Orientering Danmarks Radios P1, hvor hun dækker klima- og miljøpolitik. Hun er desuden vært på programmet.

Nielsen, Jørgen Steen: Journalist på Information, hvor han i mange år har dækket blandt andet miljøstof med særligt fokus på klima.

Rothenborg, Michael: Journalist på Politiken, hvor han blandt andet har dækket klimastoffet i det små siden 2001 og mere koncentreret siden 2004.

9.0 Kilder i produktion

9.1 Primære kilder

Kilder der deltog i radioindslaget.

Andreasen, Bent Steen: Projektdirektør i Rambøll (udtalte sig om Rambølls byggerier i Ørestad + Rambølls byggerier generelt)

Auken, Ida: Miljøordfører for SF

Nielsen, Jørgen: Seniorforsker ved Statens Byggeforskningsinstitut (udtalte sig om behovet for klimasikring af nybyggeri i Danmark på generelt plan)

Simoni, Peter: Projektchef i MT Højgaard (udtalte sig generelt om firmaets byggerier i Ørestad og specifikt om Det Flexible Hus)

Sørensen, Svend Blem: Direktør i Høpfner A/S (udtalte sig om firmaets byggerier, VM Bjerget og VM Husene i Ørestad + om firmaets byggerier generelt)

Tønnesen, Claus: Vicedirektør i Forsikring og Pension (Udtalte sig om, hvad forsikringsbranchen vil gøre som følge af klimaændringer)

Vesselbo, Eyvind: Miljøordfører for Venstre

9.2 Sekundære kilder

Kilder der udtalte sig til baggrund, men ikke deltog i indslaget.

Andersen, Casper: Beboer i Det Flexible Hus i Ørestad (C.F. Møllers Allé 30).

Bækgaard, Anders: Beboer i Det Flexible Hus i Ørestad (C.F. Møllers Allé 40).

Christrup, Tony: projektudviklingschef i Arkitektgruppen (udtalte sig specifikt om Karen Blixen Parken, men også indirekte om Cityhusene, Metropolen og Bikuben Kollegiet)

Dalager, Michael: afdelingschef i entreprenørfirmaet Hoffmann (udtalte sig om Signalhuset, Porthuset og Bella Hus).

Frederiksen, Kurt: Ansvarlig for NCCs udvikling af Down Town og Businesscenteret i Ørestad City, hvor NCC er bygherre og entreprenør (udtalte sig generelt om NCC's byggerier i Ørestad).

Frich, Povl: specialkonsulent i Videnscenter for Klimatilpasning, Energistyrelsen.

Halland, Tarjei: Klima- og energimedarbejder i Greenpeace.

Hasling, Arne Bernt: Ingeniør i COWI.

Ledgaard, Kirsten: Planchef i By & Havn (tidligere Ørestadsselskabet).

Lentz, Christian Lentz: Projektudviklingsdirektør i Sjælsø.

Kühn, Hans Jørn: Projektleder på Parkhusene i Ørestad for KPC BYG, der havde total entreprise på byggeriet (Kühn arbejder ikke længere hos KPC BYG).

Kærn, Jesper: Projektleder i KAB's byggeri og Teknikområde.

Madsen, Sanne Buus og **Madsen**, Brian Buus: Beboere i Det Flexible Hus i Ørestad (C.F. Møllers Allé 30).

Mortensen, Per Skovbæk: Afdelingsleder i entreprenørfirmaet Hoffmann (udtalte sig om byggerierne Signalhuset, Porthuset og Bella Hus i Ørestad).

Møhlenberg, Sara Julie: Fuldmægtig i Energistyrelsen.

Nielsen, Dennis: Beboer i Det Flexible Hus i Ørestad (C.F. Møllers Allé 40).

Nielsen, Michael Loft: Projektchef i MT Højgaard (udtalte sig om byggeriet Det Flexible Hus i Ørestad).
Olsen, Ole: Projektudviklingschef i Sjælsø.
Rasmussen, Jan: Miljøinspektør i Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning.
Rasmussen, Torben Valbjørn: forsker ved Statens Byggeforskningsinstitut.
Salomonsen, Pia: Beboer i Det Flexible Hus i Ørestad (C.F. Møllers Allé 30).
Schreiber, Christel: Beboer i Det Flexible Hus i Ørestad (C.F. Møllers Allé 30).
Smith, Frank: Projekteringschef i MT Højgaard (udtalte sig specifikt om byggeriet Horisonten i Ørestad).
Stauning, Inger: Forsker ved ENSPAC på Roskilde Universitet og koordinator af projektet ”Klimaændringer og Innovation i Byggeriet – region Sjælland (KIBS)”
Sølling, Jesper: Ingeniør i Grontmij Carl Bro A/S.
Tusholdt, Palle: KPC BYG – både bygherre og entreprenør på byggerier i Ørestad (udtalte sig om Winghouse).
Wagner, Rikke: Fuldmægtig i Erhvervs- og Byggestyrelsen.
Aagaard Niels-Jørgen: Forsker ved Statens Byggeforskningsinstitut.

9.3 Skriftlige kilder

Udvalgte skriftlige kilder i den researchtunge produktion.

Akademiet for de tekniske videnskaber:

Effekter af klimaændringer – tilpasninger i Danmark.

<http://www.atv.dk/uploads/1214948119C122a-klimandring-1.pdf>

BYG ERFA:

BYG PÅ ERFARINGER - undgå byggetekniske overraskelser. <http://www.bygerfa.dk/inmscripts/inmshop.asp>

Bygningsreglementet 2008 (BR08):

<http://www.ebst.dk/bro8.dk/BR07/0/54/0>

<http://www.sbi.dk/bro8>

By & Havn:

<http://www.byoghavn.dk/byomrader/orestad.htm>

Danmarks Meteorologiske Institut:

Klimaændringer i Danmark. http://www.dmi.dk/dmi/index/klima/fremtidens_klima-2/aendringer_i_danmark.htm

Den Tværministerielle Arbejdsgruppe for Klimatilpasning:

Katalog over mulige konsekvenser af fremtidige klimaændringer og overvejelser om klimatilpasning, August 2007.

Klimatilpasning - allerede igangværende og kommende initiativer i 2008.

Det Økologiske Råd:

Den Grønne Bygherrevejledning – for miljø- og kvalitetsbevidste bygherrer

<http://www.ecocouncil.dk/temaer/byggeri.html>

10.0 Bilag

Bilag 1: Kvantitativ undersøgelse af klimaartikler i fire danske dagblade

Artiklerne er registreret i skemaet med overskrift og dato for udgivelse (alle i år 2008) og placeret i de kategorier, der redegøres for i afsnit 3.2.

Berlingske Tidende

- Klimatilpasning
  - Problem
    - Borger/erhverv
      - [En miljøkamp fuld af skuffelser](#) 2611
      - [Klimaforandringer kan skabe ghettoer](#) 0110
    - Kommunalt
      - [Truslen fra oven](#) 1307
    - Statsligt
    - Globalt
      - [10 ting du skal se, før de forsvinder](#) 0410
      - [Isen smelter: Forskere: Havet kan stige med op til to meter](#) 0609
      - [Klimaforandringer: Ghana holder vejret](#) 2508
      - [Den lange vej til København](#) 2408
      - [Global opvarmning giver problemer](#) 1907
  - Løsning
    - Borger/erhverv
      - [Fundamentalt: Benhård konkurrence om bæredygtigt byggeri](#) 2611
      - [Gennembrud i Vilnius for dansk tegnestue](#) 2611
    - Kommunalt
    - Statsligt
      - [Høje diger kan fremtidssikre København](#) 0810
      - [Søværnet vil tilbage til Thule](#) 1709
      - [Vandfald: Danmarks kloaker bør være 30 procent større](#) 1408
      - [Nedsmeltning: Arkæologer i klima -kapløb](#) 3107
      - [Klima : Istiden smeltede bort som en is i sommersolen](#) 2006
      - [Grønland: Miljøminister: Vi ved ikke, hvor Grønland ligger](#) 0306
    - Globalt
      - [Trækfugles rejseplan bliver tilpasset global opvarmning](#) 0710
      - [EU-millioner til dansk forsker](#) 2808
- Klimaforebyggelse
  - Problem
    - Borger/erhverv
      - [Elforbruget i ejendomme belaster mere end varmen](#) 2210
      - [WWF: »Danske virksomheder er for sløve«](#) 2110
      - [Novo Nordisk får bundkarakter på klima](#) 2409
      - [BAGUD: Danske selskaber halter bagefter med klimastrategi](#) 0909
      - [Energifråds: Boligejere overser strenge energikrav](#) 1108
      - [Klima: IBM beskyldes for at købe fupstrøm](#) 1107
      - [DN: Stadig vagthund, men mindre sur](#) 1506
      - [Værdier: Lederne mangler viden om klima](#) 1106
      - [Tilfældighed: Cheferne står på bar bund i klimaledelse](#) 1106
    - Kommunalt
    - Statsligt

- [DONG-plan for gigantisk kulkraftværk](#) 3011
- [Industri frygter Foghs klimavision](#) 1811
- [Krav om grønnere dansk klimakurs](#) 3110
- [Regeringen går efter billige klimaprojekter i u-landene](#) 2909
- [Målsætning for biobrændsel skrider](#) 1609
- [Voxpop: Medvind til klimatopmøde for folket](#) 1109
- [Landet asfalteres på bekostning af skinner](#) 0709
- [Skat: Kun småpenge at høste på højere benzinafgifter](#) 1208
- [Gratis: Jagten på sponsorer til klimamøde går ind](#) 1107
- [Man redder da isbjørnen](#) 0607
- [Trægt: Ingen medaljer til dansk klimaindsats](#) 0507
- [Affald: Bombe under Danmarks klimaplan](#) 0207
- Globalt
  - [S: DONG bidrager til problem](#) 0112
  - [EUs klimabisse er vært for FN's klimakonference](#) 0112
  - [»Jeg plejer jo ikke at sige, at jeg er optimist, men...«](#) 3011
  - [Vores fremtid er i spil](#) 3011
  - [FN: Udslippet af drivhusgas stiger](#) 2111
  - [Klima: Danske virksomheder frygter forskelsbehandling](#) 1710
  - [EU i farligt spil om klodens klima](#) 1610
  - [Fogh frygter for topmødet i København](#) 1610
  - [ANALYSE: Rige lande skal betale klimaplan](#) 1610
  - [Krisen truer klimadrøm](#) 1510
  - [Klimatrussel værre end frygtet](#) 2909
  - [Krisen truer EUs klimakamp](#) 2409
  - [Grøn Front: Massiv støtte til EUs klimakamp](#) 1209
  - [Tvivl: Tvivl om løfter fra G8-mødet](#) 1007
  - [Klimakamp: Det Hvide Hus fejrer aftale som sejr](#) 0907
  - [Analyse: Gemmeleg og klimakamp](#) 0907
  - [Status: Oliechok og pokerfjæs præger den globale klimakamp](#) 0707
  - [Angreb: NASAs klimavagthund glammer igen](#) 2406
  - [Rapport: NASA nedtonede klimaforandringer](#) 2106
  - [Før topmødet: Varmt møde med Obamas klimamand](#) 1906
  - [STOCKHOLM: Sverige opruster på klimafronten](#) 1806
  - [Klima : Tysk-fransk enegang på klimaområdet fortsat](#) 1106
  - [Dødvande: USA: Senatet forkaster stor klimalov](#) 0906
  - [Klimakamp: Hidsigt drama om en friere energisektor](#) 0706
  - [Konkurrence: Dansk nederlag i opgør om energi](#) 0506
  - [Spådom: Olieprisens orakel: Øget pres på grøn udvikling](#) 0506
  - [USA tager hul på klimadebat](#) 0306
  - [For dyrt: Bush imod ny klimaplan](#) 0306
- Løsning
  - Borger/erhverv
    - [Ingeniørforeningen IDA skruer ned for elforbruget](#) 0312
    - [KINA: »Miljø vil aldrig blive et skolefag«](#) 3011
    - [DANMARK: »Vi melder os ikke som klima skeptikere«](#) 3011
    - [USA: »Livet skal også være sjovt«](#) 3011
    - [Lüksus i klimaets navn fra Fisker](#) 2811
    - [De vejrer morgenluft på klima -satsning](#) 2611
    - [Syv vindere af klimapris](#) 2611
    - [17 danske virksomheder nomineret til en klimapris](#) 2211
    - [Toget haler ind på bilen](#) 2011
    - [Klima i fokus i Bella Center](#) 1911
    - [Novo og Novozymes: På forkant med Foghs klimavision](#) 1811

- [Mærsk fastholder miljøstrategi](#) 1111
- [Mærsk til kamp mod CO2-udslip fra skibe](#) 0711
- [Noter: Indland](#) 0511
- [Kort nyt](#) 0511
- [Mærsk ser globalt klima -netværk an](#) 2210
- [ATP skærper klimakrav til investeringer](#) 2110
- [Rumturisme undersøger global opvarmning](#) 0210
- [Bilsalget bremses op](#) 2809
- [Ingen rubrik](#) 2809 (byggeri)
- [Fem koncerner vil rådgive Kinas regering](#) 2609
- [Top-firmaer rykker: Øko-byer i Kina](#) 2609
- [Noter: Business.dk I](#) 2509
- [Rambøll bag verdens største solfangeranlæg](#) 1509
- [Nye vinger: Ny banebrydende dansk teknologi til vind](#) 0409
- [Fælles sag: Gamle fjender forenes i ny tænketank](#) 0309
- [Klima : Vindmøller skal gøre Arla Foods grønnere](#) 0209
- [Konkurrence: Jagten på det perfekte klima –image](#) 0109
- [Strategi: El-selskab sælger ren luft til de miljøbevidste kunder](#) 0109
- [Noter: Indland](#) 2808
- [MILJØTEKNOLOGI: Miljø og klima nyt omdrejnings punkt for APM](#) 2308
- [Energibevidste virksomheder tjener flest penge](#) 2108
- [CO2-måler: FDB vil udvikle klimamærke](#) 2307
- [Bidrag: Dansk landbrug kalder bønder til klimakamp](#) 0907
- [Roskilde til kamp for klimaet](#) 0107
- [Klimainsats: Klimaet er blevet hedt hos danske virksomheder](#) 2306
- [Turnering: Præsenter din klimainsats og vind en pris](#) 2006
- [Grønne bøger og ren luftguitar](#) 1406
- [Eksport: Grøn teknologi overhaler olie og gas](#) 1306
- [Uddannelse: Klimaledelse skal afdramatiseres](#) 1106
- [Design-aktivisterne](#) 0806
- [GREENBUILDING: NCC satser grønt på byggeri til erhverv](#) 0406
-
- Kommunalt
  - [Offensiv: Lynruter skal lokke flere med bussen](#) 0109
  - [Lynbusser skal lokke flere med kollektiv trafik](#) 0109
  - [Konkurrence: Kommuner i kamp om klima -opmærksomhed](#) 0507
  - [Køl ned: Klimakamp efter amerikansk opskrift](#) 0606
- Statsligt
  - [Trafikselskaber klar til at skaffe nye passagerer](#) 2411
  - [Grønne vækstdrømme kræver milliarder](#) 1911
  - [Kronprinsparret skal bo klimavenligt](#) 1811
  - [Danmark kan blive helt grønt i 2050](#) 1811
  - [»Vi har ikke været fyldt med energi«](#) 1711
  - [Billigere el-priser på vej](#) 1311
  - [Prisen på strøm skal være som vinden blæser](#) 1311
  - [Danskerne ved kun lidt om CO2-udslip](#) 1011
  - [Fire milliarder til ny klimapulje](#) 0711
  - [Udpluk fra årets lovkatalog](#) 0810
  - [Connie's nye automobil kører på literen 20 mil](#) 0510
  - [BAGUD: Danske selskaber halter bagefter med klimastrategi](#)1009
  - [Succes: Det grønne Danmark buldrer frem](#) 2108
  - [Oprydning: Connie H. vil hæve de grønne afgifter](#) 2906
  - [De fem på klimamission: Minister udpeger klimadiplomater](#) 2706

- [Redningsplanke: Energipartier vil redde bornholmsk bioprojekt](#) 1806
- [Klima : Grønland indstiller eksport af isbjørneskind](#) 1806
- Globalt
  - [Fogh i nøglerolle på FN-klimamøde](#) 0212
  - [Ny EU-plan for biobrændsel](#) 2811
  - [»Glem alt om klima -topmødet. «](#) 2611
  - [Hård dansk klimakurs i EU](#) 1811
  - [Rige lande: Grøn revolution nødvendig](#) 1311
  - [Noter: Udland](#) 0811
  - [Valgets varme ord: Klima](#) 0511
  - [Topforhandlere tror på klimaaftale](#) 3110
  - [Værd at vide: Om EUs klima - og energipakke](#) 3110
  - [Global opvarmning værre end finanskrisen](#) 2810
  - [Samarbejde om finansiel krise](#) 2610
  - [Merkel og USA på vej med grøn kickstart](#) 2410
  - [Kun lidt om klima i kinesiske medier](#) 2410
  - [Iagttagere: Kina mener klimakampen alvorligt](#) 2310
  - [Kina vil hjælpe Danmark med at få en klimaaftale i 09](#) 2310
  - [Kinesisk olieboss: Krisen gør os grønnere](#) 2210
  - [Er der vindmøller i himlen?](#) 2210
  - [Globalt topmøde om klima i København](#) 2010
  - [Klimakritik er kortsigtet](#) 1710
  - [EU står fast på klimaplan](#) 1710
  - [EUs folkevalgte øger grønt pres](#) 0810
  - [Verdens børn holder deres eget klimatopmøde](#) 0710
  - [Jetjagere på skinner](#) 2109
  - [Asiatisk sod får indlandsisen til at smelte](#) 1909
  - [Pres: EU-Parlamentet vil have grønnere biobrændsel](#) 1209
  - [Naboerfaring: Engelsk klima -mærke på vej](#) 2307
  - [Opvarmning: Rige lande vil halvere udslip af drivhusgasser](#) 0907
  - [Truet art: Kosterkafter redder isbjørne](#) 0607
  - [Energipolitik: Frankrig vil have EU til at satse på atom](#) 0107
  - [Grøn plan: Californien går forrest med klimaindsats](#) 2706
  - [Olie og mad: EU afviser at sænke energifgifter](#) 1206
  - [Noter: Udland](#) 1106
  - [Store penge: Klimakamp kræver gigantisk satsning](#) 0706
  - [Udstødning: Bilbranchen under hårdt pres i EU](#) 0606
  - [Connie H: Dyr olie godt for klimaet](#) 0606
  - [Co2-kvoter: Kampen om USAs klimapolitik i gang](#) 0306

Jyllands-Posten

- Klimatilpasning
  - Problem
    - Borger/erhverv
      - [Nye klimachok til boligejere](#) 2011
      - [Klimaændringer gør husforsikring dyrere](#) 0511
      - [Forsidehenvielse: Klimaændringer hæver forsikring](#) 0511
      - [Tropesygdomme til Danmark](#) 1609
      - [Når isen bryder op](#) 2708
      - [Ændret klima dyrt for husejere](#) 1307
      - [Havet kommer](#) 1307
    - Kommunalt
      - [Borgere er vrede over ny kloak- regning](#) 0807

- [Husejere tvinges til at skifte kloakker](#) 0807
    - [Afgift på regnvand til husejere](#) 1006
  - Statsligt
    - [Gratis bog om klimaændringer](#) 2410
    - [Papegøjer og delfiner i Danmark](#) 1107
  - Globalt
    - [Klimatopmøde er i gang](#) 0212
    - [Når havet æder byen](#) 0710
    - [Arktis synker i grus](#) 0110
    - [I rekordfart over isen](#) 0209
    - [Klimaet dyrt for Brasilien](#) 1408
    - [Noter: Udland](#) 1907
    - [TALENDE TAL: \(U\)viden om klimaet](#) 0807
- Løsning
  - Borger/erhverv
    - [Undgå oversvømmelse](#) 2808
    - [Turistbranchen jubler over klimaforandringer](#) 1207
    - [Côtes de Kolding](#) 0907
    - [Korn til fremtiden](#) 0707
    - [Klimaændring skaber nye muligheder](#) 0707
  - Kommunalt
  - Statsligt
    - [Noter: Indland](#) 2508
    - [Klimaudfordring i kommunerne](#) 1307
  - Globalt
    - [Guldfeber i Arktis](#) 0810
- Klimaforebyggelse
  - Problem
    - Borger/erhverv
      - [Danske virksomheder er tavse om socialt ansvar](#) 2711
      - [Landbruget stopper investeringer](#) 2611
      - [Klimatruslen](#) 2909
      - [Bekymringen for klimaet vokser](#) 2509
      - [Flaskevand belaster miljøet](#) 2309
      - [Danmark taber byggeordrer](#) 1006
    - Kommunalt
      - [Århus må vente med at blive energiby](#) 0310
    - Statsligt
      - [Ringe tillid til Foghs klimaprofil](#) 2911
      - [Dong-planer vækker forargelse](#) 2511
      - [Elbiler på slingrekurs](#) 2011
      - [Foghs grønne genbrug](#) 1811
      - [Et opgør med traditionalisterne](#) 1711
      - [Siemens overhaler Vestas](#) 0910
      - [Klimaminister i BBC-krydsild](#) 0310
      - [Millionregning for klimatopmøde](#) 2509
      - [Erstatning er gift for nye møller](#) 0209
      - [Fogh havnet i uheldig stime](#) 2008
      - [Man må fortælle, at udviklingen er gået i stå](#) 2008
      - [Noter: Indland](#) 1908
      - [Koncerner svigter klima -pakke](#) 1508
      - [Milliardregning vil koste job](#) 0407
      - [Milliardregning til elkunderne](#) 0407
    - Globalt
      - [Finanskrisen tryner klimaet](#) 0112

- [Sidste stop før København](#) 2811
  - [Polen kræver tid og penge til klimaaftale](#) 1611
  - [Fattige EU-lande truer aftale om klima](#) 1611
  - [Connie H.: McCain kan få nøglerolle](#) 0611
  - [Danskerne: Klimaet er det vigtigste](#) 0511
  - [EU styrer mod hårdt klimaslagsmål](#) 1710
  - [Anders Fogh frygter udvanding af klimaplan](#) 1610
  - [Klimasuccesen i en tynd tråd](#) 1510
  - [Fogh: Finanskrisen har betydning for klimaaftale](#) 0810
  - [Statsministeren nedtoner klimaaftale](#) 0810
  - [Ekspert: USA bliver ikke klar til klimatopmøde](#) 1709
  - [O.k. til hærværk for miljøet](#) 1209
  - [WTO-sammenbrud kan true klimatopmøde](#) 3107
  - [Kold skulder til ny global klimaaftale](#) 1007
  - [Klima : CO2-halvering er ikke nok](#) 0907
  - [Vinens hedeslag](#) 2906
- o Løsning
- Borger/erhverv
    - [Toget haler ind på bilen](#) 2011
    - [Rederier åbner for CO2-kvoter i EU](#) 1711
    - [FDB's nye samvittighed](#) 1611
    - [Vækst i toldfrit salg øger CO2-udledning](#) 1011
    - [Århus bliver forsøgsby for biodiesel](#) 0511
    - [Klimaændringer guld værd for Danmark](#) 2509
    - [Tre sponsorer til klimakonsortium](#) 1809
    - [Note: Puls](#) 0910
    - [Danske svin er klima- og miljøvenlige](#) 2708
    - [Klimakamp på køkkenbordet](#) 2708
    - [Møller i vinden](#) 2608
    - [Danmark er forrest i feltet](#) 2408
    - [Jagten på kraft- værkeres CO2](#) 2007
    - [Trip Trap genrejser regnskov på Borneo](#) 1407
    - [Erhvervs- livet vil rejse grønt](#) 0606
    - [Forretningsrejsen skal være GRØN](#) 0606
  - Kommunalt
    - [Kolding hæver energioverliggeren](#) 2810
    - [Kul på kampen mod CO2](#) 1810
    - [Kommuner i grøn skønhedskonkurrence](#) 1110
    - [Klimasagen er bøv](#) 0910
    - [Noter](#) 0710
    - [PeterThyssen vil gøre Århus grøn](#) 2309
    - [NOTER >](#) 2109
    - [Miljøhuse i verdensklasse](#) 2109
  - Statsligt
    - [For og imod roadpricing](#) 0212
    - [Positiv modtagelse af forslag om roadpricing](#) 0212
    - [Jagten på fremtidens brændstoffer](#) 2011
    - [Amalienborg bliver klimavenlig](#) 1811
    - [Fogh overvejer bompeng](#) 1711
    - [Tog frem for motorveje](#) 1411
    - [Ja tak til smagsdommere](#) 0811
    - [Forbrugerne vil se ansvar hos producenterne](#) 2210
    - [Danmark har en plan for Kina](#) 2110
    - [Klimaet skal regnes ind i planlov](#) 1507
    - [Virksomheder skal med i klimakampen](#) 0906

- Globalt
  - [Klimaministeren: Kina er med på vognen](#) 0811
  - [På to hjul ind i fremtiden](#) 3009
  - [Mere fart i klimatopmødet](#) 2509
  - [EU-parlamentet blåstempler klimaplan](#) 1209
  - [Miljøros fra Rogge](#) 0808
  - [Luften skifter farve i Beijing](#) 0608
  - [Californien forrest med klimaindsats](#) 2706
  - [Klimavenlig dansk eksport](#) 1606
  - [EU Klimadebat: Oliepris sender klima - kamp op i højere gear](#) 0606

Politiken

- Klimatilpasning
  - Problem
    - Borger/erhverv
      - [Nyt sprøjtegiftkrav til landbruget](#) 2808
      - [Danskerne har ikke klimaskræk](#) 2208
    - Kommunalt
    - Statsligt
      - [Mægtig myrehær er på march mod Danmark](#) 0312
      - [Brakstop skader fugles klimatilpasning](#) 0510
      - [Dansk ekspedition sætter rekord i Arktis](#) 3108
    - Globalt
      - [Alle de røde lamper lyser](#) 3011
      - [Antarktis sveder - isen knækker af](#) 2911
      - [Flere klimature til omstridt gletsjer](#) 0811
      - [Klimasatellit vil ikke op](#) 2910
      - [Noter: Videnskab](#) 2610
      - [Hvert fjerde pattedyr på Jorden truet af udryddelse](#) 0610
      - [Drivhusgas bobler op fra havets bund](#) 2409
      - [Analyse: Klimabistand. Skal Afrika bare tilpasse sig?](#) 1709
      - [Orkanen Ike tabte pusten, men mørkelagde to mio. hjem](#) 1409
      - [Europæerne frygter global opvarmning](#) 1209
      - [Noter: Videnskab](#) 1708
      - [Søelefanter tager temperaturen](#) 1708
      - [USA's miljøstyrelse advarer om klimatrussel](#) 1907
      - [Vi kan ikke overleve uden vand'](#) 1307
      - [Nordpolen mod ny smelterekord](#) 2206
      - [Nasa giver sig selv mild kritik i klimasag](#) 2206
      - [Klimaforandring kom som ved et tryk på en knap](#) 2006
      - [Verdenshavene er ved at få åndenød](#) 0806
  - Løsning
    - Borger/erhverv
    - Kommunalt
    - Statsligt
      - [Noter: Videnskab](#) 3108
    - Globalt
      - [En verden uden mennesker](#) 1210

- [Truede dyr kræver særlig indsats](#) 0710
- [Forsidehenvi­sing: 740.000 år gammel is giver håb for klimaet](#) 0310
- [Jordens dybe frost holder kloden lidt køligere](#) 0310
- [Golfstrømmen er stabil trods klimaændringer](#) 2809
- [Forsidehenvi­sing: Tørnæs: Vi har et ansvar for klima](#) 1407
- [Genmanipuleret mad ind i klimakampen](#) 0707
- Klimaforebyggelse
  - Problem
    - Borger/erhverv
      - [Borgerlige vælgere går mindst op i klima](#) 0112
      - [Klimaministers vælgere er mest skeptiske](#) 3011
      - [Fire ud af ti tror ikke på drivhuseffekten](#) 3011
      - [Danmark kan tabe, når verden satser grønt](#) 2711
      - [Flyrejsende køber CO2-aflad i blinde](#) 1911
      - ['Klimavenlig strøm' hjælper ikke klimaet](#) 0611
      - [Analyse: Klimakommunikation: Er grøn i gråzonen?](#) 2708
      - [FDB-formand vil debattere klima](#) 1606
      - [Klimaet i tal](#) 1606
    - Kommunalt
    - Statsligt
      - [Klimadukse straffes](#) 0112
      - [Staten bremser miljørigtige huse](#) 0112
      - [Sagde jeg virkelig det?: Bjørn Lomborg](#) 3011
      - [Bred protest mod flere storcentre](#) 2511
      - [Store huller i statsministerens grønne plan](#) 1911
      - [Søvdal udfordrer Fogh på klimaet](#) 1811
      - [Forsidehenvi­sing](#) 0811
      - [Hver eneste dansker udleder tonsvis af CO2 - i Kina](#) 2310
      - [Har Fogh mod til at holde klimakursen?](#) 1810
      - [Baggrund: Sagde Fogh »benzin« til New York Times?](#) 1709
      - [Danskernes CO2-forurening stiger](#) 2406
    - Globalt
      - [Analyse: CO2-regnskab. Bioenergi en trussel for klimaet](#) 0212
      - [Gravemaskiner så høje som boligblokke æder 33 millioner ton brunkul og værket udspyr 30 millioner ton CO2 - hvert år](#) 3011
      - [EU-fight truer Danmarks - og verdens - klimaaf­tale](#) 2811
      - [»Vi kan ikke bare slukke lyset i Polen«](#) 2811
      - [Analyse: Stilstand. Global klimaindsats må op i gear](#) 2411
      - [Essay: Alt det præsident Obama skal forandre](#) 2211
      - [Interview: Vi kan ikke løsrive os fra USA](#) 2211
      - [Connie H.: Ikke godt nok, Obama](#) 2011
      - [International analyse: Obama lægger op til en grøn revolution, men ...](#) 2011
      - [Obamas klimatale får ros ...](#) 2011
      - [Statsministerens grønne testamente](#) 1711
      - [Klimaet må vige for Kinas voksevæk](#) 1611
      - [International kommentar: En falsk grøn revolution](#) 1611
      - [Slaget om klimaet på Warming Island](#) 1611
      - [Connie H.: Værre end FN's værste scenarier](#) 1311
      - [Oliepriserne kan tordne op igen](#) 1311
      - [Kina: Rige lande må ændre livsstil](#) 0811
      - [FN advarer om, at pengemænd aldrig må styre verden alene](#) 0711
      - [Interview: »Lige dårlig klimapolitik«](#) 3010

- [Interview: »Obama vil forandre«](#) 3010
  - [Global opvarmning overstråler finanskrise](#) 2810
  - [Analyse: EU. Landbrugsstøtte skal gives som gulerod](#) 2710
  - [Fogh særdeles tilfreds med opbakning til klimaaftale](#) 2510
  - [Finanskrisen truer Foghs klimaaftale](#) 2310
  - [Anders Fogh kæmper for at holde liv i klimatopmødet](#) 2110
  - [Sket i ugen](#) 1910
  - [Klimapakke i kapløb med tiden](#) 1710
  - [Topmøder ramt af østeuropæisk cirkus](#) 1710
  - [EU i hård klimastrid](#) 1610
  - [Storbritannien får klimaminister](#) 0410
  - [Finanskrise underminerer klimaaftale](#) 0210
  - [København risikerer klimafiasko](#) 1709
  - [»Affald er et globalt problem«](#) 1609
  - [Aktivister frikendt for hærværk](#) 1309
  - [Her er Tata Nano - verdens næste klimaproblem](#) 1309
  - [Fødevaremangel sætter regnskoven i brand](#) 1209
  - [Interview: Høje oliepriser kvæler klimadebatten i USA](#) 1109
  - [Vi er ved at trampe Jorden flad](#) 0809
  - [Politiken kommentar: Bekymring er kun for tabere](#) 0409
  - [Analyse: Luftballon. Er han den nye Kaptajn Klima?](#) 0409
  - [Interview: Vi er ved at nå grænsen](#) 1907
  - [Nyhedsanalyse: Rige lande blæste på klimaet](#) 0907
  - [Hård kritik af rige landes klimaaftale](#) 0907
  - [Grøn benzin under angreb](#) 2906
  - [Østeuropa sår tvivl om klimamål](#) 0606
- o Løsning
- Borger/erhverv
    - [Skrud ned: Klimavenlighed skæpper også i tegnebogen](#) 0111
    - [Grøn er madens farve](#) 2809
    - [Ind i varmen: Få hjælp til varmepumpevalget](#) 3008
    - [Landsby skærer i CO2-udslip](#) 2808
    - [Hellere 13.000 km i skib end én km i bil](#) 2408
    - [Køb udenlandsk - og skån klimaet](#) 2308
    - [Svært at købe klimarigtigt](#) 2308
  - Kommunalt
  - Statsligt
    - [Analyse: Transportplan. Skatteministeren har nøglen](#) 0112
    - [S og DF vil med i skatteaftale](#) 1811
    - [Grønne afgifter skal ramme overforbrug](#) 1711
    - [Ildsjæle skal finde huller i energiindsats](#) 1611
    - [Naboer til vindmøller får erstatning](#) 3110
    - [Interview: »Finanskrise gavner klimasag«](#) 1110
    - [Nogle træer forurener](#) 0510
    - [Dansk stål kan mindske CO2-udslip fra elværker](#) 2509
    - [Alger er på vej ned i benzintanken](#) 1409
    - [Femernbro: Klimagevinst](#) 1009
    - [Danske klimaattachéer skal skabe dialog](#) 0709
    - [Her er Danmarks fem nye klimaattachéer](#) 0709
    - [CO2-nedskæring - en by i Rusland](#) 0709
    - [Statens flyrejser skal være CO2-neutrale](#) 2608
    - [Klimavenlige virksomheder klarer sig godt i konkurrencen](#) 2208

- Hvad er meningen? »En by uden biler er realistisk« 0808
- Globalt
  - Analyse: Klimademokrati. Borgerne ind i miljødebatten 1311
  - Europa udfordrer USA's verdensdominans 0111
  - Norsk minister vil forbyde gamle biler 2510
  - Note: Fra andre medier 2510
  - Schwarzenegger styrker Connie H. 2110
  - Hvidere skyer skal redde klimaet 2209
  - Færger på gas skåner klimaet 1807
  - Politisk Analyse: G8-klimaaf tale - det muliges kunst 0907
  - Verden skal opføre 32 nye a-kraftværker om året 0706

Information

- Klimatilpasning
  - Problem
    - Borger/erhverv
    - Kommunalt
    - Statsligt
    - Globalt
      - Is smelter hurtigere end antaget 2309
      - Gletsjere i Pyrenæerne snart smeltet 0609
      - Ekstremt vejr: Klimaforandringer bag øget orkanhyppighed 0209
      - KLIMATOPMØDE: Håbet er tændt efter klimamøde i Ghana 2908
      - GLETCHER: Det knager og brager mod nord 2708
      - Svære forhandlinger i klimatruslens skygge 2208
      - UDDØENDE ARTER: Klimaforandringer betyder kollaps for ynglefugle 2108
      - GOPEL-INVASION: Et hav af vand- og brandmænd 0508
      - G8 I JAPAN: Afrikansk åbning på G8-topmøde 0807
      - Klimarangliste: Canada bedst rustet til klimaforandringer 0507
      - Klimaforskere: Nedtælling for Nordpolen begyndt 1206
      - VANDKNAPHED: Sydøstspanien er på vej til at blive ørken 1006
    - Løsning
    - Borger/erhverv
    - Kommunalt
    - Statsligt
    - Globalt
  - Problem
    - Borger/erhverv
      - Greenwashing: Vattenfall vasker kulsort energi grøn 1411
      - Klimadebat: Erhvervsledere peb under klimadebat 2609
      - Klimaretssag: Britisk dom: Planetær nødværg OK 1309
      - BP går efter tjæresand: 'Back to Petroleum' 2008
      - Kendt meteorolog langer ud efter Lomborg 2506
    - Kommunalt
    - Statsligt
      - Klima: Vil opføre stort kulkraftværk 0112
      - Miljø: Nej til grønne skattekrone 0112

- [Vælgere: Køber ikke grøn plan](#) 2911
  - [Gods på gummihjul: Halvtomme lastbiler kolliderer med klimamål](#) 2711
  - [Anders Fogh: Lomborg er værdifuld](#) 1911
  - [Udspil: A-kraft spøger på Venstres landsmøde](#) 1411
  - [Finanslov: Alternativt klimatopmøde betales med u-landsbistand](#) 1211
  - [Trafikal klemme: Massakre på naturen for fire minutter](#) 1111
  - [Motorvejsplan er en miljøbombe](#) 1011
  - [EU: Danmark langt bagud med CO2-mål](#) 1710
  - [Energiforlig: Vindmøllestrid fortsat uløst](#) 1110
  - [Energipolitik: Energiforlig er ved at smuldre](#) 0210
  - [KALENDER](#) 2508
  - [ENERGIINVESTERING: Ny lov bremser kommuners energiforbedringer](#) 2308
  - [KLIMAAFGIFTER: SF: Vil K blokere for afgifter?](#) 1508
  - [Hold hus med klimaet : Staten: Fyrtårn eller lyseslukker](#) 2807
  - [AFFALDSFORBRÆNDING: S frygter kuldsejlet klimaplan](#) 0307
  - [Danmark i miljøets fjerde division](#) 0207
- Globalt
- [Det vil tage 100.000 år at rette op på den skade, som mennesket har påført kloden på blot 150 år](#) 0312
  - [Forskeralarm før klimamøde](#) 0112
  - [Klima: EU i intern strid under globalt klimamøde](#) 2811
  - [Grønt eller ej: Fortsat hård kritik af europæisk el-lobby](#) 1911
  - [Energirevolution?: G20 når ikke New Green Deal](#) 1411
  - [Klima -aben: Kina: 'Vesten skal ændre livsstil'](#) 1111
  - [Energiforsyning: OECD-agentur: Energirevolution nu](#) 1011
  - [Klimatopmøde: Politisk handling savnes til klimatopmødet](#) 2710
  - [EU-klima : Italien kan vælte klimatopmødet](#) 2110
  - [A new green deal: 'Politikerne forstår ikke, at vi har ryggen mod muren'](#) 2010
  - [Topmøde: Hård klimakamp på EU-topmødet](#) 1710
  - [Interview: Svag EU-klimapolitik truer både klima og global aftale](#) 0810
  - [Klimatopmøde: Udsigten til en klimaafale svinder](#) 0810
  - [Klimatopmøde: Ngo'er risikerer at stå uden tag over hovedet](#) 0710
  - [Vi er hverken skyldige eller uskyldige](#) 0410
  - [Finanskrise: Finanskrisen bringer klimaindsats i fare](#) 0110
  - [Analyse: EU i nervekrig om klimaet](#) 2509
  - [EU kan tørre sin CO2-forpligtelse af på u-lande](#) 2409
  - [Klimaforandringer: Klimaleder: Vi må hjælpe politikerne](#) 0809
  - [Påtale: Lomborg-metoden er meningsløs som politiker-redskab](#) 3008
  - [KLIMADEBAT: Lomborg melder hus forbi](#) 2608
  - [KLIMASKEPSIS: Lomborgs egen ekspert: Lomborg er en manipulator](#) 2508
  - [DEN SIDSTE OLIE I: Nu skraber de bunden for at nå den sidste olie](#) 2008
  - [ENERGISTRATEG: En dollar til a-kraft er en dollar tabt for bedre løsninger](#) 1808
  - [Klima : 'OL har blot flyttet forureningen'](#) 1508
  - [KVOTER: CO2-kreditter bliver sovepude for i-lande](#) 1508
  - [KLIMAPOLITIK: OECD imod biobrændsel](#) 1707
  - [G8 i Japan: De nye vækst-økonomier afviser Bush og co.](#) 1007
  - [G8-TOPMØDE: Udviklingslande bittert skuffede over G8-klimamål](#) 0907
  - [ENERGIPOLITIK: 10 pct. biobrændstof i EU's biler: 'En misforståelse'](#) 0807
  - [G8-TOPMØDE: Ringe udsigt til klima -enighed](#) 0707
  - [Danmark missede chance for at påvirke verdens CO2-udslip](#) 2406
  - [Klima : På vej mod menneskehedens 'tipping point'](#) 2306
  - [SYSTEMKRISEN: Valget står mellem overflod og lighed](#) 1806
  - [Tysk-fransk CO2-aftale truer dansk miljømål](#) 1106
  - [Høje fødevarerpriser fører til ny skovrydning i Amazon](#) 0506

o Løsning

▪ Borger/erhverv

- [A New Green Deal: 'Krisen vil give flere grønne investeringer'](#) 2910
- [Højtflyvende dilemma](#) 2909
- [Spar op til klimaet](#) 2609
- [50.000 danskere sparer nu CO2](#) 2309
- [Fra vor helt egen verden: I godt grønt selskab](#) 2209
- [Information – Danmarks grønne mediehus](#) 0809
- [Klima: Ny grøn tænketank: Nu skal der handles](#) 0209
- [IKONISKE NOTER VI: Lyse timer til husbehov](#) 0608
- [For klimaets skyld: Giv den gamle boligmasse en ansigtsløftning](#) 2107
- ['Når de kan i Østrig, Tyskland og Schweiz, kan vi også'](#) 1707
- [Lavenergi - nu også for lejere](#) 1507
- [Fremtiden er under opførelse](#) 1407
- [HOLD HUS MED KLIMAET II: Hvem gider flytte ind i et forældet hus?](#) 1407
- [Danske forlag vil have grønne profiler](#) 1206

▪ Kommunalt

- [Grøn revolution: En grøn revolution fra oven](#) 3009

▪ Statsligt

- [Road pricing: Nu skal grønne Fogh Rasmussen stå sin lakmusprøve](#) 0212
- [Klimapolitik: Kurven skal knækkes](#) 2911
- [Energidebat: VK takker nej til energispare-lån til bolig](#) 2611
- [Regeringen regner på nye kørselsafgifter](#) 2011
- [A New Green Deal: Erhvervsliv efterlyser 'New Green Deal' på dansk](#) 2410
- [Grønt lys til Hedegaard](#) 0110
- [Miljøpolitik: Danmarks lossepladser er klimabomber](#) 2309
- [Byggeri: Grønne boligeksperter: Danmark har sovet i timen](#) 1809
- [SF's klimavenlige Femernbro](#) 0809
- [DONG på vej mod stor bioethanol-fabrik](#) 0609
- [FN-TOPMØDE I KØBENHAVN: 240 mio. kroner til klimatopmøde](#) 2708
- [COPENHAGEN CONSENSUS: Bjørn Lomborg på finansloven](#) 2708
- [Klima : Fogh: Benzinpriserne skal sættes op](#) 1108
- [OLIEMILLIARDER: Økonomer: opret en oliefond](#) 2706

▪ Globalt

- [USA: Obama tager klimapolitikalvorligt](#) 1911
- [Global opvarmning: Greenpeace til OECD: Sådan undgår vi klimakatastrofen](#) 1311
- [Noter: Danske reaktioner](#) 0611
- [Klima : Obama tænker grønt - og på olie og a-kraft](#) 0411
- [Er finansmonstret trækdyr for den grønne vogn?](#) 3110
- [A New Green Deal: Amerikansk økonomi søger en ny - grøn – motor](#) 2310
- [Vil arbejdefor klimaafale](#) 2310
- [A New Green Deal: Erhvervsledere: Alle gode kræfter må mobiliseres i den dobbelte krise](#) 1710
- [New Green Deal I: Finans- og klimakrise kalder på en new green deal](#) 1610
- [Barroso: Klimaændringer forsvinder ikke med finanskrisen](#) 1510
- [Klima : Fredagsbønner om bedre klima i Malis moskeer](#) 1310
- [CO2-rensning: Fra 2015 ingen nye kulværker i EU uden CO2-rensning](#) 0810
- [Interview: 'Klimainsats kan godt forenes med finanskrisen'](#) 0310
- [Britiske partier konkurrerer på klimapolitik](#) 2609
- [Ban: Vi skal have løsning i København](#) 2509
- [Revolution: USA - den grønne revolutions helt eller taber?](#) 1309

- EU: Klima -kommissær overvejes 1508
- KLIMAMÅL: Sydafrika første u-land med klimaløfter 0708
- FORMANING: Grøn snak fra paven 1807
- Adfærdsregulering: Se mig, jeg sviner! 1007
- Globale topchefer: Giv os grøn revolution 3006
- Grøn revolution 1: Det handler om at kunne se sine børnebørn i øjnene 3006
- Energi i front: Frankrig vil skabe fælles EU-energipolitik 2806
- Speciale: Der er kommet penge i klimaet 2506
- James Hansen tordner efter 20 spildte år i klimakamp 2506
- SYSTEMKRISEN: Krisen kalder på ny samfundskontrakt 0906
- Energi: 'Kun en teknisk revolution kan redde klimaet' 0706

Bilag 2: Statistisk optælling af klimaartikler i fire danske dagblade

Artiklerne er talt op per uge i perioden fra 3. juni 2008 til og med 3. december 2008. Det viser peakperioderne, som omtalt i afsnit 3.3.5.

Berlingske Tidende

Uge 23 – (knap en uge) 3. juni til 8. juni: **13 artikler**

Uge 24 – 9. juni til 15. juni: **10 artikler**

Uge 25 – 16. juni til 22. juni: **7 artikler**

Uge 26 – 23. juni til 29. juni: **5 artikler**

Uge 27 - 30. juni til 6. juli: **7 artikler**

Uge 28 - 7. juli til 13. juli: **8 artikler**

Uge 29 - 14. juli til 20. juli: **1 artikel**

Uge 30 - 21. juli til 27. juli: **2 artikler**

Uge 31 - 28. juli til 3. aug.: **1 artikel**

Uge 32 - 4. aug. til 10. aug.: **ingen artikler**

Uge 33 - 11. aug. til 17. aug.: **3 artikler**

Uge 34 - 18. aug. til 24. aug.: **4 artikler**

Uge 35 - 25. aug. til 31. aug.: **3 artikler**

Uge 36 - 1. sept. til 7. sept.: **9 artikler**

Uge 37 - 8. sept. til 14. sept.: **5 artikler**

Uge 38 - 15. sept. til 21. sept.: **5 artikler**

Uge 39 - 22- sept. til 28. sept.: **7 artikler**

Uge 40 - 29. sept. til 5. okt.: **6 artikler**

Uge 41 - 6. okt. til 12. okt.: **5 artikler**

Uge 42 - 13. okt. til 19. okt.: **7 artikler**

Uge 43 - 20. okt. til 26. okt.: **12 artikler**

Uge 44 - 27. okt. til 2. nov.: **4 artikler**

Uge 45 - 3. nov. til 9. nov.: **6 artikler**

Uge 46 - 10. nov. til 16. nov.: **5 artikler**

Uge 47 - 17. nov. til 23. nov.: **11 artikler**

Uge 48 - 24. nov. til 30. nov.: **15 artikler**

Uge 49 – (halv uge) 1. dec. til 3. dec.: **4 artikler**

Artikler i alt: 166

Artikler om klimatilpasning i alt: 18

Artikler om klimaforebyggelse i alt:148

Problemorienterede artikler i alt: 57

Løsningsorienterede artikler i alt: 109

Jyllands-Posten

Uge 23 – (knap en uge) 3. juni til 8. juni: **3 artikler**

Uge 24 – 9. juni til 15. juni: **3 artikler**

Uge 25 – 16. juni til 22. juni: **1 artikel**

Uge 26 – 23. juni til 29. juni: **2 artikler**

Uge 27 - 30. juni til 6. juli: **2 artikler**

Uge 28 - 7. juli til 13. juli: **13 artikler**

Uge 29 - 14. juli til 20. juli: **4 artikler**

Uge 30 - 21. juli til 27. juli: **ingen artikler**

Uge 31 - 28. juli til 3. aug.: **1 artikel**

Uge 32 - 4. aug. til 10. aug.: **2 artikler**

Uge 33 - 11. aug. til 17. aug.: **2 artikler**

Uge 34 - 18. aug. til 24. aug.: **4 artikler**

Uge 35 - 25. aug. til 31. aug.: **6 artikler**

Uge 36 - 1. sept. til 7. sept.: **2 artikler**

Uge 37 - 8. sept. til 14. sept.: **2 artikler**

Uge 38 - 15. sept. til 21. sept.: **5 artikler**

Uge 39 - 22. sept. til 28. sept.: **6 artikler**

Uge 40 - 29. sept. til 5. okt.: **5 artikler**

Uge 41 - 6. okt. til 12. okt.: **8 artikler**

Uge 42 - 13. okt. til 19. okt.: **4 artikler**

Uge 43 - 20. okt. til 26. okt.: **3 artikler**

Uge 44 - 27. okt. til 2. nov.: **1 artikel**

Uge 45 - 3. nov. til 9. nov.: **7 artikler**

Uge 46 - 10. nov. til 16. nov.: **5 artikler**

Uge 47 - 17. nov. til 23. nov.: **9 artikler**

Uge 48 - 24. nov. til 30. nov.: **5 artikler**

Uge 49 – (halv uge) 1. dec. til 3. dec.: **4 artikler**

Artikler i alt: 109

Artikler om klimasikring i alt: 26

Artikler om klimaforebyggelse i alt: 83

Problemløsende artikler i alt: 58

Løsningsorienterede artikler i alt: 51

Politiken

Uge 23 – (knap en uge) 3. juni til 8. juni: **3 artikler**

Uge 24 – 9. juni til 15. juni: **ingen artikler**

Uge 25 – 16. juni til 22. juni: **5 artikler**
Uge 26 – 23. juni til 29. juni: **2 artikler**
Uge 27 - 30. juni til 6. juli: **ingen artikler**
Uge 28 - 7. juli til 13. juli: **5 artikler**
Uge 29 - 14. juli til 20. juli: **4 artikler**
Uge 30 - 21. juli til 27. juli: **ingen artikler**
Uge 31 - 28. juli til 3. aug.: **ingen artikler**
Uge 32 - 4. aug. til 10. aug.: **1 artikel**
Uge 33 - 11. aug. til 17. aug.: **2 artikler**
Uge 34 - 18. aug. til 24. aug.: **5 artikler**
Uge 35 - 25. aug. til 31. aug.: **7 artikler**
Uge 36 - 1. sept. til 7. sept.: **5 artikler**
Uge 37 - 8. sept. til 14. sept.: **9 artikler**
Uge 38 - 15. sept. til 21. sept.: **4 artikler**
Uge 39 - 22. sept. til 28. sept.: **5 artikler**
Uge 40 - 29. sept. til 5. okt.: **6 artikler**
Uge 41 - 6. okt. til 12. okt.: **4 artikler**
Uge 42 - 13. okt. til 19. okt.: **5 artikler**
Uge 43 - 20. okt. til 26. okt.: **8 artikler**
Uge 44 - 27. okt. til 2. nov.: **8 artikler**
Uge 45 - 3. nov. til 9. nov.: **5 artikler**
Uge 46 - 10. nov. til 16. nov.: **7 artikler**
Uge 47 - 17. nov. til 23. nov.: **11 artikler**
Uge 48 - 24. nov. til 30. nov.: **11 artikler**
Uge 49 – (halv uge) 1. dec. til 3. dec.: **5 artikler**

Artikler i alt: 127

Artikler om klimatilpasning i alt: 31

Artikler om klimaforebyggelse i alt: 96

Problemorienterede artikler i alt: 87

Løsningsorienterede artikler i alt: 40

Information

Uge 23 – (knap en uge) 3. juni til 8. juni: **2 artikler**

Uge 24 – 9. juni til 15. juni: **5 artikler**

Uge 25 – 16. juni til 22. juni: **1 artikel**

Uge 26 – 23. juni til 29. juni: **7 artikler**

Uge 27 - 30. juni til 6. juli: **5 artikler**

Uge 28 - 7. juli til 13. juli: **6 artikler**
Uge 29 - 14. juli til 20. juli: **6 artikler**
Uge 30 - 21. juli til 27. juli: **1 artikel**
Uge 31 - 28. juli til 3. aug.: **1 artikel**
Uge 32 - 4. aug. til 10. aug.: **2 artikler**
Uge 33 - 11. aug. til 17. aug.: **5 artikler**
Uge 34 - 18. aug. til 24. aug.: **6 artikler**
Uge 35 - 25. aug. til 31. aug.: **8 artikler**
Uge 36 - 1. sept. til 7. sept.: **4 artikler**
Uge 37 - 8. sept. til 14. sept.: **5 artikler**
Uge 38 - 15. sept. til 21. sept.: **1 artikel**
Uge 39 - 22- sept. til 28. sept.: **10 artikler**
Uge 40 - 29. sept. til 5. okt.: **7 artikler**
Uge 41 - 6. okt. til 12. okt.: **5 artikler**
Uge 42 - 13. okt. til 19. okt.: **6 artikler**
Uge 43 - 20. okt. til 26. okt.: **5 artikler**
Uge 44 - 27. okt. til 2. nov.: **3 artikler**
Uge 45 - 3. nov. til 9. nov.: **2 artikler**
Uge 46 - 10. nov. til 16. nov.: **9 artikler**
Uge 47 - 17. nov. til 23. nov.: **4 artikler**
Uge 48 - 24. nov. til 30. nov.: **5 artikler**
Uge 49 – (halv uge) 1. dec. til 3. dec.: **5 artikler**

Artikler i alt: 126

Artikler om klimatilpasning: 12

Artikler om klimaforebyggelse: 114

Problemorienterede artikler i alt: 71

Løsningsorienterede artikler i alt: 55

Bilag 3: Udskrift af forskningsinterviews med de fem miljøjournalister

Introduktion:

Ved hjælp af Infomedia har vi registreret artikler, der indeholder ordet 'klima' fra papiraviserne Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Politiken og Information i perioden 03.06.2008 til 03.12.2008.

Vi har inddelt artiklerne i to overordnede kategorier: Klimatilpasning og Klimaforebyggelse.

Med Klimatilpasning mener vi artikler, der handler om de klimaforandringer, der er på vej og allerede er her, og som vi dermed løbende må tilpasse os.

Under Klimaforebyggelse har vi artikler, der handler om de menneskeskabte faktorer som, man mener, påvirker klimaet, og som man ved en justering kan forebygge yderligere klimaforandringer. En dominerende faktor her er drivhusgasser.

Så har vi også inddelt artiklerne i kategorierne Problem og Løsning. De problemorienterede artikler beskriver problemet, men de indeholder ikke nogen decideret løsning på det. Og de løsningsorienterede nævner i større eller mindre omfang en løsning eller et løsningsforslag på det problem, artiklen opstiller.

Til sidst er artiklerne inddelt i kategorierne Borger/Erhverv, Kommunalt, Statsligt og Globalt alt efter på hvilket niveau, beslutninger om emnet bliver truffet, og hvor ansvaret ligger.

Det er analysedelen af rapporten, men vi vil jo også gerne høre jer journalister, der har skrevet en stor del af artiklerne, hvilke tanker I gør jer i forhold til at vælge historieemner og deres indhold, når det gælder klimajournalistik.

Derfor kommer der her en række spørgsmål, som vi håber du vil svare på:

Pauli Andersen – Berlingske Tidende (Interviewdato: 10. december 2008)

Helt overordnet, hvordan er Berlingskes policy i forhold til klimahistorier. Altså er der nogen historier, der er mere interessante end andre, hvis du kan sætte nogle ord på det?

For nogle år siden introducerede avisen en overordnet strategi for hele bladet, som hed ”tættere på læseren”, og det var selvfølgelig meningen, at man...altså først fandt vi ud af, hvem vores læsere var, og hvad der interesserede dem, og for det andet også lade det skinne igennem eller lade sig afspejle i den journalistik vi lavede. Forstået på den måde, at vi skal prøve at tænke mere på, hvem der er vores læsere, og hvem der er vores målgruppe. Vi skal prøve at tænke på, hvordan vi laver noget journalistik, der er nærværende og kommer folk ved. Så hvis man kan tale om en eller anden form for rettesnor, så vil det være den ikke. Den vil nok i et vist omfang være styrende i hvert fald for nogle af klimahistorierne, forstået på den måde, at der har man eller jeg og vi, der skriver om det forsøgt at lave nogle artikler, der er nemmere at forstå for almindelige mennesker i hverdagen.

Kan du komme med nogle eksempler på det?

Der kan være tale om artikler, som lægger sig op ad den kampagne som Miljøministeriet har lavet, der kan være tale om, at man prøver at beskrive, hvad er det for nogle konsekvenser, klimaforandringerne har for almindelige mennesker i hverdagen

Jeg har for eksempel skrevet et par historier om, at sneen måske forsvinder fra Alperne. Det kan være nærværende for de danskere, der tager på skiferie. Eller det kan være om bygninger i lavtliggende områder, hvor der kan komme vandstigninger. Så i det hele taget eksempler fra hverdagen på, at der er ved at ske noget, og at det vedkommer os alle sammen.

Så det er gerne nede på det her Borger/erhvervsniveau, hvor det, som du siger, kommer folk ved?

Ja, altså når du nu spørger, om der har været sådan en overordnet linje i det, så vil jeg sige, at det har der måske ikke sådan specifikt på klimahistorier, men der har altså været den der idé om, at komme tættere på læserne, men jeg ved ikke helt, hvor meget det stadigvæk gælder, men det tror jeg, det stadigvæk gør. Det var i hvert fald noget, der blev introduceret for et par år eller tre siden.

Så når du tænker klimahistorier, så er det sådan noget, som netop kommer jeres læsere ved? Nej, det er det ikke alene, altså det kan man jo ikke komme af sted med udelukkende at skrive nære historier. Man er nødt til at skrive klimahistorier ud fra et væsentlighedskriterium også. Det vil sige historier, som ikke nødvendigvis er meget vedkommende for den enkelte borger, men som er vigtig at skrive alligevel, fordi det er vigtigt, vi også får den politiske diskussion om, hvad vi skal gøre ved det. Men når du nu spørger, så vil jeg sige, at der var en periode, hvor vi tænkte meget over, hvordan vi kunne gøre det her mere nærværende, og det skal man selvfølgelig stadigvæk gøre.

Hvis du helt frit kunne vælge, hvilke klimahistorier, ville du så helst skrive?

Det ved jeg ikke rigtig, om jeg har gjort mig nogen forestillinger om, fordi man er jo selvfølgelig i et eller andet omfang nødt til at prøve at afspejle den diskussion, der foregår i samfundet til den tid, hvor den foregår, og det kan jo være forskelligt. Det kan være de store dagsordener, som ligger lige nu i forhold til EU's ministerrådsmøde om EU's klima- og energipakke, der er FN's topmøde i Polen, som selvfølgelig er relevant nu og i et vist omfang er styrende for, hvad man skriver, og til andre tider kan det være regeringen spiller ud med en tilpasningsstrategi, som de jo har gjort, og så er det selvfølgelig relevant og forholde sig til det.

Hvis vi ser på de definitioner, jeg snakkede om til at starte med, hvilke historier prioriterer I så højest, dem om Klimatilpasning eller dem om klimaforebyggelse?

Vi har ingen bevidst strategi for det andet end, at jeg synes, vi har været ret fordomsfri i forhold til at skrive om tilpasning. Der var jo en periode for nogle år siden, hvor man kan sige, det var lidt upassende at skrive om klimatilpasning, fordi der var en nervøsitet for, om folk så bare slappede af i forhold til forebyggelse, hvis man bare kunne tilpasse sig de ændringer, der kom. Men jeg og mine kolleger har nu haft det sådan, at det tager vi hul på, for der er ingen tvivl om, at der kommer ændringer, og så må man også skrive om, hvordan man kan tilpasse sig og se stort på dem, der ikke synes, man skal skrive om det.

I vores optælling, der dominerer artikler om klimaforebyggelse dominerer klart i forhold til artikler om tilpasning, og i Berlingskes tilfælde der fylder de godt fire femtedele. Hvad siger du til den fordeling?

Det overrasker mig ikke så meget egentlig, andet end at jeg vil stadig fastholde, at vi tog rimelig tidligt fat på at skrive om tilpasning.

Forebyggelse er jo den helt store afgørende ting i forhold til problemets omfang. Det er derfor, vi har lagt vægten så meget på det.

Med hensyn til klimaforebyggelse, er der så et fokus på at opstille problemerne, fx en øget udledning af drivhusgasser og sådan noget, eller er det mere løsninger I fokuserer på?

Jeg vil tro, der er en overvægt af artikler om, hvad det er for nogle problemer, vi står overfor i kraft af beskrivelser eller omtaler af forskningsresultater på det område.

Og med hensyn til klimatilpasning, hvad er det der? Er det løsninger eller problemerne, der bliver stillet op der?

Der vil jeg tro, der er en overvægt af løsningsorienterede artikler.

Det er også rigtigt, der er en lille overvægt af løsningsorienterede artikler inden for klimatilpasning. Hvorfor tror du det er sådan?

Jamen, det er igen, fordi det er mere praktisk og nærværende at forholde sig til, og at der faktisk er nogle løsninger på bordet, og som folk kan forstå.

Når man ser helt overordnet på alle aviserne i løbet af den halvårslige periode, vi har set på, så er de løsningsorienterede artikler i overtal i det hele taget.

Også i forhold til forebyggelse?

Ja. Hvorfor tror du det?

Jamen, hos os havde vi da et stort underskud af løsningshistorier, havde vi ikke det på det forebyggende område?

Ja, det var klimaforebyggelse, men hvis man går ned i det lag, der hedder løsnings- versus problemorienterede artikler. Så er det de løsningsorienterede artikler, der dominerer i forhold til de problemorienterede.

Ja, okay. Hvad spurgte du så om der?

Hvorfor tror du, det er de løsningsorienterede artikler der dominerer?

Jeg kan jo kun tale for os. Det har nok noget med de overordnede målsætninger for avisen at gøre. Måske var det i forbindelse med projektet om TLP, men i hvert fald blev der på et tidspunkt lagt meget vægt på, at vi skulle prøve at skrive mere om løsninger og ikke kun male fanden på væggen for at sig det populært. Altså ikke udelukkende gå efter bekymringshistorier, men så også lave historier om, hvad man så kan gøre ved det og måske især vise nogle eksempler på noget, der er lykkedes.

Hvis vi så går et lag længere ned til de fire niveauer, der hedder Borger/erhverv, Kommunalt, Statsligt eller Globalt niveau. Hvor har I så hovedfokus i forhold til artiklerne?

Det vil jeg tro ligger på det globale.

Når det handler om klimaforebyggelse, så er det borger/erhverv fylder mest, men skarpt efterfulgt af det globale. Hvorfor tror du, det er lige præcis de to kategorier der dominerer?

Prøv lige at spørge igen.

Når vi snakker om klimaforebyggelse, så er der flest artikler, der handler om borger og erhvervsliv, stærkt fulgt efter af det globale, altså der er ikke særlig mange kommunale og statslige. Hvorfor tror du det lige præcis er de to kategorier der dominerer, altså det helt nære og det helt overordnede?

Nåhh ja... altså det globale fokus er jo oplagt, fordi det er et globalt problem, vi taler om. Grunden til borger/erhverv fylder så meget tror jeg nok er, at det ikke har stået så klart for os på redaktionen, hvilken rolle kommunerne spiller i forhold til klimaforandringerne. Og kommunerne ved jeg selv har haft svært ved at finde ud af, hvordan de skal takle den her tilpasning, som regeringen mener, de skal i gang med, fordi regeringen har meldt for vagt ud i forhold til, hvad de mener kommunerne skal gøre, og hvad det er for grundlæggende klimascenarier, der ligger til grund for, hvad det er kommunerne skal gøre. Så jeg tror, der har været en usikkerhed omkring, hvad det er for en rolle kommunerne spiller i det her.

Både fra jer på redaktionen, men også kommunerne selv?

Ja.

Hvis man sammenligner Berlingskes fokus med Politiken og Information, så har de mere fokus på det statslige sammen med det globale, i forhold til Borger/erhverv, som I har. Hvorfor tror du, Berlingske skiller sig ud på det punkt?

Det er der to forklaringer på. Dels er der jo vores meget stærke fokus på erhvervslivet i det hele taget, dels er der nogle journalister på erhverv, som synes det er interessant at dække klimavinklen. Og når det gælder borgerne, så er svaret som jeg startede med at sige, at der på avisen har været en interesse for, at vi kom tættere på borgerne.

Lars From – Jyllandsposten (Interviewdato: 15. december 2008)

Helt overordnet, hvordan er Jyllands-Postens policy i forhold til klimahistorier – altså kan du sætte nogle ord på, om der er nogen historier, der er mere interessante end andre?

Vi forsøger jo at dække klima og miljø på samme måde, som vi dækker andre ting sådan at forstå, at vi forholder os kritisk til tingene, og vi forsøger at se på selvfølgelig væsentlighedskriteriet og også nyhedskriteriet. Så vi forsøger at fastholde det inden for rammerne af normal journalistik. Vi har ikke noget bestemt mål om, at vi skal frelse miljøet for eksempel eller klimaet for den sags skyld. Vi forsøger at forholde os kritisk til det. Vi siger ikke, det der vil vi helst skrive om.

Hvad vil du helst selv skrive om, hvis der var helt frie tøjler?

Jeg synes jo global opvarmning er interessant på den måde, at jeg er for eksempel meget begejstret for is og sne, så hvis det har indflydelse på det, så synes jeg selvfølgelig, det er interessant. Men det er selvfølgelig sådan helt personligt, men jeg synes det er interessant i bred forstand, og jeg vil ikke sådan sige, der er nogle ting, der mine kæpheste.

Hvis vi ser på de definitioner, jeg startede med at snakke om. Vi kan starte med Klimatilpasning og Klimaforebyggelse. Hvad prioriterer i højest, historier om klimatilpasning eller klimaforebyggelse?

Jeg synes ikke, vi prioriterer noget højere end andet. Vi har ikke nogen fast dagsorden på, det vil vi, det vil vi ikke. Vi forholder os til de ting, der ligesom dukker op. Og så har vi - eller jeg har - selvfølgelig en overordnet idé om at prøve at beskrive klimavirkeligheden. Altså, vi prøver at give folk et nogenlunde retvisende billede af virkeligheden. Fx i dag, der har jeg en historie på forsiden, som handler om, at 2008 faktisk er det koldeste år i mange år. Det er sådan noget, som man ikke taler ret meget om. Nu hørte jeg den kommenteret i radioen sådan meget nedladende af klimafolk, fordi det viser noget andet end det, vi går og taler om hele tiden og har talt om i 14 dage på mødet nede i Poznan ik'; uhh det bliver varmere og varmere, og virkeligheden er faktisk, at det gør det ikke. Dermed ikke sagt, at vi ikke har global opvarmning, men man er nødt til at sætte tingene ind i forhold til virkeligheden.

I vores optælling af artikler i de fire aviser, der fylder klimaforebyggelse klart mest. I Jyllands-Postens tilfælde der fylder artikler om klimaforebyggelse godt 2/3 og så klimatilpasning 1/3 – hvad siger du til den fordeling?

Hvad betegner du med klimaforebyggelse?

Klimaforebyggelse det er, hvad vi selv kan gøre for, at der ikke kommer mere klimaforandring end det, som nu er forudset – uden at man selvfølgelig kan sætte tal på det – men altså artikler om, hvad man kan gøre for at forebygge, at der kommer klimaforandringer, fx CO₂ udledning og spare på strømmen og sådan nogle ting. Det er de artikler, der fylder klart mest. Hvorfor tror du det?

Fordi det er mest vedkommende. Hvad kan *du* gøre? Hvor der er enormt mange historier om, at klimaforskere siger sådan og sådan. På et eller andet tidspunkt så drukner det inde i vores hoved, og så ser man på, hvad betyder noget for dig og mig. Hvad kan du faktisk gøre, hvis du vil foretage dig noget i forhold til ophobning af drivhusgasser, som har en effekt på klimaet. Hvad kan du så gøre ved det. Og hvis du så har lyst til det, så kan du forholde dig til det. Det er noget mere vedkommende og på en eller anden også mere... altså vi kan godt lide at lave handlingsorienterede artikler. Det rammer almindelige mennesker. Står Connie Hedegaard og siger, sådan og sådan skal vi gøre...der kan det være interessant at se på, hvad kan almindelige mennesker gøre. Politikerne de snakker og snakker, og klimaforskerne de forske og forsker og snakker og snakker, og hvad sker der så?

Af de fire aviser, så er Jyllands-Posten den avis, der skriver mest klimatilpasning, selvom det jo er klimaforebyggelse, der fylder mest overordnet set...

Hvad er din definition på klimaforebyggelse?

Klima forebyggelse, det var det, vi snakkede om, altså det med CO₂ og spare på strømmen, og klimatilpasning det er artikler, der handler om, jamen klimaet det ændrer sig, sådan er det, og hvad gør vi for at tilpasse os. Altså hvordan kan vi beskytte vores nybyggeri mod de klimaforandringer, vi ved, der kommer, hvor klimaforebyggelse det er det her med, hvad gør vi for, at der ikke kommer flere klimaforandringer. Det er forskellen på klimaforebyggelse og klimatilpasning. Og selvom der er klart flest artikler om klimaforebyggelse, så er I den avis, der skriver mest om klimatilpasning.

Det tror jeg er helt tilfældigt. Vi sidder ikke og vælger.

Det kan ikke være på grund af fx Galathea 3 og andre temaer eller projekter, I har haft, der gør, at tilpasning fylder mere?

Hvad mener du med det?

Det kan jo godt være noget med klimatilpasning, at man er rundt omkring i verden og se, hvordan ser verden ud nu med de klimaforandringer, der er på vej, og som allerede er her. Der havde I jo fx sådan noget som Galathea 3, hvor I var med rundt og se...

Hvad var det din periode den var?

Det er 3. i 6. til 3. i 12.

Jeg tror, det er meget tilfældigt. I efteråret havde vi et projekt, der kørte i Arktis, hvor vi var rundt og se på blandt andet klimaforandringer ved Arktis, og det er klart, så kommer der nogle artikler af den slags, men det er ikke sådan, så vi sidder hver dag frem og tilbage og vurderer, skal vi gøre *det*, eller skal vi gøre *det*. Vi ser på, hvad der er af aktuelle ting. Vi kører ikke kampagner, men når vi er på sådan et projekt, så kører vi en stribe artikler om de emner, som ligger inden for det, vi nu kommer ud for på sådan en tur.

Så det er rent tilfældigt, hvis det handler om tilpasning, det kunne ligeså godt have været forebyggelse, I havde lavet et projekt omkring måske?

Vi sidder ikke og skelner mellem de der to ting.

Det gør vi jo, og det er derfor, jeg spørger ind til det.

Med hensyn til klimatilpasning, det kan man måske sige Arctic Explorer har bidraget med artikler omkring, fordi det netop er, hvordan er klimaet, og hvilke klimaændringer er der. Hvad, vil du sige, er jeres fokus, når I beskriver de her klimaforandringer. Er det de problemer, det medfører – altså fx gletsjere der knækker af – eller er det løsninger på, hvad man kan gøre for at tilpasse sig klimaforandringerne – fx sådan noget som diger mod havstigning og sådan noget?

Det er primært, hvad er det, der sker. Altså, vi skal ikke frelse verden, men så er der selvfølgelig folk, der fortæller, hvad er det, vi kan gøre ved det.

Men altså, vi ser på, hvad der sker som udgangspunkt. Vi dækker løsningsmodeller, når de er aktuelle, men vi sidder ikke og siger, hvad skal vi gøre for at løse det problem. Det, mener vi ikke, er vores opgave. Vi er ikke politikere.

Derfor kunne I jo godt dække løsningsmodeller?

Det gør vi også, når det er aktuelt. Men vi sidder ikke og siger, hvad skal vi så gøre for at løse det problem. Det, mener vi ikke, er vores opgave.

Det passer måske også meget godt med, at vores optælling viser, at klimatilpasningsartikler, der er der en overvægt af problemorienterede artikler i alle de fire kategorier, der hedder Borger/erhverv, Kommunalt, Statsligt og Globalt. Tror du, det netop er, fordi I har den her idé om, at I ikke skal redde verden, I skal stille problemerne op, som de er, og så...

Det, mener jeg helt grundlæggende, er mediernes rolle. Vores rolle er ikke at frelse verden. Vi er en politisk uafhængig avis, så vi har ikke en politisk dagsorden.

Under de løsningsorienterede artikler, der er det Borger/erhverv, som har flest artikler. Det skyldes bl.a. et tema om oversvømmelse af beboelse, som I havde i sommer. Hvorfor tror du, at

når det handler om klimatilpasning og løsningsorienterede artikler, at det er nede på Borger/erhvervsniveauet, I har flest artikler?

Det forstod jeg ikke.

Når det handler om løsningsorienterede artikler i forhold til klimatilpasning, så er de fleste af artiklerne nede på borger og erhvervsniveau – altså hvad kan borgeren selv gøre for at beskytte sig mod klimaforandringer.

Nu nævner du det med oversvømmelser. Der handlede det jo om, at folk oplevede nogle oversvømmelser. Nogle fordi de boede steder, hvor de måske ikke burde bo, sådan har udviklingen bare været, og andre fordi der kom nogle tilfældige storme og tilfældige regnskyl. Så fortæller vi nøgternt om de problemer, som de mennesker så oplevede, og vi har også artikler, der handlede om, at folk måske burde overveje, hvor de købte deres sommerhus henne. Jeg kan ikke helt se...mener du, vi burde have skrevet, at staten burde have gjort sådan og sådan, er det sådan?

Nej, jeg spørger bare, hvorfor det er nede på borger/erhvervsniveauet, der er flest artikler?

Det er fordi, der er problemet helt konkret. Det er til at forstå. Fx en husejer nede i Odense, som havde oplevet, at der var oversvømmelse gang på gang, så var det endt med, at vandværket har købt hans hus, som så skal rives ned. Det er helt nede på et konkret niveau, som er til at forstå. Her står en mand med et konkret problem, og det har vandværket valgt at gøre sådan ved. Det, synes vi, var interessant. Det er der, hvor problemet er.

Med hensyn til klimaforebyggelse, hvad vil du sige avisens fokus er – at opstille de problemer der er, fx øget udledning af drivhusgasser eller løsninger som fx støtte til grøn teknologi eller noget i den stil?

Jyllands-Posten støtter ikke noget bestemt, vi har ikke noget politisk mål eller politisk dagsorden i forhold til i forhold til, at vi ønsker det ene eller det andet. Vi prøver på at beskrive de ting, der kommer frem og beskrive nøgternt hele vejen rundt. Hvad foregår der på klimaområdet, og hvad er det for problemer folk, de står med, og så beskriver vi, hvad for nogle løsninger folk måtte komme med; hvad er det klimaforskerne siger, hvad er det Connie Hedegaard siger. Hvad er det kommunerne gør, hvad er det forsikringsbranchen siger. Vi har ikke nogen bestemt dagsorden udover, vi vil prøve at beskrive, hvad er det, der foregår. Vi har ikke nogen forslag til, sådan skal man gøre.

Det er heller ikke det, jeg mener. Jeg mener, om I mere skriver artikler, der handler om, at der er øget udledning af drivhusgasser, eller skriver I mere artikler, der handler om, at nu er der en kommune, der støtter grøn teknologi. Altså er der en forskel på, hvordan I fokuserer der?

Hvis det for første gang sker, at en kommune går ud og bruger et vist antal millioner på at gøre et eller andet for klimaet, så er det meget tænkeligt, vi vil skrive om det, men kommer kommune nummer 17, som siger, vi gør sådan og sådan, så synes vi måske ikke, det er så interessant. Eller hvis alle kommuner har besluttet sig for, at nu vil de gøre det og det, ja så skriver vi om det. Det er igen nyhedskriterier og relevans og vedkommenhed. Vi vurderer konkret fra sag til sag. Vi har ikke en dagsorden, der siger, vi skal sørge for at huske at fortælle, at kommunerne gør så og så meget. Vi laver en konkret vurdering i hver enkelt sag.

Nu vil jeg gerne ned på det her niveau igen, der hedder Borger/erhverv, Kommunalt, Statsligt eller Globalt i forhold til klimaforebyggelse. Altså på hvilket af de fire niveauer ligger jeres fokus – Borger/erhverv, Kommunalt, Statsligt eller Globalt?

Vi forsøger at gøre det relevant for dem, vi skriver for. Vi skriver ikke nødvendigvis for kilderne eller for ministrene eller embedsmændene, vi skriver for danskerne. Så på den måde er der en forskel, men ikke sådan at vi vil hellere skrive om det ene eller det andet.

Sammen med Berlingske Tidende har Jyllands-Posten et større fokus på Borger/erhverv og Kommunalt niveau end Politiken og Information har. De har hovedsageligt fokus på Statsligt og især Globalt niveau. Hvorfor den forskel på fokus?

Det vil jeg ikke gøre mig klog på.

Vi kan se, at Jyllands-Posten ikke har så mange artikler i starten af perioden, altså der omkring juni måned, som handler om klima. Jo, der var godt nok omkring G8 topmødet i juli, men er det fordi, du var bortrejst måske, eller hvad kan det skyldes, at der ikke var så mange artikler i den tid? Jeg ved ikke, om det kun er dig, der sidder på det på Jyllands-Posten?

Der er også nogle på erhvervsredaktionen, der skriver om det, men ellers er det da meget mig, der skriver om klima. Jeg var på ferie i det meste juli og kursus i noget af august, så det er nok derfor.

Kan det have noget at gøre med, at I også har en klimaportal på nettet. Det er ikke alle aviserne, der har det, kan det også være derfor, at der er nogle af artiklerne, der ryger derover i stedet for papiravisen?

Vi forsøger at lægge de artikler, der ikke bliver plads til i avisen, over på portalen, men ellers tror jeg ikke, det har den store betydning. Hvis det er relevant, så kommer det også i papiravisen. Men verden er jo stor, og der foregår jo mange ting i verden, og der er ikke plads til alt i papiravisen. Der kom også en ny avis i august, og der kan være lidt mindre stof i, så det kan også hænge sammen med det.

I den periode, vi har talt op, der har der været 3 internationale topmøder med klima på dagsordenen i perioden. JP ser ud til at have haft fokus på G8 og så Polen for nylig, ikke så meget på det i juni. Hvad skyldes den prioritering?

Tilfældigheder. Men altså G8 er jo meget relevant, hvor snakken mellem EU og USA fører formentlig ikke til alverden.

Og så er Jyllands-Posten den af de fire aviser der har færrest artikler om klima i den periode, vi har målt i det hele taget. Hvorfor tror du det?

Igen tror jeg, det er lidt tilfældigt, fordi jeg har været en del væk og lavet andre ting.

Michael Rothenborg – Politiken (Interviewdato: 19. december 2008 per mail)

- Helt overordnet, hvordan er Politikens policy i forhold til klimahistorier – altså er der historier, der er mere interessante end andre, hvis du kan sætte nogle ord på det? Hvilke og hvorfor?

Uha, den er svær: Det kommer jo an på, hvem I spørger. Men når I nu spørger mig – der er den på avisen, der har arbejdet længst med området (siden 2001 i det små, siden 2004 i det store), så vil jeg fremhæve de konkrete historier. Altså: hvad sker der helt konkret med mennesker og natur i takt med, at klimaændringerne kommer. Både nu og i fremtiden.

Og så har vi historisk set også gjort en del ud af den politiske proces, men dog forsøgt at få spicet det op ved at tage udgangspunkt i personer og/eller reportage – og supplere med konkrete klimahistorier.

- Hvilke klimahistorier vil du helst selv skrive, hvis der var helt frie tøjler?

Se ovenstående. Der er stort set frie tøjler til at skrive – problemet kan være, at prioriteringen af artiklerne måske kan favorisere nogle frem for andre. Men det er nu mere et timingsmæssigt end et avispolitisk problem. Det er f.eks. langt lettere at få klimahistorier på forsiden i forbindelse med aktuelle begivenheder som forhandlinger i FN (konferencen i Poznan, 1.-12. dec.) og EU (klimapakken, kulmination samtidig). (I den forbindelse undrer jeg mig over, at jeres empiri er stoppet 3. december. Der kom da monstern mange klimaartikler at se på i ugerne efter.

- Med henvisning til de definitioner, der blev nævnt i introduktionen: Hvilke historier prioriterer I højest – dem om klimatilpasning eller om klimaforebyggelse?

Hvorfor?

Vi prioriterer dem om klimaforebyggelse højest, fordi det er her, man politisk for alvor kan gøre noget – og det er her, at konsekvenserne kan blive virkelig alvorlige, hvis man ikke gør noget.

Mange forskere mener, at vi er ret tæt på det stadie, hvor temperaturen vil stige to grader over førindustriell tid. Og de fleste er også enige om, at når vi meget højere, når vi de såkaldte tipping points, hvor hele økosystemer kan bryde sammen. Derfor er det langt vigtigst for politikerne at sætte ind her. Det siger jo også sig selv, at det er bedre at forebygge end at helbrede.

- I vores optælling dominerer artikler om klimaforebyggelse klart. I Politikens tilfælde fylder klimatilpasning kun knap en fjerdedel.

Hvad siger du til det?

Se ovenfor.

- Med hensyn til klimatilpasning: hvad er avisens fokus – at beskrive de problemer klimaforandringerne medfører – fx gletsjere, der knækker af - eller løsninger på, hvordan man kan tilpasse sig klimaforandringerne – fx digerne mod havstigning?

Begge dele. Hvis der ikke også er et løsningselement, er det en dårlig artikel.

I øvrigt knækker gletsjere ikke af, de udtørres. Se her (I har formentlig avisudgaven samme dag (12. juli) med i jeres optælling, men dette er efter min mening og i alt andet end beskedenhed det bedste, vi lavede i den periode:

<http://politiken.dk/udland/article537741.ece>

- Under klimatilpasning er artiklerne hovedsagligt globalt problemorienteret.

Hvad siger du til det?

Det er interessant. Og formentlig ikke helt tilsigtet. Men der er nok to hovedårsager:

1. Den store debat om dansk tilpasning kom i efteråret 2007 og foråret 2008 i forbindelse med regeringens tilpasningsstrategi (som blev kraftigt kritiseret – det dækkede vi).
2. Jeg kommer med en bog til april, der netop omhandler, hvordan Danmark vil være frem mod 2099 (arbejdstitlen er 'Tordenregn – Danmark i en varmere fremtid', Lindhardt & Ringhof). Jeg har ikke været interesseret i at luften alt for mange nyheder fra den før, og mine klimakolleger er ikke specielt interesseret i den del af området.

- Med hensyn til klimaforebyggelse. Hvad er avisens fokus her – at opstille de problemer, der er, fx en øget udledning af drivhusgasser eller løsninger – som fx kommuner der støtter grøn teknologi?

Jeg mener, vi klart er fokuseret på løsninger. Problemet er jo ligesom fastslået for længst. Jeg synes egentlig kun, vi gentager problemet i forbindelse med historier, der handler om mulige løsninger (om hvor svære etc. de er)

- Under Klimaforebyggelse er det de Globalt problemorienterede artikler der er klart flest af. Der er ikke ret mange problemorienterede artikler på borger/erhverv, kommunalt eller statsligt niveau. De globalt problemorienterede artikler fylder næsten en tredjedel af artiklerne om klimaforebyggelse.

Hvorfor tror du det er sådan?

For det først fordi klimaforebyggelse er et globalt problem. Og så fordi vi ikke køber den der med, at du selv kan gøre en stor indsats. Det afhænger af dine politikere. Tag bare EU's nuværende kvotesystem. Hvis en dansk borger eller kommune reducerer en masse CO₂, er der flere kvoter til at svine til f.eks. italienerne. Det bliver lavet om fra 2013, og der er selvfølgelig en masse signalværdi i at reducere lokalt, men det batter ikke rigtigt i forhold til de globale forhandlinger. Angående statsligt niveau synes jeg nu nok vi har skrevet en del om Danmarks problemer med at leve op til Kyoto.

- Der var meget få artikler fra dig (og i det hele taget) i de første måneder af den registrerede periode. Hvad skyldes det (var du bortrejst?)?

Jeg tæller 15 artikler – ved ikke om det er specielt få – og efter 3. december kom der næsten lige så mange. Men jo, jeg havde orlov i en del af juni, var på ferie i en del af juli, og på barsel en del af august. Og så har jeg jo også lige naturen/miljøet at tage mig af (braksagen blandt meget andet).

- Hvis du har været væk, kan dit fravær så have indflydelse på, hvilke historier, der bliver dækket i den periode?

Hvis ja. Hvordan?

Absolut ja. Nogle historier bliver slet ikke dækket. Men det gælder nu især miljøområdet. Jeg prøvede for eksempel at få folk til at dække braksagen i flere omgange, men de fattede ikke potentialet (ja undskyld, er stadig lidt ophidset over, at jeg kunne sige 'Hate to say I told you so' efterfølgende). Tingene er generelt ret tilfældige på vores avis.

- Der er nemlig et fokus på det globale og mere ukonkrete i klimaartiklerne i den periode. Kan det have noget at gøre med, at du er Politikens fagjournalist på klimaområdet, så det mere bliver de globale og knap så specifikke artikler om klima, der bliver skrevet, når du er væk?

Nu disser I min gode ven og makker Lars Dahlager ked af det, men skal jeg nu være diplomatisk, så er Lars ret interesseret i globale spørgsmål – og ikke altid særlig konkret. Til gengæld har han mere styr på det nørdede, end jeg har, så han er egentlig mere fagjournalist. Det er mig, der er det politiske dyr, der kan sætte tingene ind i en større sammenhæng (og time dem rigtigt).

- Der er ikke ret mange artikler om klima hverken omkring EU-USA topmødet i juni eller G8 i juli, men op til topmødet i Polen ser der ud til at være et fokus på artikler om klima. Hvad skyldes den prioritering?

Mest tilfældigheder: For det første at jeg var væk, og så var manden, der er god til timing, væk. For det andet er der jo det lidt provinsielle aspekt med, at Danmark ikke var fremtrædende ved EU-USA-topmødet og ikke med ved G8. Derimod er vi jo vært for klimakonferencen næste år, og derfor var Poznan ekstra interessant – selv om der reelt ikke skete noget.

Jeg kan tilføje, at der har været meget debat om, hvorvidt vi skal køre hårdt på klima konstant eller time det med specielle lejligheder (fx Poznan/klimapakke. Jeg mener det sidste, fordi jeg ellers tror, at læserne brækker sig. Men nu har den øverste ledelse besluttet det første – også selv om de to chefredaktører nok anerkender menneskeskabte klimaændringer, men er noget Kyotoskeptiske (=Lomborgfans).

Jeg er væk otte måneder næste år (bogskrivning (ny bog), barsel og ferie), og det mente de ikke, at avisen kunne holde til uden, at man gjorde noget drastisk. Vores tidligere chefredaktør Bo Maltesen er derfor udnævnt som klimaredaktør, og der er tilknyttet en relativt fast praktikant, og yderligere en medarbejder.

Der vil med andre ord konstant være tre-fire på området (de får også ansvar for miljø, men har ingen særlig ekspertise), og det bliver spændende at se, hvordan det går. Og om klimaet hænger læserne langt ud af halsen, allerede inden vi når tæt på topmødet i december. På den anden side er det jo en af klodens største udfordringer overhovedet – hvis ikke den største, så på den måde kan det forsvares.

Jørgen Steen Nielsen – Information (Interviewdato: 15. december 2008)

Hvordan er Informations policy i forhold til klimahistorier – altså kan du sætte nogle ord på, om der er nogle historier, der er mere interessante end andre?

Der er ikke nogen redaktionelt formuleret policy, så det er ret meget bestemt af, hvad klimamedarbejderen lægger frem af forslag og idéer. Det bliver så justeret eller godkendt, som det bliver lagt frem.

Jeg tror, vi har bevæget os fra at være fokuseret på at diskutere eller beskrive, hvorvidt der er et problem, hvad det består i, og hvad der driver det til i noget højere grad at beskrive, hvad kan der

gøres ved det både sådan politisk, teknisk og praktisk og adfærdsmæssigt. Så der er sådan en glidning i, hvad der er hovedprioriteten. Jeg ved ikke, om man kan se den som læser, men det er sådan, vi selv oplever, at det udvikler eller flytter sig.

Hvilke historier prioriterer i højest – dem om klimatilpasning eller forebyggelse:

Det er nok det sidste.

Hvorfor er prioriteringen sådan?

Jamen, det er nok ud fra den opfattelse, at det der trænger sig mest på, sådan som vi oplever det, det er at hindre, at det bliver værre. Altså selve konsekvensbilledet, de mekanismer som driver klimaændringerne. Dvs. at få gjort ting politisk og erhvervsmæssigt og teknologisk som dæmper udledningerne af drivhusgasser, fordi hvis ikke vi gør det, jamen så... jo mindre vi gør for at forebygge, jo dyrere og vanskeligere bliver det at tilpasse sig. Altså jo mere havene stiger, jo sværere bliver det at gardere sig mod, at de gør det.

Med hensyn til klimaforebyggelse. Hvad er avisens fokus her – at opstille de problemer, der er, fx en øget udledning af drivhusgasser eller løsninger – såsom for eksempel kommuner, der støtter grøn teknologi?

Jeg synes, det går i bølger afhængigt af, hvad der foregår. Vi har haft perioder, hvor vi lagde frygtelig meget vægt på at beskrive det, som vi og andre kalder starten på en grøn revolution, hvor virksomheder og også herhjemme kommuner vedtager klimastrategier og går i spidsen med nye tiltag. Og i andre perioder så er det for eksempel meldinger om, hvad der sker i Arktis og på Grønland med indlandsisen. Det er typisk sidst på sommeren, der kommer nye meldinger derfra. Så jeg tror nok prioriteringen af det svinger henover året med, hvad vi synes, der sker.

Artiklerne om klimaforebyggelse har lidt flere problemorienterede artikler end løsningsorienterede. Hvorfor tror du, det er sådan?

Jeg tror før den periode I har registreret gjorde vi meget ud af det her med at belyse, at en grøn revolution er på vej. Der var en periode, hvor det fyldte rigtig meget, tror jeg nok. Og så tror jeg, at fordi vi løb ind i den sæson, hvor afsmeltning af is er stor i Arktis og på Grønland, at det ko til at fylde noget.

I de problemorienterede artikler, der er det kategorierne statsligt og globalt niveau, der fylder meget, og det er det faktisk også i de løsningsorienterede. Kan du sætte nogle ord på, hvorfor det er statsligt og globalt niveau, der fylder meget her?

Igen vil jeg sige, det er lidt tilfældigt, hvilke tidsperioder man fanger os på, fordi før den periode, I har målt på, der havde vi en større satsning på at skildre grønne virksomheder især ude i den store verden. Så kan det godt være, at den periode I har kigget på, har været mere optaget af forsøg på og manglende forsøg på at handle politisk. Jeg kan dårligt selv huske, hvad vi har skrevet, så jeg vil være lidt forsigtig med at sige, at der en klar tendens over tid, men mere at det svinger efter, hvad vi synes der lige nu sker.

Hvis vi ser på de artikler I har skrevet om klimatilpasning. Hvad vil du sige, avisens fokus er her – at beskrive problemerne, fx gletschere, der knækker af, eller løsninger på hvor dan man kan tilpasse sig klimaforandringer, det kan være sådan noget som diger mod havstigninger?

Det sidste har vi stort set ikke skrevet om, mig bekendt, fordi vores vurdering er, at det det handler om politisk og teknologisk, det er at bremse at problemet eskalerer. Jeg synes erfaringen siger, når vi taler om vore breddegrader, at man skal nok finde ud af at beskytte sig, når truslen bliver synlig nok i form af digebyggeri og dens slags strategier. Det tror jeg, der er sådan helt jordnære økonomiske interesser, der vil sikre. At når havet begynder at æde af Vestkysten, så bliver der taget initiativer for at passe på det. Hvor det er sværere at få sikret politiske beslutninger, som ændrer på de økonomiske mønstre og produktions- og forbrugsmønstre, som gør at udledningerne vokser. Så jeg synes, der er et større behov for at få skabt en debat om, hvordan bremser vi en udvikling, som er på en forkert kurs end det der med at beskytte sig mod den samme udvikling. Derimod kan der

være god grund til at skrive, og det har vi måske gjort lidt mere, om ulandenes behov for at få hjælp til beskyttelse, fordi de er jo allerede ramt nu mange steder i verden, og de har akut brug for beskyttelsesforanstaltninger, som gør, at de kan leve videre under de ændrede klimaforhold. Det vil jeg gætte på, at vi har skrevet noget om, og i hvert fald mere end om tilpasning i Danmark. (passer med at optællingen viser, at problemorienterede tilpasningsartikler er globale).

Hvis vi ser på kategorien Borger/erhverv, så er artiklerne i den kategori løsningsorienterede. De fylder faktisk dobbelt så meget som de problemorienterede hos jer. Hvorfor tror du, der så mange flere løsningsorienterede artikler, når man er nede på Borger/erhvervsniveauet?

Dels fordi der er begyndt at ske spændende ting lokalt især i kommuner rundt omkring og i byggeriet, selvom der er meget, der ikke bliver gjort endnu, men der er også nogle rigtig gode eksempler på folk, der skaber løsninger. Og jeg tror, det fylder i jeres statistik, at henover sommeren kørte vi en serie, hvor der var måske ti artikler om energivenligt byggeri og renovering af boligmassen. Og så har vi skrevet om kommuner, som går foran og sætter klimamål og tager initiativer.

I den periode, vi har talt op, kan vi se, der er kun én artikel, der går ind under kategorien kommunalt. Det passer jo ikke helt med, hvad du siger?

Nej, altså nogle af dem, der handler om boligbyggeri og bygningsrenovering foregår jo i kommuner, men aktørerne i artiklerne har nok været boligselskaber og arkitekter og sådan noget, så det er måske ikke en kommunalbestyrelse, der har hovedrollen, men det foregår lokalt i nogle kommuner.

Hvorfor tror du, I har været mere nede på det niveau og ikke så meget på det kommunale niveau?

Fordi det er mere konkret og faktisk at et boligselskab i Århus går ud og bygger en ny bebyggelse, hvor husene er til passiv husstandard, end at Århus kommune laver en papirplan om, hvad de gerne vil. Det er mere interessant for læserne, og det er måske også nok så vigtigt at fortælle, at her er noget som helt fysisk skyder op af jorden på den bæredygtige måde, end at nogle politikere måske udsteder nogle løfter og skriver nogle papirer. Ikke at det ikke fortjener omtale, men vi har så prioriteret at vise virkeligheden frem for læserne ved at opsøge nogle af de steder, hvor der bygges grønt.

Der har været 3 internationale topmøder i den periode, vi har talt artikler i, som har haft klima på dagsordenen. Information er faktisk den eneste avis, hvor vi ikke ser et tydeligt mønster af, at avisen retter fokus mod klimahistorier op til de her møder. Det er sådan mere bredt ud over hele perioden, hvor de andre kan man se, at det peaker op til og i den periode, hvor de er. Hvorfor tror du, Information skiller sig ud på det punkt, og det er mere spredt ud?

Nu er jeg ikke engang klar over, hvad det er for 3 møder?

Det var i juni, der var der et EU-USA møde 10. juni, og så var der G8 i juli og så det i sidste uge (red. 1.-12. december 2008) i Polen.

Nu ved jeg ikke, om det i Polen er noget med men der har vi jo rapporteret meget fra mødet, og jeg tror en enkelt artikel inden, men måske er der sådan en hvis sund skepsis overfor nogle af de der møder. Altså det i Polen, det er jo den FN proces, som skal lede frem til en klimaaftale i København, og den betragter vi som vigtig, hvor et G8 møde, som vi også skrev lidt om, ikke er led i en formaliseret global beslutningsproces, men "bare" er et møde, hvor de der statsledere mødtes og så har udtalt sig om en række emner. Vi tillægger det måske lidt mindre vægt, hvad de får skrevet i en deklARATION, end hvad der sker i selve den proces, som skal ende med bindende globale beslutninger. Det spiller formentlig en rolle, at der er én her, som følger det stof som stofområde. Det er forskelligt fra medie til medie, men nogle af de andre har flere ressourcer til at gøre noget i forbindelse med de store møder.

Ganske overordnet, hvordan prioriterer du, når du skal lave klimahistorier – altså hvilke klimahistorier du laver?

Ud fra, at det skal have en større relevans end bare her og nu nyhedsdækning. Jeg laver ikke dag til dag nyhedsdækning. Der skal være enten noget, der rækker tilbage eller noget, der får fremtidig betydning for det, man skal vide for at følge det her område. Det skal have mere varig betydning.

Når vi har kigget på artiklerne i de fire aviser, så har vi delt dem op i nogle kategorier. To overordnede, nemlig klimatilpasning og klimaforebyggelse. Klimatilpasning handler om de klimaforandringer, der er på vej, eller som allerede er her, og som vi som samfund løbende må tilpasse os. Og så er der klimaforebyggelse, og det er artikler, der handler om de menneskeskabte faktorer, som, man mener, påvirker klimaet, og som man kan justerer imod. Hvad vil du sige, du mest lave historier om klimatilpasning eller forebyggelse?

Det har været mest forebyggelse i lang tid, men nu begynder vi at nærme os, der hvor tilpasningen trækker ind på det andet emne. Det er fordi, der har været meget lidt forskning, og der har været meget lidt konkrete eksempler på, at tilpasning faktisk var et problem, der trængte sig på, og de begynder at komme nu.

Dels er der hele vores egen infrastruktur og regeringens tilpasningsrapport og de ting, vi har ventet på. Når man tænker på, at større byggerier – anlægsbyggerier – osv. i hvert fald har mindst 30 år for ikke at sige meget længere tidshorisont, så begynder man jo at komme i karambolage med nogle af de tidspunkter, hvor der kan ske kritiske ting i forhold til de forudsigelser, der er om, hvordan klimaet vil udvikle sig. Det gælder jo sådan set også, hvis man vil drive fornuftigt landbrug eller hvad for nogle afgrødevalg, man tager osv. Det er sådan den ene side af sagen her, og det andet det er jo, at når man ser ud over Danmarks grænser, så er der jo massevis af eksempler på, at det trænger sig på. Det er både i forhold til Akirarapporten og permafroststrukturer og ændrede fangst- og levevilkår i de arktiske områder for eksempel, hvor eksemplerne er rigtig mange efterhånden på, at det får omfattende betydning for de folk, der skal leve og bo i de områder, men det er jo også øgrupper og tredje verdenslande, og man kan sige storme og vejrlig af den her type, vi har oplevet, det er jo måske bare et tegn på det.

Hvis klimatilpasningshistorier begynder at fylde mere og mere, hvad er det så for forebyggelseshistorier, der ryger i baggrunden?

Jeg ved ikke, om de ryger i baggrunden. Jeg synes bare, der bliver en større og større dækning af, hvordan klimaproblemet, det skal opfattes, og hvordan det bliver formidlet, og jeg synes også det fylder mere og mere. Så jeg tror ikke, der er nogen historier, der ryger i baggrunden i hvert fald ikke foreløbig, i hvert fald ikke når man snakker om dansk presse. Der tror jeg snarere, det vil accelerere, og vi vil se mange flere af de der ”human stories”, altså sådan nogen med et menneskeligt ansigt eller noget der konkretiserer sig, samtidig med at det vil give baggrund for at forstå og forholde sig endnu mere til forebyggelsesdelen af det hvad enten, det er flere videnskabelige rapporter, der kommer ud eller, hvordan det nu vil komme til udtryk. Men det vil blive accelereret. Det fortrænger muligvis noget andet, men jeg tror lige nu, der kræver det bare mere plads.

Vi har også delt artiklerne op i nogle kategorier, der hedder Borger/erhverv, Kommunalt, Statsligt eller Globalt alt efter hvilket beslutningsniveau, historien tager udgangspunkt i, og hvem der har ansvaret for en løsning. Hvor fokuserer Orientering der?

Fokus alle steder. Det kan man ikke sige sådan på den måde, for det er da klart, at det kan være ret interessant at arbejde med det her som et økologisk fodspor, eller hvad man nu vælger at kalde det eller carbon foot print, hvor man tager den diskussion, der har været i hvert fald siden 1992 med bæredygtighed omsat i forhold til klimaet. Altså hvor meget plads har vi lov til at bruge per person i verden. Og det anskueliggør rigtig mange uretfærdigheder, når man gør det op på den måde.

Jeg prøver at inddrage alle fire niveauer, fordi alle fire niveauer er i spil, hvis vi skal gøre noget ved det.

En sidste kategorisering, vi har lavet, er at putte historierne i kategorierne problemorienteret og løsningsorienteret, hvor de problemorienterede stiller problemerne op uden, at der bliver trukket nogle forslag ind til, hvordan løser vi det her, hvor de løsningsorienterede mere eller mindre har en løsningsmodel ind over også. Hvilke historier laver du mest – de problem orienterede eller de løsningsorienterede historier, når det handler om klima?

Umiddelbart uden at jeg har tal på det, vil jeg tro, at der er en lille overvægt at problemorienterede historier, men det er meget tæt på at være 50-50.

Jeg tror, man bliver inaktiv og træt og tvær og sur, hvis man skal have bombet problemorienterede problemer i hovedet hele tiden. Så jeg har fra jeg nærmest begyndte at lave det her, der har jeg - og længe før alle andre begyndte at snakke om det her som noget, der er ansprende og noget, der er en win-win effekt eller finanskrisen kan bonge ud i, at vi får en femte industriel revolution eller et eller andet – det har jeg simpelthen lavet i rigtig mange år, simpelthen fordi det også er meget sjovere at lave. Det er meget sjovere at tage ud og fortælle om, hvordan en eller anden beboerforening begynder med en hønsegård og ender med at have et fuldstændigt CO₂ regnskab kørende og har affaldssortering og har løst alle problemerne og har gjort det til noget, som er 100 gange sjovere for dem socialt og er blevet et fællesskabsparameter og en masse ting, der springer ud af det. Og hvis det er virksomheder, man laver noget om, og man kan se de ender med at tjene penge og eksportere fx vindmøller. Jeg synes, det er meget sjovere, men det ændrer jo ikke ved, at en gang i mellem bliver man også nødt til at fortælle om, hvad den og den videnskabelige rapport faktisk fortæller om et eller andet, og nogle gange kan man ikke lige løsningsorientere det. Men jeg har haft rigtig meget fokus på det, der hedder løsningsorienteret. Det rummer mange flere muligheder, og jeg bliver også selv mere inspireret af at være løsningsorienteret end at være problemorienteret.

Du har lavet en serie om udviklingen på klimaområdet. Hvad er der sket på det område?

Først var det et meget perifert område. Dengang bæredygtighedskommissionen eller Brundtlandskommissionen kom med deres rapport, der var det jo ét ud af rigtig mange problemkomplekser i den der bæredygtighedsdagsorden. Så må man sige, udviklingen er gået stærkt inden for det her område. Den har bare skilt sig ud, som et problem der er blevet forværret. Især i kraft af at de rapporter, som FN's klimapanel skriver – de har ikke ændret sig ret meget i hovedkonklusionerne, siden de begyndte at udkomme første gang i 1988 og så med fire års mellemrum – men de har absolut skærpet tonen i forhold til, hvordan de tør konkludere. Men der er ikke sket nogen kvantehop i grundlaget for det, de siger. De er bare blevet funderet mere sikkert i det der kæmpestore videnskabelige materiale, de baserer deres konklusioner på – altså de der anbefalinger de kommer med til policymakers til sidst. Der har de skærpet tonen. Plus man så har set eksempler på, hvad det er, der kan henregnes under, at Arktis smelter, at det faktisk går ud over havisen med deraf kæmpfølger for dyreliv og menneskers overlevelsesvilkår osv. Langt op i 1990'erne der var der jo en insisteren på, at der var en 50-50 delt diskussion af, om menneskeskabte drivhuseffekter det var en realitet, eller om det var humbug. Selv i 2001 var regeringen helt skråsikker på, at det kan forklares med, at det var en tilfældig opvarmning, at det er en kurve, der går op og ned. Og de har haft travlt med at sige, at man ikke kunne have tiltro til videnskaben i det. Det kunne mindst lige så godt være et eller andet naturligt fremkaldt fænomen.

Jeg tror, skiftet i holdning skyldes, at mængden af bevis er bare blevet større og større, og det gælder jo ikke mindst den faktuelle måling af CO₂ i atmosfæren. Det tør ingen afvise som vanvittigt mere.

Præcis *hvad* der har forårsaget skiftet, ved jeg ikke, men klimadelen, og hvad man kan gøre for at bremse den menneskeskabte drivhuseffekt, falder sammen med en energisikkerhedsdagsorden. Det har man set mange steder. Der er kommet en sikkerhedspolitisk dagsorden ind i det i forhold til køb

af fx olie fra sine fjender både ml. USA og Irak og Tyskland og Rusland, som folk kan forholde sig til på en helt anden måde end at snakke klima og drivhuseffekt.

Der er i hvert fald sket et eller andet i forhold til fokus på klima. Vi har fået både klimaminister og klimakorrespondent...

Det er alt sammen pga. klimatopmødet i København. Det er et indsatsområde. Jeg tror, det er affødt direkte af klimatopmødet og ikke, at det er fordi, det er ved at blive et selvstændigt område, der tidligere hørte ind under miljø. Fordi jeg tror den tendens, der vil komme ud af klima, det er, at det kommer til at influere på alle mulige andre områder. Det kan man også se allerede nu. Erhvervslivet ser det jo også som et konkurrenceparameter med produkter. I stedet for at det bliver sådan en lille boks, der hedder klimaboksen med klimaminister og korrespondent, så kommer det til at brede sig ud og være sikkerhedspolitik og finanspolitik. Ligesom Svend Auken sagde i sin tid, at det burde være. Derfor skal der jo stadigvæk være fokus på det ensidigt, men jeg tror bare, at det her, det er noget, der handler om København.

Bilag 4: Logbog ført fra uge 36 til uge 48 i 2008

Intro

Inden semesterstart havde vi besluttet at gennemføre en researchtung produktion i radioformat. Vi har derfor valgt at producere en række indslag, der som udgangspunkt vil passe i Orientering på P1. Hvad indholdet af produktionen skulle være blev endeligt afgjort få dage inden semesterstart. På baggrund af den overordnede klimadebat og de seneste tilfælde af ekstremvejr – også i Danmark – valgte vi at se på problemfeltet vedrørende konsekvenser af klimaforandringer. Mere specifikt havde vi bidt mærke i de problemer, klimaændringer kan give og allerede giver for dele af den danske infrastruktur – herunder kloakker, transportnet og bygninger.

Fra d. 1. september 2008 og frem til aflevering af synopsis er vi begyndt at danne os et overblik over, hvilke kilder vi kan bruge til at efterprøve vores hypotese om, at Danmarks infrastruktur ikke er rustet til fremtidens vejrforhold, og det derfor kan komme til at koste store summer at udbedre og ombygge infrastrukturen. Har Danmark undervurderet, hvor omfattende dette kan ende med at blive? Hvad med forsikringsforhold? Boligforhold? Osv.? Hvad siger myndigheder, eksperter og de berørte parter, og hvad vil de gøre ved det? Vi kan evt. se på, om klimaændringernes betydning bliver tænkt ind i design af nybyggeri, især offentlige byggerier (finde et eksempel hvor der ser ud til udelukkende at være tænkt på smart design og for lidt på funktionalitet i forhold til klimaændringerne og til bygningernes placering i det hele taget).

I samme periode er vi begyndt at se på den teori og metode, vi mener, vi kan bruge både i produktionen og den akademiske rapport. Her er litteratur om radioproduktion og undersøgende journalistik oplagt. Ud fra både en journalistisk og akademisk vinkel vil vi også se på problemstillingerne omkring miljøjournalistik – hvordan formidler man et til tider abstrakt emne som klimakonsekvenser på en enkel og tilgængelig måde og endda i et format som radio? Desuden er kildekritik et vigtigt fokus i undersøgende journalistik.

9. september 2008

Efter at have læst Peter Harms Larsens kompendium om undersøgende journalistik samt fulgt forelæsning om samme, betragter vi vores produktion som problemudredende journalistik med mulighed for en afsløring. Vi vil som minimum finde frem til, hvor i Danmark problemerne med klimaforandring bliver størst og afdække, hvor omfattende det bliver. Som maksimum vil vi selvfølgelig kunne stille nogle politikere og myndigheder til ansvar, for at de enten har overset eller ligefrem negligeret de problemstillinger, der uundgåeligt er kommet som følge af klimaforandringerne, hvilket kan få direkte eller indirekte konsekvenser for borgerne. Et maksimumkrav er også at få nogle konkrete bud på, hvor meget det kommer til at koste, som vi så også vil stille politikerne til ansvar for.

10. september 2008

For at danne os et overblik over, hvad vi kan nå i den relativt korte projektperiode, vi har til rådighed, har vi lavet en foreløbig tidsplan, hvor produktionen kommer til at fylde godt to tredjedele af perioden. Det første, vi skal, er at systematisere vores kilder. Vi har indtil videre inddelt dem i fem hovedgrupperinger: Myndigheder (embedsfolk), eksperter (teknik/natur), eksperter (økonomi), cases (berørte områder) og politikere.

Desuden har vi dags dato afholdt et møde med redaktionsleder Brita Kvist og miljømedarbejder Karen Hjulmand fra Orientering. Da vi forventer at målrette de fleste indslag til dette medie, er det vigtigt at få afklaret, om vores valg af emne vil kunne passe ind i Orienterings format.

Ud fra vores projektbeskrivelse kunne Kvist og Hjulmand se to overordnede problemstillinger, som vil kunne passe ind i Orientering. Det ene er det, som vi allerede har set på, nemlig en udredning af de særligt økonomiske konsekvenser som myndigheder og privatpersoner kommer til at stå med i

tilfælde af risici og skader pga. klimaforandringer. Da det endnu er svært at sætte tal på, hvor store klimaændringerne vil blive, foreslog Karen Hjulmand, at vi tog udgangspunkt i den risikovurdering forsikringselskaberne kalkulerer med pt. Denne vurdering vil uden tvivl komme til at styre de forholdsregler som myndighederne kommer til at tage, når renovering og nybyggeri skal planlægges. Hvor dyrt bliver det set med disse forholdsregler in mente- og hvordan passer det med kommunale budgetter og skattestop mv.?

Karen Hjulmand mente, at vi heller ikke vil kunne komme uden om den tilpasningsstrategi som flere ministerier i øjeblikket arbejder på. Det er vi helt enige i, da den, alt efter hvor langt de når i vores projektperiode, vil kunne give os en væsentlig indsigt i, hvor meget klimaforandringerne tænkes ind i den danske infrastruktur. Hjulmand mener, tilpasningsstrategien er svær at få fat på og få konkretiseret, fordi de mange ministerier, der er involveret i den, ikke er enige om strategi m.m. Derfor kan det blive en ”mudret” affære, der er svær at konkretisere og hitte rede i. Derfor skal vi have diskuteret strategi for netop denne del af researchen med vejlederen, når denne engang bliver tildelt.

Den anden problemstilling, Brita Kvist foreslog, var en mere filosofisk angrebsvinkel. Forsigtighedsprincippet og risikosamfundet. Hvad styrer vores adfærd, når det kommer til at sikre os mod miljøforandringer? Denne vinkel, er vi dog indtil videre i tvivl om, vil kunne ligge inden for vores afgrænsning, men er bestemt åben overfor idéen.

Efter mødet har vi fundet mere videnskabeligt litteratur samt fordelt de fem kildegrupperinger. Stine ser på cases/politikere samt økonomiske eksperter. Julie ser på natur/tekniske eksperter samt myndigheder.

Inden den 19. september, skal vi have dannet os et detaljeret overblik over anvendelige kilder samt et overblik over den litteratur, vi vil kunne få brug for til rapporten.

15. september 2008

I dag fik vi tildelt vores vejleder - Nina Vinther Andersen. Stine kontakter hende vedr. et møde i nærmeste fremtid.

Julie har taget kontakt til Jesper Tynell fra Orientering vedrørende tips til en god fremgangsmåde i forbindelse med en researchtung produktion. Jesper Tynell sidder ofte med et omfattende materiale grundet hans stofområde (rets- og socialpolitik), når han laver indslag. Derfor vil han forhåbentlig kunne give nogle retningslinjer for, hvordan man undgår at drukne i sit kildemateriale. Jesper Tynell gav i en mail nogle småtips til fremgangsmåden. Vi arbejder begge fortsat på at indhente litteratur og finde anvendelige kilder.

22. september 2008

Efter et tema i programmet *Magasinet Penge* på DR1, som behandlede en stor del af problemerne med gamle utilstrækkelige kloakker og oversvømmede kældre mv. til følge, blev vi i sidste uge i tvivl, om vores projekt ville kunne komme meget dybere end det, DR allerede havde gjort – i hvert fald i hovedtræk. Vi kontaktede derfor vores vejleder og spurgte, om vi skulle ændre vinkel eller tage fat på noget helt nyt. Hun mente, at det var vigtigt at holde fast i emnet, da motivationen for at arbejde med dette stof var vigtigere end, at vi opfandt den dybe tallerken. I vores research ville vi sikkert falde over et element, der ikke før er dækket. Vi valgte derfor at arbejde videre med vores research og læse i den litteratur, som understøtter den fase, vi arbejder i nu.

Den 23. september vil vi samle det kildemateriale, vi har fundet frem.

23. september 2008

Stine samler de kilder, vi hver især har fundet frem, i et samlet dokument. Med mindre vi falder over noget nyt, vælger vi at læse videre i den litteratur, vi har indsamlet. På vejledermødet d. 26. september skal vi have dannet os et overblik, så vores research bliver mere målrettet.

1. oktober 2008

På fredagens vejledermøde fik vi afgrænset vores projekt til at handle om et konkret område. Med Ørestaden som case vil vi gennem vores research finde frem til, om eller i hvor høj grad man i forbindelse med opførelsen af den nye bydel har tænkt klimaforandringer ind i konstruktionen af byggeriet i området. Vi vil se på de enkelte aktører i beslutningsprocessen og undersøge, hvor stor vægt man lægger på klimasikring. Desuden er vi ved at finde materiale med klimaretningslinjer for byggerikonstruktioner hos SBI (Statens Byggeforskningsinstitut). På den måde kan vi afstemme anbefalinger med, hvad man rent faktisk har gjort i Ørestaden.

Det har fået os til at beslutte, at produktionen sandsynligvis skal samles i et tema til Orientering frem for en række mindre indslag, som brugen af flere cases placeret rundt omkring i Danmark ville kunne understøtte. Endelig skal vi også have målrettet vores teori og metode, som, Nina mener, vi skal fokusere mere på. Umiddelbart mener vi, miljøformidling er det område, der er mest kød på.

2. oktober 2008

Julie har i dag talt med byggeteknisk forsker hos SBI, Jørgen Nielsen. Interviewet fik afgrænset projektet yderligere til at fokusere på varme (hedeølger) og vand (regnskyl, havstigning), hvor klimaændringerne allerede i dag kan mærkes – også i Ørestaden. Sne og stormbelastning burde ikke være et problem ved klimaændringer, da man i dag allerede har meget skrappe krav til, hvor robuste de bærende konstruktioner skal være. En interessant pointe fra Jørgen Nielsen var, at der i dag ikke findes nogle retningslinjer for klimasikring. Han håber dog, at regeringens klimapanel vil udstikke nogle af hensyn til bygherrer, der så kan bruge dem til at klimasikre deres byggerier i det omfang, det er muligt.

Selve produktionen ser stadig ud til at kunne fungere som et tema. En indledning, hvor vi afgrænser os fra hele diskussionen om, hvor CO₂ venligt et byggeri kan være til det som vores projekt handler om, nemlig hvordan man sikrer sig mod fremtidens ekstremvejr. Da vi nu har to klumper – vand og varme - kan de passende være to delindslag. Endelig kunne man indføje en Q & A (et interview) eller et individuelt indslag, hvor problemerne med at formidle noget så komplekst og abstrakt som klimaforandringer kunne behandles.

Sidstnævnte kunne være en opsamling af den analyse, vi gennemfører i afsnittet om teori og metode. Dette indslag lægger sig også tæt op af Brita Kvists ide om risikosamfundet. Vi arbejder begge videre med at læse og finde mere litteratur om miljøjournalistik og formidling. Desuden vil vi kontakte Arealudviklingsselskabet (det hed tidligere Ørestadsselskabet), der administrerer Ørestaden, så vi kan få et overblik over, hvorvidt der er udstukket nogle byggeklausuler, der berører klima, og hvem bygherrerne i Ørestaden er.

6. oktober 2008

I dag har vi fået lavet en foreløbig oversigt over byggerier/byggeprojekter i Ørestaden, så vi kan danne os et overblik over, hvem der bygger der. Vi har endnu ikke fået fat på byplanlæggeren fra By og Havn (tidligere Ørestadsselskabet og Arealselskabet), så vi har ikke fået en endelig oversigt eller navne på rådgivende ingeniørfirmaer eller entreprenører. Byplanlæggeren vil også kunne sige, om der er lavet klimasikringsklausuler, som bygherrerne skal overholde for at få lov at bygge i Ørestad. Når vi har det, kan vi begynde at kontakte de forskellige bygherrer og ingeniørfirmaer mv. for at finde ud af, hvor meget de har tænkt klimasikring ind i deres byggeprojekter.

8. oktober 2008

Vi har researchet videre på oversigten over bygherrer, ingeniører og entreprenører på byggerierne i Ørestaden og har efterhånden fundet frem til en del af dem. Som en sidegevinst er der dukket information op om problemer med vand i kælderen på flere af de nye byggerier. Og arbejdet er ikke blevet lettere af, at By & Havn først vil snakke med os i uge 43 og i det hele taget har været utrolig svære at komme i kontakt med, selvom de umiddelbart virkede åbne og interesserede i at snakke

med os ved første henvendelse. Så det har været et puslespil selv at finde frem til de forskellige aktører via internettet.

17. oktober 2008

Endelig lykkedes det at få fat på byplanchef Kirsten Ledgaard ved By & Havn. Der er ingen klimaklausuler, som bygherrerne skal opfylde for at få lov at bygge i Ørestad. Ørestadsselskabet klimasikrede i sin tid selv, da de byggemodnede grundene ved at fylde jord på, så grundene ikke ligger så lavt og ved at dimensionere kloakkerne mere, end de generelt er i Københavns Kommune. Desuden deles regn- og spildevand op, så det ikke går ud over kloakkerne ved styrtregn – som det ellers gør i resten af København og mange andre steder.

By & Havn stiller dog et bestemt krav til bygherrer, der laver lejligheder – der SKAL være altan, så folk kan komme ud, og Kirsten Ledgaard mener, det i dag burde være muligt at bygge gode altaner, der kan klare vind og vejr.

Hun vil gerne hjælpe med at fylde de ingeniører og entreprenører på, som vi mangler i vores oversigt over Ørestadsbyggerier, men hun har ingen oversigt, så det bliver ud fra hukommelsen. Vi har sendt en liste og venter nu på svar fra hende.

Vi har også lavet lidt statistik på de informationer, vi har fundet frem til i forhold til byggerierne i Ørestad, så vi kan se, hvor mange steder, der er altaner, hvor mange, og om byggerierne har store glaspartier + klager over vand i kælderen m.m.

20. oktober 2008

Efter en uge med efterårsferie og dermed svært tilgængelige kilder, er det endelig lykkedes at få fat på Torben Valdbjørn Rasmussen fra SBI, som dog ikke var videre meddelsom om sin viden. Han henviste i stedet til Sara Møhlenberg fra Energistyrelsen, der kunne fortælle om, hvor langt man er i arbejdet med klimatilpasningen i Danmark. Indtil videre er man kun ved at afdække problemstillingen. Der vil derfor ikke være nogen anbefalinger eller lovgivning foreløbig. Vi har sideløbende læst litteratur om formidling af videnskabsrelaterede emner.

24. oktober 2008

Vi har fået navne på flere ingeniører og entreprenører af Kirsten Ledgaard fra By & Havn. Vi mangler stadig nogle stykker, men vil ikke bruge mere tid på at finde frem til dem. Vi har et godt overblik over, hvem der har bygget/bygger i Ørestad og er derfor gået i gang med at lave en slags spørgeskema, som vi kan gå frem efter, når vi begynder at ringe til de forskellige for at finde ud af, hvor mange der egentlig tænker klimasikring af bygningerne ind i deres planer. Det vil vi gøre for at finde frem til eksempler på de fremsynede og eksempler (som vi regner med vil være hovedparten) på dem, der overhovedet ikke tænker det ind.

Via vores research på internettet har vi fundet frem til flere (især boligbyggerier), der allerede har problemer med eksempelvis vand i kælderen på trods af, at det er nybygget. Dem vil vi tage ud og se på og snakke med folk for at høre, hvor slemt det er. De skulle gerne virke som eksempler på nybyggeri, hvor man ved at tænke klimasikring ind i byggefasen kunne have undgået skader og udgifter til udbedring.

Gennem vores rundringning til de forskellige bygherrer m.m. håber vi, at vi også kan finde eksempler, hvor der virkelig er tænkt over klimasikring. Vi ved allerede, at Metroen tænkte det ind, da den skulle bygges, og i Nordhavn i København har man for nylig besluttet, at der skal bygges et par meter højere end normalt for at tage højde for klimaændringer som storme, der kan skabe oversvømmelser.

25. – 7. november 2008

Vi har brugt de sidste to uger på at få fat på så mange entreprenører, bygherrer og ingeniører som muligt, der har bygget eller bygger i Ørestad. Vi er nu ved at have et godt billede af, at klimasikring ikke er noget ret mange af dem tænker særlig meget på, hvis overhovedet – i hvert fald ikke bevidst så der decideret sættes ord på det. Alligevel nævner flere, ting de har gjort for at undgå fx

oversvømmelse eller varme pga. for store vinduespartier. Det er sikring mod indtrængen af vand, der oftest nævnes. Så man kan vel godt sige, at klimasikring så småt er begyndt at vinde indpas (i hvert fald på Amager, hvor de alle kender til den høje vandstand) og i hvert på et ubevidst plan. En hovedgrund til ikke at tage fat på klimasikring er økonomien. Bygherren vil sjældent ofre noget på det.

Vi har ikke fået fat på så mange, som vi gerne ville, men vi har fået fat på de fleste af de store firmaer, som har mere end et byggeri i Ørestad. Vi har snakket med NCC, MT Højgaard, Hoffmann, KPC BYG, COWI, Rambøll, Carl Bro, Arkitektgruppen og et par stykker mere.

Vi har også fundet frem til nogle beboere, der bor i bygninger, der har haft vandproblemer. Dem skal vi også have lavet interviewaftaler med, så vi kan høre deres side af sagen.

På mandag begynder vi at aftale interviews med de af kilderne, vi synes er mest relevante at have med i indslagene, så vi kan få lavet de fleste af dem fra d. 13. november, hvor Stine kommer til Kbh. og til d. 18., hvor hun tager hjem igen.

Vi vil prøve at få en del reportage ind i indslagene for at gøre dem nemmere at forstå for lytterne.

I uge 48 skal vi have samtlige interview færdige, så vi kan redigere indslag i Aalborg på DR Nordjylland.

Uge 46-47 2008

Vi brugte uge 46 og 47 på at få interviewaftaler i stand, lavet interview og reportage fra Ørestad samt vejleder møde nummer 2 med Nina.

Vi havde lidt problemer med at få især bygherrer til at stille op til officielle interview. Og da vi troede, vi havde det i hus blev det udskudt, og derefter var det umuligt at få fat på vedkommende, selvom vi havde både hans direkte arbejdsnummer, mobil og hjemmenummer, email og lagde beskeder via hovednummeret. Vi har aldrig fået fat på ham igen og ved derfor ikke, hvad forklaringen er på den pludselige forsvinden fra jordens overflade (omstillingen sagde hver gang, at han var til møde). Derfor fik vi ikke lavet alle de interviews, vi gerne ville i den tid, Stine var i København, og hvor vi, fordi de alle befandt sig i København og omegn, kunne lave dem med optager og ikke over telefon.

Uge 48 2008

Julie kom til Aalborg søndag (kl. 3 om natten 3 timer forsinket med fly!) Mandag opgav vi at få fat på de to bygherrer, vi havde som første prioriteter til at repræsentere bygherrer i vores temaindslag – nemlig Arkitektgruppen og Sjælsø, som begge havde mange byggerier i Ørestad, og som i baggrundsinterviewet havde gode pointer. Vi prøvede så i stedet Høpfner A/S, som også har et par byggerier i Ørestad, og der var heldigvis gevinst med det samme, og han talte ret overraskende ret frit fra leveren, selvom bygherren jo har meget på spil ved at indrømme, at klimasikring ikke rigtig er en prioritet.

Vi har også i et par uger prøvet at få en aftale om interview i stand med klimaminister Connie Hedegaard, men uden held. Hendes to pressefolk kunne ikke kommunikere indbyrdes eller til os, men det endte til sidst med et afslag. Vi har på fornemmelsen, at Connie Hedegaard slet ikke er blevet informeret om, at vi gerne vil tale med hende, fordi pressefolkene lagde meget vægt på, at det var et speciale, og at Connie jo har meget travlt. Ærgerligt, men så har vi i stedet brugt Venstres miljøordfører Eyvind Vesselbo som repræsentant for regeringen. Og det mente pressefolkene bare vi skulle gøre. Vi blev færdige med temaindslagene fredag, og skal nu i gang med at planlægge rapportdelen af specialet.

Vi håber, at Orientering gerne vil bruge temaindslaget. Det gav de i starten indtryk af at være interesseret i, så nu skal vi have det præsenteret for dem.

Bilag 5: Formidlende artikel

Den formidlende artikel er målrettet fagbladet Journalisten.

Tendens

Tekst STINE KYØ & JULIE SØGAARD

KLIMAJOURNALISTIK

Mediernes stigende fokus på klimaforandringerne betyder, at klima nu fremtræder som et særskilt stofområde og ikke blot som et tema under miljøjournalistikken. Alligevel er det ikke alle dele af klimaområdet, der får lige megen opmærksomhed fra pressen. Det viser et nyt speciale fra Roskilde Universitet.

KLIMA. Klimakorrespondenter, klimaportaler og radioprogrammer om klima. Interessen for klimaområdet har været stigende siden FN's klimapanel proklamerede, at vi kommer til at mærke store forandringer i det globale vejrlig. Med FN's klimatopmøde i København i december 2009 må danske medier nødvendigvis opruste til en større dækning af klimaproblemerne. Som tema har klima derfor sprængt de journalistiske rammer de senere år. I dag siger man ikke blot miljø - men klima og miljø. Miljøjournalistikken er altså ikke længere dækkende for alt, hvad der har med klimaet at gøre. Til gengæld kan man overordnet betragte klimajournalistik som journalistik om ændringer i vejrforhold lokalt og globalt.

MAN KAN GROFT SAGT inddele klimajournalistikken i to kategorier. Den ene dækker historier om, hvordan vi forebygger yderligere klimaforandringer. Det gælder alt fra familien, der sparer på strømmen ved at droppe glødepæren til internationale mål om mindre udledning af CO₂. I den anden kategori finder vi historierne om, hvordan vi tilpasser vores samfund til de klimaforandringer, der vil komme. Men der er længere imellem historier om klimatilpasning i forhold til klimaforebyggelse. Det viser en optælling af avisartikler om klima i Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Politiken og Information foretaget i andet halvår af 2008 som en del af RUC-specialet "Klimajournalistik i Danmark". Her fyldte historier om klimatilpasning fra en tiendedel til en tredjedel af det samlede antal klimaartikler i den enkelte avis.

ET ABSTRAKT BEGREB som klimaforandringer kræver, at man som journalist formidler det så konkret som muligt. Det er muligvis en af grundene til, at klimatilpasning i mindre grad bliver dækket af den brede danske presse.

Som læser kan det være nemmere at forholde sig til noget, der i alle tilfælde kan være nyttigt - som at spare på energien - mens det er sværere at se, hvordan man skal tilpasse sig nogle klimaforandringer, man endnu ikke kender omfanget af.

Alligevel er det muligt at gøre klima-tilpasning nærværende for modtageren. Ligesom med historier om el-sparepærer kan journalisten bringe historier om tilpasning helt ind i nærmiljøet. Ved at tage udgangspunkt i de mulige konsekvenser af klimaændringerne for en bolig eller arbejdsplads kan modtageren mere direkte forholde sig til, hvad det vil betyde for ham eller hende.

SOM EN DEL AF SPECIALET blev der produceret et radioindslag om klimatilpasning af nybyggeri i Ørestad, sendt i Orientering på P1 den 19. december 2008, brugte man netop dette greb ved at skildre den manglende tilpasning af bolig- og erhvervsbyggeri til fremtidens vejrforhold. Samtidig kunne man behandle den overordnede problemstilling om manglende lovgivning på området. Selvom det kan blive meget teknisk at skulle forholde sig til, om ens bolig er rustet til at modstå voldsomme hedebølger og kraftige regnskyl, kan det være en god måde at gøre klimatilpasning mere vedkommende på.

OP TIL KLIMATOPMØDET vil Danmarks egne tiltag på klimaområdet med stor sandsynlighed i højere grad blive set efter i sømmene. Om klimatilpasning vil komme til at fylde mere i den danske dækning, vil tiden vise. Det kræver blot, at pressen finder dette område ligeså vigtigt som klimaforebyggelse og formår at gøre det nærværende.

Stine Kyø og Julie Søgaard er journaliststuderende fra Roskilde Universitet og ophavskvinderne til det i artiklen omtalte speciale "Klimajournalistik i Danmark" fra januar 2009.